

大方广佛华严经

(八十卷：第五十三卷至第五十六卷)

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

南無本師釋迦牟尼佛

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年四月

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
开经偈	- 1 -
大方广佛华严经卷第五十三	- 2 -
离世间品第三十八之一	- 2 -
补阙真言	- 26 -
举赞	- 26 -
举字母赞	- 26 -
华严字母	- 27 -
回向偈	- 28 -
大方广佛华严经卷第五十四	- 29 -
离世间品第三十八之二	- 29 -
补阙真言	- 52 -
举赞	- 52 -
举字母赞	- 52 -
华严字母	- 53 -
回向偈	- 54 -
大方广佛华严经卷第五十五	- 55 -
离世间品第三十八之三	- 55 -
补阙真言	- 78 -
举赞	- 78 -
举字母赞	- 78 -
华严字母	- 79 -
回向偈	- 80 -
大方广佛华严经卷第五十六	- 81 -
离世间品第三十八之四	- 81 -
补阙真言	- 108 -
举赞	- 108 -
举字母赞	- 108 -
华严字母	- 109 -
回向偈	- 110 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

(一遍)

wú shàng shèn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

ná mó dà fāng guǎng fó huā yán jīng
南无大方广佛华严经 (合掌三称)

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí sān
大方广佛华严经卷第五十三

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī yī
离世间品第三十八之一

ěr shí shì zūn zài mó jié tí guó ā lán rě fǎ pú tí chǎng
尔时，世尊在摩竭提国阿兰若法菩提场

zhōng pǔ guāng míng diàn zuò lián huā zàng shī zǐ zhī zuò miào wù jiē mǎn
中普光明殿，坐莲华藏师子之座，妙悟皆满，

èr xíng yǒng jué dá wú xiàng fǎ zhù yú fó zhù dé fó píng děng
二行永绝，达无相法；住于佛住，得佛平等，

dào wú zhàng chù bù kě zhuàn fǎ suǒ xíng wú ài lì bù sī yì pǔ
到无障处不可转法；所行无碍，立不思议，普

jiàn sān shì shēn héng chōng biàn yī qiè guó tǔ zhì héng míng dá yī qiè
见三世；身恒充遍一切国土，智恒明达一切

zhū fǎ liǎo yī qiè xíng jìn yī qiè yí wú néng cè shēn yī qiè pú
诸法；了一切行，尽一切疑，无能测身；一切菩

sà děng suǒ qiú zhì dào fó wú èr jiū jìng bǐ àn jù zú rú lái píng
萨等所求智，到佛无二究竟彼岸，具足如来平

děng jiě tuō zhèng wú zhōng biān fó píng děng dì jìn yú fǎ jiè děng xū
等解脱，证无中边佛平等地，尽于法界等虚

kōng jiè yǔ bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chā wēi chén shù pú sà
空界。与不可说百千亿那由他佛刹微尘数菩萨

mó hē sà jù jiē yī shēng dāng dé ā nù duō luó sān miǎo sān pú tí
摩诃萨俱，皆一生当得阿耨多罗三藐三菩提，

gè cóng tā fāng zhǒng zhǒng guó tǔ ér gòng lái jí xī jù pú sà fāng
各从他方种种国土而共来集，悉具菩萨方

biàn zhì huì suǒ wèi shàn néng guān chá yī qiè zhòng shēng yǐ fāng biàn
便智慧。所谓：善能观察一切众生，以方便

lì lìng qí tiáo fú zhù pú sà fǎ shàn néng guān chá yī qiè shì jiè
力，令其调伏，住菩萨法；善能观察一切世界，

yǐ fāng biàn lì pǔ jiē wǎng yì shàn néng guān chá niè pán jìng jiè
以方便力，普皆往诣；善能观察涅槃境界，

sī wéichóuliángyǒng lí yī qiè xì lùn fēn bié ér xiū miào xíng wú yǒu
思惟筹量永离一切戏论分别，而修妙行无有
jiàn duàn shàn néng shè shòu yī qiè zhòng shēng shàn rù wú liàng zhū fāng
间断；善能摄受一切众生，善入无量诸方
biàn fǎ zhī zhū zhòng shēng kōng wú suǒ yǒu ér bú huài yè guǒ shàn zhī
便法，知诸众生空无所有而不坏业果；善知
zhòng shēng xīn shǐ zhū gēn jìng jiè fāng biàn zhǒng zhǒng chà bié xī néng
众生心使、诸根境界方便，种种差别悉能
shòu chí sān shì fó fǎ zì dé jiě liǎo fù wèi tā shuō yú shì
受持；三世佛法，自得解了，复为他说；于世、
chū shì wú liàng zhū fǎ jiē shàn ān zhù zhī qí zhēn shí yú yǒu wéi
出世无量诸法，皆善安住，知其真实；于有为、
wú wéi yī qiè zhū fǎ xī shàn guān chá zhī wú yǒu èr yú yī niàn
无为一切诸法，悉善观察，知无有二；于一念
zhōng xī néng huò dé sān shì zhū fó suǒ yǒu zhì huì yú niàn niàn zhōng
中，悉能获得三世诸佛所有智慧；于念念中，
xī néng shì xiàn chéng děng zhèng jué lìng yī qiè zhòng shēng fā xīn chéng
悉能示现成等正觉，令一切众生发心成
dào yú yī zhòng shēng xīn zhī suǒ yuán xī zhī yī qiè zhòng shēng jìng jiè
道；于一众生心之所缘，悉知一切众生境界；
suī rù rú lái yī qiè zhì dì ér bù shě pú sà xíng zhū suǒ zuò yè zhì
虽入如来一切智地，而不舍菩萨行诸所作业，智
huì fāng biàn ér wú suǒ zuò wèi yī yī zhòng shēng zhù wú liàng jié ér
慧方便而无所作；为一众生住无量劫，而
yú ā sēng qí jié nán kě zhí yù zhuǎn zhèng fǎ lún tiáo fú zhòng shēng
于阿僧祇劫难可值遇，转正法轮调伏众生
jiē bù táng juān sān shì zhū fó qīng jìng xíng yuàn xī yǐ jù zú chéng jiù
皆不唐捐，三世诸佛清净行愿悉已具足；成就
rú shì wú liàng gōng dé yī qiè rú lái yú wú biān jié shuō bù kě jìn
如是无量功德，一切如来于无边劫说不可尽。

qí míng yuē pǔ xián pú sà pǔ yǎn pú sà pǔ huà pú sà pǔ huì
其名曰：普贤菩萨、普眼菩萨、普化菩萨、普慧
pú sà pǔ jiàn pú sà pǔ guāng pú sà pǔ guān pú sà pǔ zhào
菩萨、普见菩萨、普光菩萨、普观菩萨、普照
pú sà pǔ chuáng pú sà pǔ jué pú sà rú shì děng shí bù
菩萨、普幢菩萨、普觉菩萨……。如是等十不
kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chà wēi chén shù jiē xī chéng jiù pǔ
可说百千亿万那由他佛刹微尘数，皆悉成就普

xiánxíngyuàn shēn xīn dà yuàn jiē yǐ yuánmǎn yī qiè zhū fó chūxīng shì
贤行愿，深心大愿皆已圆满；一切诸佛出兴世
chù xī néngwǎng yì qǐngzhuàn fǎ lún shànnéngshòu chí zhū fó fǎ yǎn
处，悉能往诣请转法轮；善能受持诸佛法眼，
bú duàn yī qiè zhū fó zhǒngxìng shàn zhī yī qiè zhū fó xīng shì shòu jì
不断一切诸佛种性；善知一切诸佛兴世授记
cì dì míng hào guó tǔ chéngděngzhèng jué zhuàn yú fǎ lún
次第、名号、国土、成等正觉、转于法轮；
wú fó shì jiè xiànrshēnchéng fó nénglìng yī qiè zá rǎnzhòngshēng jiē
无佛世界现身成佛，能令一切杂染众生皆
xī qīngjìng néngmiè yī qiè pú sà yè zhàng rù yú wú ài qīngjìng fǎ
悉清净；能灭一切菩萨业障，入于无碍清净法
jiè
界。

ěr shí pǔ xián pú sà mó hē sà rù guǎng dà sān mèi míng
尔时，普贤菩萨摩诃萨入广大三昧，名：

fó huā zhuāng yán rù cǐ sān mèi shí shí fāng suǒ yǒu yī qiè shì jiè liù
佛华庄严；入此三昧时，十方所有一切世界六
zhǒng shí bā xiàng dòng chū dà yīn shēng mǐ bù jiē wén rán hòu cóng
种、十八相动，出大音声靡不皆闻；然后从
qí sān mèi ér qǐ
其三昧而起。

ěr shí pǔ huì pú sà zhī zhòng yǐ jí wèn pǔ xián pú sà yán
尔时，普慧菩萨知众已集，问普贤菩萨言：

fó zǐ yuàn wèi yǎn shuō hé děng wéi pú sà mó hē sà yī hé
“佛子！愿为演说：何等为菩萨摩诃萨依？何
děng wéi qí tè xiǎng hé děng wéi xíng hé děng wéi shàn zhī shí
等为奇特想？何等为行？何等为善知识？
hé děng wéi qín jīng jìn hé děng wéi xīn dé ān wǎn hé děng wéi
何等为勤精进？何等为心得安隐？何等为
chéng jiù zhòng shēng hé děng wéi jiè hé děng wéi zì zhī shòu jì
成就众生？何等为戒？何等为自知受记？
hé děng wéi rù pú sà hé děng wéi rù rú lái hé děng wéi rù
何等为入菩萨？何等为入如来？何等为入
zhòng shēng xīn xíng hé děng wéi rù shì jiè hé děng wéi rù jié
众生心行？何等为入世界？何等为入劫？
hé děng wéi shuō sān shì hé děng wéi zhī sān shì hé děng wéi fā wú
何等为说三世？何等为知三世？何等为发无

pí yàn xīn hé děngwéichābié zhì hé děngwéituóluó ní hé
疲厌心？何等为差别智？何等为陀罗尼？何

děngwéiyǎnshuō fó hé děngwéi fā pǔ xián xīn hé děngwéi pǔ xián
等为演说佛？何等为发普贤心？何等为普贤

xíng fǎ yǐ hé děng gù ér qǐ dà bēi hé děngwéi fā pú tí xīn
行法？以何等故而起大悲？何等为发菩提心

yīn yuán hé děngwéi yú shàn zhī shí qǐ zūnzhòng xīn hé děngwéi
因缘？何等为于善知识起尊重心？何等为

qīngjìng hé děngwéizhū bō luó mì hé děngwéi zhì suí jué hé
清净？何等为诸波罗蜜？何等为智随觉？何

děngwéizhèng zhī hé děngwéi lì hé děngwéipíngděng hé děng
等为证知？何等为力？何等为平等？何等

wéi fó fǎ shí yì jù hé děngwéishuō fǎ hé děngwéi chí hé
为佛法实义句？何等为说法？何等为持？何

děngwéibiàn cái hé děngwéi zì zài hé děngwéi wú zhuó xìng hé
等为辩才？何等为自在？何等为无著性？何

děngwéipíngděng xīn hé děngwéichūshēng zhì huì hé děngwéibiàn
等为平等心？何等为出生智慧？何等为变

huà hé děngwéi lì chí hé děngwéi dé dà xīn wèi hé děngwéi
化？何等为力持？何等为得大欣慰？何等为

shēn rù fó fǎ hé děngwéi yī zhǐ hé děngwéi fā wú wèi xīn
深入佛法？何等为依止？何等为发无畏心？

hé děngwéi fā wú yí huò xīn hé děngwéi bù sī yì hé děngwéi
何等为发无疑惑心？何等为不思議？何等为

qiǎo mì yǔ hé děngwéiqiǎo fēn bié zhì hé děngwéi rù sān mèi
巧密语？何等为巧分别智？何等为入三昧？

hé děngwéibiàn rù hé děngwéi jiě tuō mén hé děngwéishéntōng
何等为遍入？何等为解脱门？何等为神通？

hé děngwéimíng hé děngwéi jiě tuō hé děngwéiyuán lín hé
何等为明？何等为解脱？何等为园林？何

děngwéigōngdiàn hé děngwéisuǒ yào hé děngwéizhuāngyán hé
等为宫殿？何等为所乐？何等为庄严？何

děngwéi fā bú dòng xīn hé děngwéi bù shěshēn dà xīn hé děng
等为发不动心？何等为不舍深大心？何等

wéiguānchá hé děngwéishuō fǎ hé děngwéiqīngjìng hé děng
为观察？何等为说法？何等为清净？何等

wéi yìn hé děngwéi zhì guāngzhào hé děngwéi wú děngzhù hé
为印？何等为智光照？何等为无等住？何

děngwéi wú xià liè xīn hé děngwéi rú shānzēngshàng xīn hé děng
等为无下劣心？ 何等为如山增上心？ 何等

wéi rù wú shàng pú tí rú hǎi zhì hé děngwéi rú bǎozhù hé děng
为入无上菩提如海智？ 何等为如宝住？ 何等

wéi fā rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn hé děngwéi dà fā qǐ hé
为发如金刚大乘誓愿心？ 何等为大发起？ 何

děngwéi jiū jìng dà shì hé děngwéi bú huài xìn hé děngwéishòu jì
等为究竟大事？ 何等为不坏信？ 何等为授记？

hé děngwéishàngēn huí xiàng hé děngwéi dé zhì huì hé děngwéi
何等为善根回向？ 何等为得智慧？ 何等为

fā wú biānguǎng dà xīn hé děngwéi fú zàng hé děngwéi lǜ yí
发无边广大心？ 何等为伏藏？ 何等为律仪？

hé děngwéi zì zài hé děngwéi wú ài yòng hé děngwéizhòngshēng
何等为自在？ 何等为无碍用？ 何等为众生

wú ài yòng hé děngwéichàwú ài yòng hé děngwéi fǎ wú ài
无碍用？ 何等为刹无碍用？ 何等为法无碍

yòng hé děngwéishēn wú ài yòng hé děngwéiyuàn wú ài yòng
用？ 何等为身无碍用？ 何等为愿无碍用？

hé děngwéi jìng jiè wú ài yòng hé děngwéi zhì wú ài yòng hé
何等为境界无碍用？ 何等为智无碍用？ 何

děngwéishéntōng wú ài yòng hé děngwéishén lì wú ài yòng hé
等为神通无碍用？ 何等为神力无碍用？ 何

děngwéi lì wú ài yòng hé děngwéiyóu xì hé děngwéi jìng jiè
等为力无碍用？ 何等为游戏？ 何等为境界？

hé děngwéi lì hé děngwéi wú wèi hé děngwéi bú gòng fǎ hé
何等为力？ 何等为无畏？ 何等为不共法？ 何

děngwéi yè hé děngwéishēn hé děngwéishēn yè hé děngwéi
等为业？ 何等为身？ 何等为身业？ 何等为

shēn hé děngwéi yǔ hé děngwéi jìng xiū yǔ yè hé děngwéi dé
身？ 何等为语？ 何等为净修语业？ 何等为得

shǒu hù hé děngwéichéngbàn dà shì hé děngwéi xīn hé děng
守护？ 何等为成办大事？ 何等为心？ 何等

wéi fā xīn hé děngwéizhōubiàn xīn hé děngwéizhūgēn hé děng
为发心？ 何等为周遍心？ 何等为诸根？ 何等

wéishēn xīn hé děngwéizēngshàngshēn xīn hé děngwéi qín xiū
为深心？ 何等为增上深心？ 何等为勤修？

hé děngwéi jué dìng jiě hé děngwéi jué dìng jiě rù shì jiè hé děng
何等为决定解？ 何等为决定解入世界？ 何等

wéi jué dìng jiě rù zhòngshēng jiè hé děngwéi xí qì hé děngwéi
为决定解入众生界？何等为习气？何等为

qǔ hé děngwéi xiū hé děngwéichéng jiù fó fǎ hé děngwéi
取？何等为修？何等为成就佛法？何等为

tuì shī fó fǎ dào hé děngwéi lí shēngdào hé děngwéi jué dìng fǎ
退失佛法道？何等为离生道？何等为决定法？

hé děngwéichūshēng fó fǎ dào hé děngwéi dà zhàng fū míng hào
何等为出生佛法道？何等为大丈夫名号？

hé děngwéidào hé děngwéi wú liàng dào hé děngwéi zhù dào hé
何等为道？何等为无量道？何等为助道？何

děngwéi xiū dào hé děngwéizhuāngyándào hé děngwéi zú hé
等为修道？何等为庄严道？何等为足？何

děngwéishǒu hé děngwéi fù hé děngwéizàng hé děngwéi xīn
等为手？何等为腹？何等为藏？何等为心？

hé děngwéi pī jiǎ hé děngwéi qì zhàng hé děngwéishǒu hé
何等为被甲？何等为器仗？何等为首？何

děngwéiyǎn hé děngwéi ěr hé děngwéi bí hé děngwéi shé
等为眼？何等为耳？何等为鼻？何等为舌？

hé děngwéishēn hé děngwéi yì hé děngwéixíng hé děngwéi
何等为身？何等为意？何等为行？何等为

zhù hé děngwéizuò hé děngwéi wò hé děngwéisuǒ zhù chù
住？何等为坐？何等为卧？何等为所住处？

hé děngwéisuǒ xíng chù hé děngwéiguānchá hé děngwéi pǔ guān
何等为所行处？何等为观察？何等为普观

chá hé děngwéi fèn xùn hé děngwéi shī zǐ hǒu hé děngwéiqīng
察？何等为奋迅？何等为师子吼？何等为清

jìng shī hé děngwéiqīngjìng jiè hé děngwéiqīngjìng rěn hé děng
净施？何等为清净戒？何等为清净忍？何等

wéiqīngjìng jīng jìn hé děngwéiqīngjìng dìng hé děngwéiqīngjìng huì
为清净精进？何等为清净定？何等为清净慧？

hé děngwéiqīngjìng cí hé děngwéiqīngjìng bēi hé děngwéiqīngjìng
何等为清净慈？何等为清净悲？何等为清净

xǐ hé děngwéiqīngjìng shě hé děngwéi yì hé děngwéi fǎ
喜？何等为清净舍？何等为义？何等为法？

hé děngwéi fú dé zhù dào jù hé děngwéi zhì huì zhù dào jù hé
何等为福德助道具？何等为智慧助道具？何

děngwéimíng zú hé děngwéi qiú fǎ hé děngwéimíngliǎo fǎ hé
等为明足？何等为求法？何等为明了法？何

děngwéi xiū xíng fǎ hé děngwéi mó hé děngwéi mó yè hé děng
等为修行法？ 何等为魔？ 何等为魔业？ 何等

wéishě lí mó yè hé děngwéijiàn fó hé děngwéi fó yè hé
为舍离魔业？ 何等为见佛？ 何等为佛业？ 何

děngwéimàn yè hé děngwéi zhì yè hé děngwéi mó suǒ shè chí
等为慢业？ 何等为智业？ 何等为魔所摄持？

hé děngwéi fó suǒ shè chí hé děngwéi fǎ suǒ shè chí hé děngwéi
何等为佛所摄持？ 何等为法所摄持？ 何等为

zhù dōushuàitiānsuǒ zuò yè hé gù yú dōushuàitiāngōng mò hé gù
住兜率天所作业？ 何故于兜率天宫歿？ 何故

xiànchǔ tāi hé děngwéixiànwēi xì qù hé gù xiànchūshēng hé
现处胎？ 何等为现微细趣？ 何故现初生？ 何

gù xiànwēixiào hé gù shì xíng qī bù hé gù xiàntóng zǐ dì hé
故现微笑？ 何故示行七步？ 何故现童子地？ 何

gù xiànchǔ nèi gōng hé gù xiànchū jiā hé gù shì kǔ xíng yún hé
故现处内宫？ 何故现出家？ 何故示苦行？ 云何

wǎng yì dào chǎng yún hé zuò dào chǎng hé děngwéi zuò dào chǎng
往诣道场？ 云何坐道场？ 何等为坐道场

shí qí tè xiàng hé gù shì xiáng mó hé děngwéi chéng rú lái lì
时奇特相？ 何故示降魔？ 何等为成如来力？

yún hé zhuàn fǎ lún hé gù yīn zhuàn fǎ lún dé bái jìng fǎ hé gù
云何转法轮？ 何故因转法轮得白净法？ 何故

rú lái yīng zhèngděngjué shì bō niè pán shàn zāi fó zǐ rú
如来、应、正等觉示般涅槃？ 善哉！ 佛子！ 如

shì děng fǎ yuàn wèi yǎn shuō
是等法， 愿为演说！”

ěr shí pǔ xián pú sà gào pǔ huì děng zhū pú sà yán
尔时， 普贤菩萨告普慧等诸菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yī hé děngwéi shí
“佛子！ 菩萨摩訶萨有十种依。 何等为十？

suǒ wèi yǐ pú tí xīn wéi yī héng bú wàng shī gù yǐ shàn zhī shí
所谓： 以菩提心为依， 恒不忘失故； 以善知识

wéi yī hé hé rú yī gù yǐ shàngēnwéi yī xiū xí zēngzhǎng gù
为依， 和合如一故； 以善根为依， 修习¹增长故；

yǐ bō luó mì wéi yī jù zú xiū xíng gù yǐ yī qiè fǎ wéi yī jiū
以波罗蜜为依， 具足修行故； 以一切法为依， 究

¹ 大正藏：集

jìng chū lí gù yǐ dà yuàn wéi yī zēngzhǎng pú tí gù yǐ zhū xíng
竟出离故；以大愿为依，增长菩提故；以诸行
wéi yī pǔ jiē chéng jiù gù yǐ yī qiè pú sà wéi yī tóng yī zhì
为依，普皆成就故；以一切菩萨为依，同一智
huì gù yǐ gòngyǎngzhū fó wéi yī xìn xīn qīngjìng gù yǐ yī qiè
慧故；以供养诸佛为依，信心清净故；以一切
rú lái wéi yī rú cí fù jiào huì bú duàn gù shì wéi shí ruò zhū pú
如来为依，如慈父教诲不断故。是为十。若诸菩
sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wéi rú lái wú shàng dà zhì suǒ yī chù
萨安住此法，则得为如来无上大智所依处。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qí tè xiǎng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种奇特想。何

děngwéi shí suǒ wèi yú yī qiè shàn gēn shēng zì shàn gēn xiǎng yú
等为十？所谓：于一切善根生自善根想；于
yī qiè shàn gēn shēng pú tí zhǒng zǐ xiǎng yú yī qiè zhòng shēng shēng
一切善根生菩提种子想；于一切众生
pú tí qì xiǎng yú yī qiè yuàn shēng zì yuàn xiǎng yú yī qiè fǎ shēng
菩提器想；于一切愿生自愿想；于一切法生
chū lí xiǎng yú yī qiè xíng shēng zì xíng xiǎng yú yī qiè fǎ shēng fó
出离想；于一切行生自行想；于一切法生佛
fǎ xiǎng yú yī qiè yǔ yán fǎ shēng yǔ yán dào xiǎng yú yī qiè fó
法想；于一切语言法生语言道想；于一切佛
shēng cí fù xiǎng yú yī qiè rú lái shēng wú èr xiǎng shì wéi shí
生慈父想；于一切如来生无二想。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàng shàn qiǎo xiǎng
若诸菩萨安住此法，则得无上善巧想。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng xíng hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种行。何等为十？

suǒ wèi yī qiè zhòng shēng xíng pǔ lìng chéng shú gù yī qiè qiú fǎ
所谓：一切众生行，普令成熟故；一切求法
xíng xián xī xiū xué gù yī qiè shàn gēn xíng xī shǐ zēngzhǎng gù
行，咸悉修学故；一切善根行，悉使增长故；
yī qiè sān mèi xíng yī xīn bú luàn gù yī qiè zhì huì xíng wú bù liǎo
一切三昧行，一心不乱故；一切智慧行，无不了
zhī gù yī qiè xiū xí xíng wú bù néng xiū gù yī qiè fó chà xíng
知故；一切修习行，无不能修故；一切佛刹行，
jiē xī zhuāng yán gù yī qiè shàn yǒu xíng gōng jìng gòng yǎng gù yī
皆悉庄严故；一切善友行，恭敬供养故；一

qiè rú lái xíng zūnzhòngchéng shì gù yí qiè shéntōngxíng biànhuà
切如来行，尊重承事故；一切神通行，变化
zì zài gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái
自在故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来
wú shàng dà zhì huì xíng
无上大智慧行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshàn zhī shí hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种善知识。何

děngwéi shí suǒ wèi lìng zhù pú tí xīn shàn zhī shí lìng shēngshàngēn
等为十？所谓：令住菩提心善知识；令生善根
shàn zhī shí lìng xíng zhū bō luó mì shàn zhī shí lìng jiě shuō yī qiè fǎ
善知识；令行诸波罗蜜善知识；令解说一切法
shàn zhī shí lìng chéngshú yī qiè zhòngshēngshàn zhī shí lìng dé jué dìng
善知识；令成熟一切众生善知识；令得决定
biàn cái shàn zhī shí lìng bù zhuó yī qiè shì jiānshàn zhī shí lìng yú yī
辩才善知识；令不著一切世间善知识；令于一
qiè jié xiū xíng wú yànjuànshàn zhī shí lìng ān zhù pǔ xián xíngshàn zhī shí
切劫修行无厌倦善知识；令安住普贤行善知识；
lìng rù yī qiè fó zhì suǒ rù shàn zhī shí shì wéi shí
令入一切佛智所入善知识。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qín jīng jìn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种勤精进。何等

wéi shí suǒ wèi jiàohuà yī qiè zhòngshēng qín jīng jìn shēn rù yī qiè
为十？所谓：教化一切众生勤精进；深入一切
fǎ qín jīng jìn yánjìng yī qiè shì jiè qín jīng jìn xiū xíng yī qiè pú sà
法勤精进；严净一切世界勤精进；修行一切菩萨
suǒ xué qín jīng jìn mièchú yī qiè zhòngshēng è qín jīng jìn zhǐ xī yī
所学勤精进；灭除一切众生恶勤精进；止息一
qiè sān è dào kǔ qín jīng jìn cuī pò yī qiè zhòng mó qín jīng jìn yuàn
切三恶道苦勤精进；摧破一切众魔勤精进；愿
wéi yī qiè zhòngshēng zuò qīngjìng yǎn qín jīng jìn gòngyǎng yī qiè zhū fó
为一切众生作清净眼勤精进；供养一切诸佛
qín jīng jìn lìng yī qiè rú lái jiē xī huān xǐ qín jīng jìn shì wéi shí
勤精进；令一切如来皆悉欢喜勤精进。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé jù zú rú lái wú shàng jīng jìn bō
若诸菩萨安住此法，则得具足如来无上精进波
luó mì
罗蜜。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng xīn dé ān wěn hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种心得安隐。何

děngwéi shí suǒwèi zì zhù pú tí xīn yì dānglǐng tā zhù pú tí
等为十？所谓：自住菩提心，亦当令他住菩提

xīn xīn dé ān wěn zì jiū jìng lí fènzhēng yì dānglǐng tā lí fèn
心，心得安隐；自究竟离忿诤，亦当令他离忿

zhēng xīn dé ān wěn zì lí fán yú fǎ yì lìng tā lí fán yú fǎ
诤，心得安隐；自离凡愚法，亦令他离凡愚法，

xīn dé ān wěn zì qín xiū shàngēn yì lìng tā qín xiū shàngēn xīn
心得安隐；自勤修善根，亦令他勤修善根，心

de ān wěn zì zhù bō luó mì dào yì lìng tā zhù bō luó mì dào xīn
得安隐；自住波罗蜜道，亦令他住波罗蜜道，心

de ān wěn zì shēng zài fó jiā yì dānglǐng tā shēng yú fó jiā xīn
得安隐；自生在佛家，亦当令他生于佛家，心

de ān wěn zì shēn rù wú zì xìngzhēn shí fǎ yì lìng tā rù wú zì
得安隐；自深入无自性真实法，亦令他入无自

xìngzhēn shí fǎ xīn dé ān wěn zì bù fěi bàng yī qiè fó fǎ yì
性真实法，心得安隐；自不诽谤一切佛法，亦

lìng tā bù fěi bàng yī qiè fó fǎ xīn dé ān wěn zì mǎn yī qiè zhì
令他不诽谤一切佛法，心得安隐；自满一切智

pú tí yuàn yì lìng tā mǎn yī qiè zhì pú tí yuàn xīn dé ān wěn
菩提愿，亦令他满一切智菩提愿，心得安隐；

zì shēn rù yī qiè rú lái wú jìn zhì zàng yì lìng tā rù yī qiè rú lái
自深入一切如来无尽智藏，亦令他入一切如来

wú jìn zhì zàng xīn dé ān wěn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
无尽智藏，心得安隐。是为十。若诸菩萨安住此

fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì ān wěn
法，则得如来无上大智安隐。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chéng jiù zhòngshēng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种成就众生。

hé děngwéi shí suǒwèi yǐ bù shī chéng jiù zhòngshēng yǐ sè shēn
何等为十？所谓：以布施成就众生；以色身

chéng jiù zhòngshēng yǐ shuō fǎ chéng jiù zhòngshēng yǐ tóng xíng chéng
成就众生；以说法成就众生；以同行成

jiù zhòngshēng yǐ wú rǎn zhuó chéng jiù zhòngshēng yǐ kāi shì pú sà
就众生；以无染著成就众生；以开示菩萨

xíng chéng jiù zhòngshēng yǐ chì rán shì xiàn yī qiè shì jiè chéng jiù zhòng
行成就众生；以炽然示现一切世界成就众

shēng yǐ shì xiàn fó fǎ dà wēi dé chéng jiù zhòngshēng yǐ zhǒngzhǒng
生；以示现佛法大威德成就众生；以种种
shéntōngbiànxiànchéng jiù zhòngshēng yǐ zhǒngzhǒngwēi mì shànqiǎo
神通变现成就众生；以种种微密善巧
fāngbiànchéng jiù zhòngshēng shì wéi shí pú sà yǐ cǐ chéng jiù zhòng
方便成就众生。是为十。菩萨以此成就众
shēng jiè
生界。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiè hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种戒。何等为十？”

suǒwèi bù shě pú tí xīn jiè yuǎn lí èr shèng dì jiè guānchá lì
所谓：不舍菩提心戒；远离二乘地戒；观察利
yì yī qiè zhòngshēng jiè lìng yī qiè zhòngshēngzhù fó fǎ jiè xiū yī
益一切众生戒；令一切众生住佛法戒；修一
qiè pú sà suǒxué jiè yú yī qiè fǎ wú suǒ dé jiè yǐ yī qiè shàngēn
切菩萨所学戒；于一切法无所得戒；以一切善根
huí xiàng pú tí jiè bù zhuó yī qiè rú lái shēn jiè sī wéi yī qiè fǎ
回向菩提戒；不著一切如来身戒；思惟一切法
lí qǔ zhuó jiè zhūgēn lǜ yí jiè shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
离取著戒；诸根律仪戒。是为十。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng guǎng dà jiè bō luó mì
此法，则得如来无上广大戒波罗蜜。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshòu jì fǎ pú sà
“佛子！菩萨摩诃萨有十种受记法，菩萨

yǐ cǐ zì zhī shòu jì hé děngwéi shí suǒwèi yǐ shūshèng yì fā
以此自知受记。何等为十？所谓：以殊胜意发
pú tí xīn zì zhī shòu jì yǒng bú yànshě zhū pú sà xíng zì zhī shòu
菩提心，自知受记；永不厌舍诸菩萨行，自知受
jì zhù yī qiè jié xíng pú sà xíng zì zhī shòu jì xiū yī qiè fó fǎ
记；住一切劫行菩萨行，自知受记；修一切佛法，
zì zhī shòu jì yú yī qiè fó jiào yī xiàng shēn xìn zì zhī shòu jì
自知受记；于一切佛教一向深信，自知受记；
xiū yī qiè shàngēn jiē lìng chéng jiù zì zhī shòu jì zhì yī qiè zhòng
修一切善根皆令成就，自知受记；置一切众
shēng yú fó pú tí zì zhī shòu jì yú yī qiè shàn zhī shí hé hé wú
生于佛菩提，自知受记；于一切善知识和合无
èr zì zhī shòu jì yú yī qiè shàn zhī shí qǐ rú lái xiǎng zì zhī
二，自知受记；于一切善知识起如来想，自知

shòu jì héng qín shǒu hù pú tí běnyuàn zì zhī shòu jì shì wéi
受记；恒勤守护菩提本愿，自知受记。是为
shí
十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù rù zhū pú sà
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入，入诸菩萨。

hé děng wéi shí suǒ wèi rù běnyuàn rù xíng rù jù rù zhū
何等为十？所谓：入本愿；入行；入聚；入诸
bō luó mì rù chéng jiù rù chā bié yuàn rù zhǒng zhǒng jiě rù
波罗蜜；入成就；入差别愿；入种种解；入
zhuāng yán fó tǔ rù shén lì zì zài rù shì xiànshòu shēng shì wéi
庄严佛土；入神力自在；入示现受生。是为
shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù sān shì yī qiè pú sà
十。菩萨以此普入三世一切菩萨。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù rù zhū rú lái
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入，入诸如来。

hé děng wéi shí suǒ wèi rù wú biān chéng zhèng jué rù wú biān zhuàn
何等为十？所谓：入无边成正觉；入无边转
fǎ lún rù wú biān fāng biàn fǎ rù wú biān chā bié yīn shēng rù wú
法轮；入无边方便法；入无边差别音声；入无
biān tiáo fú zhòng shēng rù wú biān shén lì zì zài rù wú biān zhǒng
边调伏众生；入无边神力自在；入无边种
zhǒng chā bié shēn rù wú biān sān mèi rù wú biān lì wú suǒ wèi
种差别身；入无边三昧；入无边力、无所畏；
rù wú biān shì xiàn niè pán shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù sān shì yī
入无边示现涅槃。是为十。菩萨以此普入三世一
qiè rú lái
切如来。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù zhòng shēng xíng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入众生行。

hé děng wéi shí suǒ wèi rù yī qiè zhòng shēng guò qù xíng rù yī qiè
何等为十？所谓：入一切众生过去行；入一切
zhòng shēng wèi lái xíng rù yī qiè zhòng shēng xiàn zài xíng rù yī qiè
众生未来行；入一切众生现在行；入一切
zhòng shēng shàn xíng rù yī qiè zhòng shēng bù shàn xíng rù yī qiè zhòng
众生善行；入一切众生不善行；入一切众
shēng xīn xíng rù yī qiè zhòng shēng gēn xíng rù yī qiè zhòng shēng jiě
生心行；入一切众生根行；入一切众生解

xíng rù yī qiè zhòngshēng fán nǎo xí qì xíng rù yī qiè zhòngshēng jiào
行；入一切众生烦恼习气行；入一切众生教
huà tiáo fú shí fēi shí xíng shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù yī qiè
化调伏时、非时行。是为十。菩萨以此普入一切
zhū zhòngshēng xíng
诸众生行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù shì jiè hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入世界。何等
wéi shí suǒ wèi rù rǎn shì jiè rù jìng shì jiè rù xiǎo shì jiè
为十？所谓：入染世界；入净世界；入小世界；
rù dà shì jiè rù wēi chén zhōng shì jiè rù wēi xì shì jiè rù fù
入大世界；入微尘中世界；入微细世界；入覆
shì jiè rù yǎng shì jiè rù yǒu fó shì jiè rù wú fó shì jiè shì
世界；入仰世界；入有佛世界；入无佛世界。是
wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù shí fāng yī qiè shì jiè
为十。菩萨以此普入十方一切世界。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù jié hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入劫。何等为
shí suǒ wèi rù guò qù jié rù wèi lái jié rù xiàn zài jié rù
十？所谓：入过去劫；入未来劫；入现在劫；入
kě shù jié rù bù kě shù jié rù kě shù jié jí bù kě shù jié rù
可数劫；入不可数劫；入可数劫即不可数劫；入
bù kě shù jié jí kě shù jié rù yī qiè jié jí fēi jié rù fēi jié jí
不可数劫即可数劫；入一切劫即非劫；入非劫即
yī qiè jié rù yī qiè jié jí yī niàn shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ
一切劫；入一切劫即一念。是为十。菩萨以此普
rù yī qiè jié
入一切劫。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shuō sān shì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种说三世。何
děng wéi shí suǒ wèi guò qù shì shuō guò qù shì guò qù shì shuō wèi
等为十？所谓：过去世说过去世；过去世说未
lái shì guò qù shì shuō xiàn zài shì wèi lái shì shuō guò qù shì wèi lái
来世；过去世说现在世；未来世说过去世；未来
shì shuō xiàn zài shì wèi lái shì shuō wú jìn xiàn zài shì shuō guò qù shì
世说现在世；未来世说无尽；现在世说过去世；
xiàn zài shì shuō wèi lái shì xiàn zài shì shuō píng děng xiàn zài shì shuō sān
现在世说未来世；现在世说平等；现在世说三

shì jí yī niàn shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ shuō sān shì
世即一念。是为十。菩萨以此普说三世。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhī sān shì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种知三世。何等
wéi shí suǒ wèi zhī zhū ān lì zhī zhū yǔ yán zhī zhū tán yì
为十？所谓：知诸安立；知诸语言；知诸谈议；
zhī zhū guǐ zé zhī zhū chēng zàn zhī zhū zhì lìng zhī qí jiǎ míng
知诸轨则；知诸称赞²；知诸制令；知其假名；
zhī qí wú jìn zhī qí jì miè zhī yī qiè kōng shì wéi shí pú sà
知其无尽；知其寂灭；知一切空。是为十。菩萨
yǐ cǐ pǔ zhī yī qiè sān shì zhū fǎ
以此普知一切三世诸法。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú pí yàn xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨发十种无疲厌心。何
děng wéi shí suǒ wèi gòng yǎng yī qiè zhū fó wú pí yàn xīn qīn jìn
等为十？所谓：供养一切诸佛无疲厌心；亲近
yī qiè shàn zhī shí wú pí yàn xīn qiú yī qiè fǎ wú pí yàn xīn tīng wén
一切善知识无疲厌心；求一切法无疲厌心；听闻
zhèng fǎ wú pí yàn xīn xuān shuō zhèng fǎ wú pí yàn xīn jiào huà tiáo
正法无疲厌心；宣说正法无疲厌心；教化调
fú yī qiè zhòng shēng wú pí yàn xīn zhì yī qiè zhòng shēng yú fó pú
伏一切众生无疲厌心；置一切众生于佛菩
tí wú pí yàn xīn yú yī yī shì jiè jīng bù kě shuō bù kě shuō jié xíng
提无疲厌心；于——世界经不可说不可说劫行
pú sà xíng wú pí yàn xīn yóu xíng yī qiè shì jiè wú pí yàn xīn guān chá
菩萨行无疲厌心；游行一切世界无疲厌心；观察
sī wéi yī qiè fó fǎ wú pí yàn xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
思惟一切佛法无疲厌心。是为十。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rú lái wú pí yàn wú shàng dà zhì
此法，则得如来无疲厌无上大智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chā bié zhì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种差别智。何等
wéi shí suǒ wèi zhī zhòng shēng chā bié zhì zhī zhū gēn chā bié zhì
为十？所谓：知众生差别智；知诸根差别智；
zhī yè bào chā bié zhì zhī shòu shēng chā bié zhì zhī shì jiè chā bié zhì
知业报差别智；知受生差别智；知世界差别智；

² 大正藏：謂

zhī fǎ jiè chābié zhì zhī zhū fó chābié zhì zhī zhū fǎ chābié zhì
知法界差别智；知诸佛差别智；知诸法差别智；
zhī sān shì chābié zhì zhī yī qiè yǔ yándào chābié zhì shì wéi shí
知三世差别智；知一切语言道差别智。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng guǎng dà chābié
若诸菩萨安住此法，则得如来无上广大差别
zhì
智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng tuó luó ní hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种陀罗尼。何等
wéi shí suǒ wèi wén chí tuó luó ní chí yī qiè fǎ bú wàng shī gù
为十？所谓：闻持陀罗尼，持一切法不忘失故；
xiū xíng tuó luó ní rú shí qiǎo guān yī qiè fǎ gù sī wéi tuó luó ní
修行陀罗尼，如实巧观一切法故；思惟陀罗尼，
liǎo zhī yī qiè zhū fǎ xìng gù fǎ guāng míng tuó luó ní zhào bù sī yì
了知一切诸法性故；法光明陀罗尼，照不思議
zhū fó fǎ gù sān mèi tuó luó ní pǔ yú xiàn zài yī qiè fó suǒ tīng wén
诸佛法故；三昧陀罗尼，普于现在一切佛所听闻
zhèng fǎ xīn bú luàn gù yuán yīn tuó luó ní jiě liǎo bù sī yì yīn shēng
正法心不乱故；圆音陀罗尼，解了不思議音声
yǔ yán gù sān shì tuó luó ní yǎn shuō sān shì bù kě sī yì zhū fó fǎ
语言故；三世陀罗尼，演说三世不可思議诸佛法
gù zhǒng zhǒng biàn cái tuó luó ní yǎn shuō wú biān zhū fó fǎ gù
故；种种辩才陀罗尼，演说无边诸佛法故；
chū shēng wú ài ěr tuó luó ní bù kě shuō fó suǒ shuō zhī fǎ xī néng
出生无碍耳陀罗尼，不可说佛所说之法悉能
wén gù yī qiè fó fǎ tuó luó ní ān zhù rú lái lì wú wèi gù
闻故；一切佛法陀罗尼，安住如来力、无畏故。
shì wéi shí ruò zhū pú sà yù dé cǐ fǎ dāng qín xiū xué
是为十。若诸菩萨欲得此法，当勤修学。

fó zǐ pú sà mó hē sà shuō shí zhǒng fó hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨说十种佛。何等为
shí suǒ wèi chéng zhèng jué fó yuàn fó yè bào fó zhù chí
十？所谓：成正觉佛；愿佛；业报佛；住持
fó niè pán fó fǎ jiè fó xīn fó sān mèi fó běn xìng fó
佛；涅槃佛；法界佛；心佛；三昧佛；本性佛；
suí yào fó shì wéi shí
随乐佛。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng pǔ xián xīn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨发十种普贤心。何等
wéi shí suǒ wèi fā dà cí xīn jiù hù yī qiè zhòngshēng gù fā
为十？所谓：发大慈心，救护一切众生故；发
dà bēi xīn dài yī qiè zhòngshēngshòu kǔ gù fā yī qiè shī xīn xī
大悲心，代一切众生受苦故；发一切施心，悉
shě suǒ yǒu gù fā niàn yī qiè zhì wéishǒu xīn yào qiú yī qiè fó fǎ gù
舍所有故；发念一切智为首心，乐求一切佛法故；
fā gōng dé zhuāngyán xīn xué yī qiè pú sà xíng gù fā rú jīn gāng xīn
发功德庄严心，学一切菩萨行故；发如金刚心，
yī qiè chùshòushēng bú wàng shī gù fā rú hǎi xīn yī qiè bái jìng fǎ
一切处受生不忘失故；发如海心，一切白净法
xī liú rù gù fā rú dà shānwáng xīn yī qiè è yán jiē rěnshòu gù
悉流入故；发如大山王心，一切恶言皆忍受故；
fā ān wěn xīn shī yī qiè zhòngshēng wú bù wèi gù fā bō rě bō luó
发安心，施一切众生无怖畏故；发般若波罗
mì jiū jìng xīn qiǎoguān yī qiè fǎ wú suǒ yǒu gù shì wéi shí ruò zhū
蜜究竟心，巧观一切法无所有故。是为十。若诸
pú sà ān zhù cǐ xīn jí dé chéng jiù pǔ xiánshànqiǎo zhì
菩萨安住此心，疾得成就普贤善巧智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng pǔ xián xíng fǎ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种普贤行法。何
děng wéi shí suǒ wèi yuàn zhù wèi lái yī qiè jié pǔ xián xíng fǎ yuàn
等为十？所谓：愿住未来一切劫普贤行法；愿
gòng yǎng gōng jìng wèi lái yī qiè fó pǔ xián xíng fǎ yuàn ān zhì yī qiè
供养恭敬未来一切佛普贤行法；愿安置一切
zhòngshēng yú pǔ xián pú sà xíng pǔ xián xíng fǎ yuàn jī jí yī qiè shàn
众生于普贤菩萨行普贤行法；愿积集一切善
gēn pǔ xián xíng fǎ yuàn rù yī qiè bō luó mì pǔ xián xíng fǎ yuàn mǎn
根普贤行法；愿入一切波罗蜜普贤行法；愿满
zú yī qiè pú sà xíng pǔ xián xíng fǎ yuàn zhuāngyán yī qiè shì jiè pǔ
足一切菩萨行普贤行法；愿庄严一切世界普
xián xíng fǎ yuàn shēng yī qiè fó chà pǔ xián xíng fǎ yuàn shàn guān chá
贤行法；愿生一切佛刹普贤行法；愿善观察
yī qiè fǎ pǔ xián xíng fǎ yuàn yú yī qiè fó guó tǔ chéng wú shàng pú
一切法普贤行法；愿于一切佛国土成无上菩
tí pǔ xián xíng fǎ shì wéi shí ruò zhū pú sà qín xiū cǐ fǎ jí dé
提普贤行法。是为十。若诸菩萨勤修此法，疾得

mǎn zú pǔ xián xíng yuàn
满足普贤行愿。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ shí zhǒng guān zhòng shēng ér
“佛子！菩萨摩诃萨以十种观众生而
qǐ dà bēi hé děng wéi shí suǒ wèi guān chá zhòng shēng wú yī wú
起大悲。何等为十？所谓：观察众生无依无
hù ér qǐ dà bēi guān chá zhòng shēng xìng bù tiáo shùn ér qǐ dà bēi
怙而起大悲；观察众生性不调顺而起大悲；
guān chá zhòng shēng pín wú shàn gēn ér qǐ dà bēi guān chá zhòng shēng
观察众生贫无善根而起大悲；观察众生
cháng yè shuì mián ér qǐ dà bēi guān chá zhòng shēng xíng bú shàn fǎ ér
长夜睡眠而起大悲；观察众生行不善法而
qǐ dà bēi guān chá zhòng shēng yù fù suǒ fù ér qǐ dà bēi guān chá
起大悲；观察众生欲缚所缚而起大悲；观察
zhòng shēng mò shēng sǐ hǎi ér qǐ dà bēi guān chá zhòng shēng cháng yīng
众生没生死海而起大悲；观察众生长婴
jí kǔ ér qǐ dà bēi guān chá zhòng shēng wú shàn fǎ yù ér qǐ dà bēi
疾苦而起大悲；观察众生无善法欲而起大悲；
guān chá zhòng shēng shī zhū fó fǎ ér qǐ dà bēi shì wéi shí pú sà
观察众生失诸佛法而起大悲。是为十。菩萨
héng yǐ cǐ xīn guān chá zhòng shēng
恒以此心观察众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā pú tí xīn yīn
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发菩提心因
yuán hé děng wéi shí suǒ wèi wèi jiào huà tiáo fú yī qiè zhòng shēng
缘。何等为十？所谓：为教化调伏一切众生
gù fā pú tí xīn wèi chú miè yī qiè zhòng shēng kǔ jù gù fā pú
故，发菩提心；为除灭一切众生苦聚故，发菩
tí xīn wèi yǔ yī qiè zhòng shēng jù zú ān lè gù fā pú tí xīn
提心；为与一切众生具足安乐故，发菩提心；
wèi duàn yī qiè zhòng shēng yú chī gù fā pú tí xīn wèi yǔ yī qiè
为断一切众生愚痴故，发菩提心；为与一切
zhòng shēng fó zhì gù fā pú tí xīn wèi gōng jìng gòng yǎng yī qiè zhū
众生佛智故，发菩提心；为恭敬供养一切诸
fó gù fā pú tí xīn wèi suí rú lái jiào lìng fó huān xǐ gù fā
佛故，发菩提心；为随如来教，令佛欢喜故，发
pú tí xīn wèi jiàn yī qiè fó sè shēn xiàng hǎo gù fā pú tí xīn
菩提心；为见一切佛色身相好故，发菩提心；

wèi rù yī qiè fó guǎng dà zhì huì gù fā pú tí xīn wèixiǎnxiànzhū
为入一切佛广大智慧故，发菩提心；为显现诸
fó lì wú suǒ wèi gù fā pú tí xīn shì wéi shí
佛力、无所畏故，发菩提心。是为十。

fó zǐ ruò pú sà fā wú shàng pú tí xīn wèi wù rù yī
“佛子！若菩萨发无上菩提心，为悟入一

qiè zhì zhì gù qīn jìn gòngyǎngshàn zhī shí shí yīng qǐ shí zhǒng xīn
切智智故，亲近供养善知识时，应起十种心。

hé děng wéi shí suǒ wèi qǐ jǐ shì xīn huān xǐ xīn wú wéi xīn
何等为十？所谓：起给侍心、欢喜心、无违心、
suí shùn xīn wú yì qiú xīn yī xiàng xīn tóngshàngēn xīn tóngyuàn
随顺心、无异求心、一向心、同善根心、同愿
xīn rú lái xīn tóngyuánmǎnxíng xīn shì wéi shí
心、如来心、同圆满行心。是为十。

fó zǐ ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xīn zé dé shí
“佛子！若菩萨摩诃萨起如是心，则得十

zhǒng qīng jìng hé děng wéi shí suǒ wèi shēn xīn qīng jìng dào yú jiū
种清净。何等为十？所谓：深心清净，至于究

jìng wú shī huài gù sè shēn qīng jìng suí qí suǒ yí wèi shì xiàn gù yīn
竟无失坏故；色身清净，随其所宜为示现故；音

shēng qīng jìng liǎo dá yī qiè zhū yǔ yán gù biàn cái qīng jìng shàn shuō
声清净，了达一切诸语言故；辩才清净，善说

wú biān zhū fó fǎ gù zhì huì qīng jìng shě lí yī qiè yú chī àn gù
无边诸佛法故；智慧清净，舍离一切愚痴暗故；

shòu shēng qīng jìng jù zú pú sà zì zài lì gù juàn shǔ qīng jìng chéng
受生清净，具足菩萨自在力故；眷属清净，成

jiù guò qù tóng xíng zhòng shēng zhū shàn gēn gù guǒ bào qīng jìng chú miè
就过去同行众生诸善根故；果报清净，除灭

yī qiè zhū yè zhàng gù dà yuàn qīng jìng yǔ zhū pú sà xìng wú èr gù
一切诸业障故；大愿清净，与诸菩萨性无二故；

zhū xíng qīng jìng yǐ pǔ xián shèng ér chū lí gù shì wéi shí
诸行清净，以普贤乘而出离故。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bō luó mì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种波罗蜜。何等

wéi shí suǒ wèi shī bō luó mì xī shě yī qiè zhū suǒ yǒu gù jiè
为十？所谓：施波罗蜜，悉舍一切诸所有故；戒

bō luó mì jìng fó jiè gù rěn bō luó mì zhù fó rěn gù jīng jìn
波罗蜜，净佛戒故；忍波罗蜜，住佛忍故；精进

bō luó mì yī qiè suǒ zuò bú tuì zhuǎn gù chán bō luó mì niàn yī
波罗蜜，一切所作不退转故；禅波罗蜜，念一
jìng gù bō rě bō luó mì rú shí guānchá yī qiè fǎ gù zhì bō luó
境故；般若波罗蜜，如实观察一切法故；智波罗
mì rù fó lì gù yuàn bō luó mì mǎn zú pǔ xiánzhū dà yuàn gù
蜜，入佛力故；愿波罗蜜，满足普贤诸大愿故；
shéntōng bō luó mì shì xiàn yī qiè zì zài yòng gù fǎ bō luó mì
神通波罗蜜，示现一切自在用故；法波罗蜜，
pǔ rù yī qiè zhū fó fǎ gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
普入一切诸佛法故。是为十。若诸菩萨安住此法，
zé dé jù zú rú lái wú shàng dà zhì bō luó mì
则得具足如来无上大智波罗蜜。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì suí jué hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智随觉。何等
wéi shí suǒ wèi yī qiè shì jiè wú liàngchābié zhì suí jué yī qiè
为十？所谓：一切世界无量差别智随觉；一切
zhòngshēng jiè bù kě sī yì zhì suí jué yī qiè zhū fǎ yī rù zhǒng
众生界不可思议智随觉；一切诸法一入种
zhǒng zhǒngzhǒng rù yī zhì suí jué yī qiè fǎ jiè guǎng dà zhì suí jué
种、种种入一智随觉；一切法界广大智随觉；
yī qiè xū kōng jiè jiū jìng zhì suí jué yī qiè shì jiè rù guò qù shì zhì
一切虚空界究竟智随觉；一切世界入过去世智
suí jué yī qiè shì jiè rù wèi lái shì zhì suí jué yī qiè shì jiè rù xiàn
随觉；一切世界入未来世智随觉；一切世界入现
zài shì zhì suí jué yī qiè rú lái wú liàng xíng yuàn jiē yú yī zhì ér dé
在世智随觉；一切如来无量行愿皆于一智而得
yuánmǎn zhì suí jué sān shì zhū fó jiē tóng yī xíng ér dé chū lí zhì suí
圆满智随觉；三世诸佛皆同一行而得出离智随
jué shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè fǎ zì
觉。是为十。若诸菩萨安住此法，则得一切法自
zài guāngmíng suǒ yuàn jiē mǎn yú yī niànqǐng xī néng jiě liǎo yī qiè
在光明，所愿皆满，于一念顷悉能解了一切
fó fǎ chéngděngzhèngjué
佛法成等正觉。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhèng zhī hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种证知。何等
wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè fǎ yī xiàng zhī yī qiè fǎ wú liàngxiàng
为十？所谓：知一切法一相；知一切法无量相；

zhī yī qiè fǎ zài yī niàn zhī yī qiè zhòngshēng xīn xíng wú ài zhī yī
知一切法在一念；知一切众生心行无碍；知一
qiè zhòngshēng zhū gēn píngděng zhī yī qiè zhòngshēng fán nǎo xí qì xíng
切众生诸根平等；知一切众生烦恼习气行；
zhī yī qiè zhòngshēng xīn shǐ xíng zhī yī qiè zhòngshēng shàn bú shàn
知一切众生心使行；知一切众生善、不善
xíng zhī yī qiè pú sà yuàn xíng zì zài zhù chí biàn huà zhī yī qiè rú lái
行；知一切菩萨愿行自在住持变化；知一切如来
jù zú shí lì chéngděng zhèng jué shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
具足十力成等正觉。是为十。若诸菩萨安住此
fǎ zé dé yī qiè fǎ shàn qiǎo fāng biàn
法，则得一切法善巧方便。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力。何等为十？”

suǒ wèi rù yī qiè fǎ zì xìng lì rù yī qiè fǎ rú huà lì rù yī
所谓：入一切法自性力；入一切法如化力；入一
qiè fǎ rú huàn lì rù yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ lì yú yī qiè fǎ wú
切法如幻力；入一切法皆是佛法力；于一切法无
rǎn zhuó lì yú yī qiè fǎ shèn míng jiě lì yú yī qiè shàn zhī shí héng
染著力；于一切法甚明解力；于一切善知识恒
bù shě lí zūn zhòng xīn lì lìng yī qiè shàn gēn shùn zhì wú shàng zhì wáng
不舍离尊重心力；令一切善根顺至无上智王
lì yú yī qiè fó fǎ shēn xìn bú bàng lì lìng yī qiè zhì xīn bú tuì
力；于一切佛法深信不谤力；令一切智心不退
shàn qiǎo lì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé jù rú lái
善巧力。是为十。若诸菩萨安住此法，则具如来
wú shàng zhū lì
无上诸力。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng píngděng hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种平等。何等

wéi shí suǒ wèi yú yī qiè zhòngshēng píngděng yī qiè fǎ píngděng
为十？所谓：于一切众生平等、一切法平等、
yī qiè chā píngděng yī qiè shēn xīn píngděng yī qiè shàn gēn píngděng
一切刹平等、一切深心平等、一切善根平等、
yī qiè pú sà píngděng yī qiè yuàn píngděng yī qiè bō luó mì píng
一切菩萨平等、一切愿平等、一切波罗蜜平
děng yī qiè xíng píngděng yī qiè fó píngděng shì wéi shí ruò zhū
等、一切行平等、一切佛平等。是为十。若诸

pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng píng děng fǎ
菩萨安住此法，则得一切诸佛无上平等法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fó fǎ shí yì jù
“佛子！菩萨摩诃萨有十种佛法实义句。

hé děng wéi shí suǒ wèi yī qiè fǎ dàn yǒu míng yī qiè fǎ yóu rú
何等为十？所谓：一切法但有名；一切法犹如

huàn yī qiè fǎ yóu rú yǐng yī qiè fǎ dàn yuán qǐ yī qiè fǎ yè
幻；一切法犹如影；一切法但缘起；一切法业

qīng jìng yī qiè fǎ dàn wén zì suǒ zuò yī qiè fǎ shí jì yī qiè fǎ
清净；一切法但文字所作；一切法实际；一切法

wú xiàng yī qiè fǎ dì yī yì yī qiè fǎ fǎ jiè shì wéi shí ruò
无相；一切法第一义；一切法法界。是为十。若

zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé shàn rù yī qiè zhì zhì wú shàng zhēn shí
诸菩萨安住此法，则善入一切智智无上真实

yì
义。

fó zǐ pú sà mó hē sà shuō shí zhǒng fǎ hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨说十种法。何等为

shí suǒ wèi shuō shēn shēn fǎ shuō guǎng dà fǎ shuō zhǒng zhǒng
十？所谓：说甚深法；说广大法；说种种

fǎ shuō yī qiè zhì fǎ shuō suí shùn bō luó mì fǎ shuō chū shēng rú
法；说一切智法；说随顺波罗蜜法；说出生如

lái lì fǎ shuō sān shì xiāng yìng fǎ shuō lìng pú sà bú tuì fǎ shuō
来力法；说三世相应法；说令菩萨不退法；说

zàn tàn fó gōng dé fǎ shuō yī qiè pú sà xué yī qiè fó píng děng yī
赞叹佛功德法；说一切菩萨学一切佛平等、一

qiè rú lái jìng jiè xiāng yìng fǎ shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
切如来境界相应法。是为十。若诸菩萨安住此法，

zé dé rú lái wú shàng qiǎo shuō fǎ
则得如来无上巧说法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chí hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种持。何等为十？

suǒ wèi chí suǒ jí yī qiè fú dé shàn gēn chí yī qiè rú lái suǒ shuō fǎ
所谓：持所集一切福德善根；持一切如来所说法；

chí yī qiè pì yù chí yī qiè fǎ lǐ qù mén chí yī qiè chū shēng tuó
持一切譬喻³；持一切法理趣门；持一切出生陀

³ 大正藏：諭

luó ní mén chí yī qiè chú yí huò fǎ chí chéng jiù yī qiè pú sà fǎ
罗尼门；持一切除疑惑法；持成就一切菩萨法；
chí yī qiè rú lái suǒ shuō píng děng sān mèi mén chí yī qiè fǎ zhào míng
持一切如来所说平等三昧门；持一切法照明
mén chí yī qiè zhū fó shéntōng yóu xì lì shì wéi shí ruò zhū pú sà
门；持一切诸佛神通游戏力。是为十。若诸菩萨
ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì zhù chí lì
安住此法，则得如来无上大智住持力。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng biàn cái hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种辩才。何等为
shí suǒ wèi yú yī qiè fǎ wú fēn bié biàn cái yú yī qiè fǎ wú suǒ
十？所谓：于一切法无分别辩才；于一切法无所
zuò biàn cái yú yī qiè fǎ wú suǒ zhuó biàn cái yú yī qiè fǎ liǎo dá
作辩才；于一切法无所著辩才；于一切法了达
kōng biàn cái yú yī qiè fǎ wú yí àn biàn cái yú yī qiè fǎ fó jiā
空辩才；于一切法无疑暗辩才；于一切法佛加
bèi biàn cái yú yī qiè fǎ zì jué wù biàn cái yú yī qiè fǎ wén jù chā
被辩才；于一切法自觉悟辩才；于一切法文句差
bié shàn qiǎo biàn cái yú yī qiè fǎ zhēn shí shuō biàn cái suí yī qiè
别善巧辩才；于一切法真实说辩才；随一切
zhòng shēng xīn lìng huān xǐ biàn cái shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
众生心令欢喜辩才。是为十。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng qiǎo miào biàn cái
此法，则得如来无上巧妙辩才。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zì zài hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种自在。何等为
shí suǒ wèi jiào huà tiáo fú yī qiè zhòng shēng zì zài pǔ zhào yī qiè
十？所谓：教化调伏一切众生自在；普照一切
fǎ zì zài xiū yī qiè shàn gēn xíng zì zài guǎng dà zhì zì zài wú
法自在；修一切善根行自在；广大智自在；无
suǒ yī jiè zì zài yī qiè shàn gēn huí xiàng pú tí zì zài jīng jìn bú
所依戒自在；一切善根回向菩提自在；精进不
tuì zhuǎn zì zài zhì huì cuī pò yī qiè zhòng mó zì zài suí suǒ yào yù
退转自在；智慧摧破一切众魔自在；随所乐欲
lìng fā pú tí xīn zì zài suí suǒ yīng huà xiàn chéng zhèng jué zì zài shì
令发菩提心自在；随所应化现成正觉自在。是
wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì zì
为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无上大智自

zài
在。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú zhuó hé děng
 “佛子！菩萨摩诃萨有十种无著。何等
 wéi shí suǒ wèi yú yī qiè shì jiè wú zhuó yú yī qiè zhòngshēng wú
 为十？所谓：于一切世界无著；于一切众生无
 zhuó yú yī qiè fǎ wú zhuó yú yī qiè suǒ zuò wú zhuó yú yī qiè
 著；于一切法无著；于一切所作无著；于一切
 shàngēn wú zhuó yú yī qiè shòushēngchù wú zhuó yú yī qiè yuàn wú
 善根无著；于一切受生处无著；于一切愿无
 zhuó yú yī qiè xíng wú zhuó yú yī qiè pú sà wú zhuó yú yī qiè
 著；于一切行无著；于一切菩萨无著；于一切
 fó wú zhuó shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé néng sù
 佛无著。是为十。若诸菩萨安住此法，则能速
 zhuǎn yī qiè zhòngxiǎng dé wú shàngqīngjìng zhì huì
 转一切众想，得无上清净智慧。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng píngděng xīn hé
 “佛子！菩萨摩诃萨有十种平等心。何
 děngwéi shí suǒ wèi jī jí yī qiè gōng dé píngděng xīn fā yī qiè
 等为十？所谓：积集一切功德平等心；发一切
 chā bié yuàn píngděng xīn yú yī qiè zhòngshēngshēn píngděng xīn yú
 差别愿平等心；于一切众生身平等心；于
 yī qiè zhòngshēng yè bào píngděng xīn yú yī qiè fǎ píngděng xīn yú
 一切众生业报平等心；于一切法平等心；于
 yī qiè jìng huì guó tǔ píngděng xīn yú yī qiè zhòngshēng jiě píngděng xīn
 一切净秽国土平等心；于一切众生解平等心；
 yú yī qiè xíng wú suǒ fēn bié píngděng xīn yú yī qiè fó lì wú wèi píng
 于一切行无所分别平等心；于一切佛力无畏平
 děng xīn yú yī qiè rú lái zhì huì píngděng xīn shì wéi shí ruò zhū
 等心；于一切如来智慧平等心。是为十。若诸
 pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà píngděng xīn
 菩萨安住其中，则得如来无上大平等心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chūshēng zhì huì hé
 “佛子！菩萨摩诃萨有十种出生智慧。何
 děngwéi shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòngshēng jiě chūshēng zhì huì zhī
 等为十？所谓：知一切众生解出生智慧；知
 yī qiè fó chā zhǒngzhǒng chā bié chūshēng zhì huì zhī shí fāngwǎng fēn
 一切佛刹种种差别出生智慧；知十方网分

qí chūshēng zhì huì zhī fù yǎngděng yī qiè shì jiè chūshēng zhì huì
齐出生智慧；知覆仰等一切世界出生智慧；
zhī yī qiè fǎ yī xìng zhǒngzhǒngxìngguǎng dà zhù chūshēng zhì huì zhī
知一切法一性、种种性广大住出生智慧；知
yī qiè zhǒngzhǒngshēnchūshēng zhì huì zhī yī qiè shì jiāndiāndǎowàng
一切种种身出生智慧；知一切世间颠倒妄
xiǎng xī wú suǒzhuóchūshēng zhì huì zhī yī qiè fǎ jiū jìng jiē yǐ yī
想悉无所著出生智慧；知一切法究竟皆以一
dào chū lí chūshēng zhì huì zhī rú lái shén lì néng rù yī qiè fǎ jiè
道出离出生智慧；知如来神力能入一切法界
chūshēng zhì huì zhī sān shì yī qiè zhòngshēng fó zhǒng bú duàn chū
出生智慧；知三世一切众生佛种不断出
shēng zhì huì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé yú zhū fǎ
生智慧。是为十。若诸菩萨安住此法，则于诸法
wú bù liǎo dá
无不了达。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng biànhuà hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种变化。何等
wéi shí suǒ wèi yī qiè zhòngshēng biànhuà yī qiè shēn biànhuà
为十？所谓：一切众生变化；一切身变化；
yī qiè chā biànhuà yī qiè gòng yǎng biànhuà yī qiè yīn shēng biànhuà
一切刹变化；一切供养变化；一切音声变化；
yī qiè xíng yuàn biànhuà yī qiè jiào huà tiáo fú zhòngshēng biànhuà yī
一切行愿变化；一切教化调伏众生变化；一
qiè chéng zhèng jué biànhuà yī qiè shuō fǎ biànhuà yī qiè jiā chí biàn
切成正觉变化；一切说法变化；一切加持变
huà shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé jù zú yī qiè
化。是为十。若诸菩萨安住此法，则得具足一切
wú shàng biànhuà fǎ
无上变化法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì chí hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力持。何等为
shí suǒ wèi fó lì chí fǎ lì chí zhòngshēng lì chí yè lì
十？所谓：佛力持；法力持；众生力持；业力
chí xíng lì chí yuàn lì chí jìng jiè lì chí shí lì chí shàn lì
持；行力持；愿力持；境界力持；时力持；善力
chí zhì lì chí shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé yú
持；智力持。是为十。若诸菩萨安住此法，则于

yī qiè fǎ dé wú shàng zì zài lì chí
一切法得无上自在力持。

大方广佛华严经卷第五十三

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺
mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.
wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
举赞

pǔ guāng sān huì wàn xíng yuán xiū pǔ xián píng xiè èr qiān chóu
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千酬.
kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quán shōu fǎ yì yī qí zhōu
苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huā yán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

31. 娑麼 (二合) 斯茫 斯萌 蘇蒙 蘇模 思

毛 思埋 西迷 西民 思蠻 西斫 思芩 思謀 娑麼

唱 娑麼 字 時 普願法界眾生 入般若波羅蜜

mén
门。

haopao hangpang hengpeng hongpong hu pu hao
32. 訶婆 (二合) 欣旁. 亨朋. 烘蓬. 呼蒲. 蒿

pao hai pai hi pi hin pin hanpan hin pin hanpan houpou haopao
袍. 哈排. 希毘. 希貧. 預拌. 希賓. 含薏. 叻哀. 訶婆

chàng haopao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 訶婆 字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜

mén
门。

sao sangseng song su sao sai si sin san sin san sou sao
33. 綰 喪僧鬆蘇繰顯西辛珊芯糝艘綰

chàng sao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 綰 字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜

mén
门。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saomao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑麼.

haopao sao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
訶婆. 綰. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào
我等与众 生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí sì 大方广佛华严经卷第五十四

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī èr 离世间品第三十八之二

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dà xīn wèi hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种大欣慰。何等

wéi shí suǒ wèi zhū pú sà fā rú shì xīn jìn wèi lái shì suǒ yǒu
为十？所谓：诸菩萨发如是心：‘尽未来世所有

zhū fó chū xīng yú shì wǒ dāng jiē dé suí zhú chéng shì lìng shēng huān
诸佛出兴于世，我当皆得随逐承事令生欢

xǐ rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn bǐ zhū
喜。’如是思惟，心大欣慰。复作是念：‘彼诸

rú lái chū xīng yú shì wǒ dāng xī yǐ wú shàng gòng jù gōng jìng gòng
如来出兴于世，我当悉以无上供具恭敬供

yǎng rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn wǒ yú
养。’如是思惟，心大欣慰。复作是念：‘我于

zhū fó suǒ xīng gòng yǎng shí bǐ zhū rú lái bì shì huì wǒ fǎ wǒ xī yǐ
诸佛所兴供养时，彼诸如来必示诲我法，我悉以

shēn xīn gōng jìng tīng shòu rú shuō xiū xíng yú pú sà dì bì dé yǐ shēng
深心恭敬听受、如说修行，于菩萨地必得已生、

xiàn shēng dāng shēng rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì
现生、当生。’如是思惟，心大欣慰。复作是

niàn wǒ dāng yú bù kě shuō bù kě shuō jié xíng pú sà xíng cháng
念：‘我当于不可说不可说劫行菩萨行，常

yǔ yī qiè zhū fó pú sà ér dé gòng jù rú shì sī wéi xīn dà xīn
与一切诸佛菩萨而得共俱。’如是思惟，心大欣

wèi fù zuò shì niàn wǒ yú wǎng xī wèi fā wú shàng dà pú tí xīn
慰。复作是念：‘我于往昔未发无上大菩提心，

yǒu zhū bù wèi suǒ wèi bù huó wèi è míng wèi sǐ wèi duò è
有诸怖畏，所谓：不活畏、恶名畏、死畏、堕恶

dào wèi dà zhòng wēi dé wèi zì yī fā xīn xī jiē yuǎn lí bù
道畏、大众威德畏。自一发心，悉皆远离，不

jīng bù kǒng bú wèi bú jù bú qiè bú bù yī qiè zhòng mó jí zhū
惊不恐，不畏不惧，不怯不怖，一切众魔及诸
wài dào suǒ bù néng huài rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì
外道所不能坏。’如是思惟，心大欣慰。复作是
niàn wǒ dāng lìng yī qiè zhòng shēng chéng wú shàng pú tí chéng pú
念：‘我当令一切众生生成无上菩提，成菩
tí yǐ wǒ dāng yú bǐ fó suǒ xiū pú sà xíng jìn qí xíng shòu yǐ dà xìn
提已，我当于彼佛所修菩萨行尽其形寿，以大信
xīn xīng suǒ yīng gòng fó zhū gòng yǎng jù ér wéi gòng yǎng jí niè pán hòu
心兴所应供佛诸供养具而为供养；及涅槃后，
gè qǐ wú liàng tǎ gòng yǎng shè lì jí shòu chí shǒu hù suǒ yǒu yí fǎ
各起无量塔供养舍利，及受持守护所有遗法。’
rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi yòu zuò shì niàn shí fāng suǒ yǒu yī
如是思惟，心大欣慰。又作是念：‘十方所有一
qiè shì jiè wǒ dāng xī yǐ wú shàng zhuāng yán ér zhuāng yán zhī jiē
切世界，我当悉以无上庄严而庄严之，皆
lìng jù zú zhǒng zhǒng qí miào píng děng qīng jìng fù yǐ zhǒng zhǒng dà
令具足种种奇妙平等清净，复以种种大
shén tōng lì zhù chí zhèn dòng guāng míng zhào yào pǔ shǐ zhōu biàn
神通力住持震动，光明照耀⁴普使周遍。’
rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn wǒ dāng duàn yī
如是思惟，心大欣慰。复作是念：‘我当断一
qiè zhòng shēng yí huò jìng yī qiè zhòng shēng yù yào qǐ yī qiè zhòng
切众生疑惑，净一切众生欲乐，启一切众
shēng xīn yì miè yī qiè zhòng shēng fán nǎo bì yī qiè zhòng shēng è
生心意，灭一切众生烦恼，闭一切众生恶
dào mén kāi yī qiè zhòng shēng shàn qù mén pò yī qiè zhòng shēng hēi
道门，开一切众生善趣门，破一切众生黑
àn yǔ yī qiè zhòng shēng guāng míng lìng yī qiè zhòng shēng lí zhòng mó
闇，与一切众生光明，令一切众生离众魔
yè shǐ yī qiè zhòng shēng zhì ān wěn chù rú shì sī wéi xīn dà
业，使一切众生至安隐处。’如是思惟，心大
xīn wèi pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn zhū fó rú lái rú yōu tán
欣慰。菩萨摩诃萨复作是念：‘诸佛如来如优昙
huā nán kě zhí yù yú wú liàng jié mò néng yī jiàn wǒ dāng yú wèi
华，难可值遇，于无量劫莫能一见。我当于未

⁴ 大正藏：曜

lái shì yù jiàn rú lái zé biàn dé jiàn zhū fó rú lái cháng bù shě wǒ
来世欲见如来则便得见，诸佛如来常不舍我，
héng zhù wǒ suǒ lìng wǒ dé jiàn wèi wǒ shuō fǎ wú yǒu duàn jué jì
恒住我所，令我得见，为我说法无有断绝；既
wén fǎ yǐ xīn yì qīng jìng yuǎn lí chǎn qū zhì zhí wú wěi yú
闻法已，心意清净，远离谄曲，质直无伪，于
niàn niàn zhōng cháng jiàn zhū fó rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù
念念中常见诸佛。’如是思惟，心大欣慰。复
zuò shì niàn wǒ yú wèi lái dāng dé chéng fó yǐ fó shén lì yú
作是念：‘我于未来当得成佛，以佛神力，于
yī qiè shì jiè wèi yī qiè zhòng shēng gè bié shì xiàn chéng děng zhèng jué
一切世界，为一切众生各别示现成等正觉
qīng jìng wú wèi dà shī zǐ hǒu yǐ běn dà yuàn zhōu biàn fǎ jiè jī dà
清净无畏大师子吼，以本大愿周遍法界，击大
fǎ gǔ yù dà fǎ yǔ zuò dà fǎ shī yú wú liàng jié cháng yǎn zhèng
法鼓，雨大法雨，作大法施，于无量劫常演正
fǎ dà bēi suǒ chí shēn yǔ yì yè wú yǒu pí yàn rú shì sī
法，大悲所持身、语、意业无有疲厌。’如是思
wéi xīn dà xīn wèi fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng dà xīn
惟，心大欣慰。佛子！是为菩萨摩诃萨十种大欣
wèi ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàng chéng zhèng jué zhì
慰。若诸菩萨安住此法，则得无上成正觉智
huì dà xīn wèi
慧大欣慰。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shēn rù fó fǎ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种深入佛法。何
děng wéi shí suǒ wèi rù guò qù shì yī qiè shì jiè rù wèi lái shì yī
等为十？所谓：入过去世一切世界；入未来世一
qiè shì jiè rù xiàn zài shì shì jiè shù shì jiè xíng shì jiè shuō shì
切世界；入现在世世界数、世界行、世界说、世
jiè qīng jìng rù yī qiè shì jiè zhǒng zhǒng xìng rù yī qiè zhòng shēng
界清净；入一切世界种种性；入一切众生
zhǒng zhǒng yè bào rù yī qiè pú sà zhǒng zhǒng xíng zhī guò qù yī qiè
种种业报；入一切菩萨种种行；知过去一切
fó cì dì zhī wèi lái yī qiè fó cì dì zhī xiàn zài shí fāng xū kōng fǎ
佛次第；知未来一切佛次第；知现在十方虚空法
jiè děng yī qiè zhū fó guó tǔ zhòng huì shuō fǎ tiáo fú zhī shì jiān
界等一切诸佛、国土众会、说法调伏；知世间

fǎ shēngwén fǎ dú jué fǎ pú sà fǎ rú lái fǎ suī zhī
法、声闻法、独觉法、菩萨法、如来法，虽知
zhū fǎ jiē wú fēn bié ér shuō zhǒng zhǒng fǎ xī rù fǎ jiè wú suǒ rù
诸法皆无分别而说种种法，悉入法界无所入
gù rú qí fǎ shuō wú suǒ qǔ zhuó shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
故，如其法说无所取著。是为十。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rù yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí dà zhì huì shèn
此法，则得入于阿耨多罗三藐三菩提大智慧甚
shēnxìng
深性。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yī zhǐ pú sà yī
“佛子！菩萨摩诃萨有十种依止，菩萨依
cǐ xíng pú sà xíng hé děng wéi shí suǒ wèi yī zhǐ gòngyǎng yī qiè
此行菩萨行。何等为十？所谓：依止供养一切
zhū fó xíng pú sà xíng yī zhǐ tiáo fú yī qiè zhòngshēng xíng pú sà
诸佛，行菩萨行；依止调伏一切众生，行菩萨
xíng yī zhǐ qīn jìn yī qiè shàn yǒu xíng pú sà xíng yī zhǐ jī jí yī
行；依止亲近一切善友，行菩萨行；依止积集一
qiè shàngēn xíng pú sà xíng yī zhǐ yán jìng yī qiè fó tǔ xíng pú sà
切善根，行菩萨行；依止严净一切佛土，行菩萨
xíng yī zhǐ bù shě yī qiè zhòngshēng xíng pú sà xíng yī zhǐ shēn rù
行；依止不舍一切众生，行菩萨行；依止深入
yī qiè bō luó mì xíng pú sà xíng yī zhǐ mǎn zú yī qiè pú sà yuàn
一切波罗蜜，行菩萨行；依止满足一切菩萨愿，
xíng pú sà xíng yī zhǐ wú liàng pú tí xīn xíng pú sà xíng yī zhǐ yī
行菩萨行；依止无量菩提心，行菩萨行；依止一
qiè fó pú tí xíng pú sà xíng shì wéi shí pú sà yī cǐ xíng pú sà
切佛菩提，行菩萨行。是为十。菩萨依此行菩萨
xíng
行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā wú wèi xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发无畏心。何
děng wéi shí suǒ wèi miè yī qiè zhàng ài yè fā wú wèi xīn yú
等为十？所谓：灭一切障碍业，发无畏心；于
fó miè hòu hù chí zhèng fǎ fā wú wèi xīn xiáng fú yī qiè mó fā
佛灭后护持正法，发无畏心；降伏一切魔，发
wú wèi xīn bù xī shēn mìng fā wú wèi xīn cuī pò yī qiè wài dào xié
无畏心；不惜身命，发无畏心；摧破一切外道邪

lùn fā wú wèi xīn lìng yī qiè zhòngshēnghuān xǐ fā wú wèi xīn
论，发无畏心；令一切众生欢喜，发无畏心；
lìng yī qiè zhòng huì jiē xī huān xǐ fā wú wèi xīn tiáo fú yī qiè tiān
令一切众会皆悉欢喜，发无畏心；调伏一切天、
lóng yè chā qián tà pó ā xiū luó jiā lóu luó jǐn nà luó
龙、夜叉、乾闥婆、阿修罗、迦楼罗、紧那罗、
mó hóu luó qié fā wú wèi xīn lí èr shèng dì rù shēnshēn fǎ
摩睺罗伽，发无畏心；离二乘地，入甚深法，
fā wú wèi xīn yú bù kě shuō bù kě shuō jié xíng pú sà xíng xīn wú pí
发无畏心；于不可说不可说劫行菩萨行，心无疲
yàn fā wú wèi xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé
厌，发无畏心。是为十。若诸菩萨安住此法，则
dé rú lái wú shàng dà zhì wú suǒ wèi xīn
得如来无上大智无所畏心。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú yí xīn yú yī
“佛子！菩萨摩诃萨发十种无疑心，于一
qiè fó fǎ xīn wú yí huò hé děng wéi shí suǒ wèi pú sà mó hē sà
切佛法心无疑惑。何等为十？所谓：菩萨摩诃萨
fā rú shì xīn wǒ dāng yǐ bù shī shè yī qiè zhòngshēng yǐ jiè
发如是心：‘我当以布施，摄一切众生；以戒、
rěn jīng jìn chándìng zhì huì cí bēi xǐ shě shè yī
忍、精进、禅定、智慧、慈、悲、喜、舍，摄一
qiè zhòngshēng fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
切众生。’发此心时，决定无疑；若生疑心，
wú yǒu shì chù shì wéi dì yī fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò
无有是处。是为第一发无疑心。菩萨摩诃萨又作
shì niàn wèi lái zhū fó chū xīng yú shì wǒ dāng yī qiè chéng shì gòng
是念：‘未来诸佛出兴于世，我当一切承事供
yǎng fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn wú yǒu
养。’发此心时，决定无疑；若生疑心，无有
shì chù shì wéi dì èr fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn
是处。是为第二发无疑心。菩萨摩诃萨又作是念：
wǒ dāng yǐ zhǒngzhǒng qí miào guāng míng wǎng zhōu biàn zhuāng yán
‘我当以种种奇妙光明网，周遍庄严
yī qiè shì jiè fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
一切世界。’发此心时，决定无疑；若生疑心，
wú yǒu shì chù shì wéi dì sān fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò
无有是处。是为第三发无疑心。菩萨摩诃萨又作

shì niàn wǒ dāng jìn wèi lái jí xiū pú sà xíng wú shù wú liàng
是念：‘我当尽未来劫修菩萨行。无数、无量、
wú biān wú děng bù kě shù bù kě chēng bù kě sī bù kě
无边、无等、不可数、不可称、不可思、不可
liáng bù kě shuō bù kě shuō bù kě shuō guò zhū suàn shù jiū jìng
量、不可说、不可说不可说，过诸算数，究竟
fǎ jiè xū kōng jiè yī qiè zhòng shēng wǒ dāng xī yǐ wú shàng jiào huà
法界、虚空界一切众生，我当悉以无上教化
tiáo fú fǎ ér chéng shú zhī fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò
调伏法而成熟之。’发此心时，决定无疑；若
shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì sì fā wú yí xīn pú sà mó
生疑心，无有是处。是为第四发无疑心。菩萨摩
hē sà yòu zuò shì niàn wǒ dāng xiū pú sà xíng mǎn dà shì yuàn
诃萨又作是念：‘我当修菩萨行，满大誓愿，
jù yī qiè zhì ān zhù qí zhōng fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí
具一切智，安住其中。’发此心时，决定无疑；
ruò shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì wǔ fā wú yí xīn pú sà
若生疑心，无有是处。是为第五发无疑心。菩萨
mó hē sà yòu zuò shì niàn wǒ dāng pǔ wèi yī qiè shì jiān xíng pú sà
摩诃萨又作是念：‘我当普为一切世间行菩萨
xíng wéi yī qiè fǎ qīng jìng guāng míng zhào míng yī qiè suǒ yǒu fó fǎ
行，为一切法清净光明，照明一切所有佛法。’
fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn wú yǒu shì chù
发此心时，决定无疑；若生疑心，无有是处。
shì wéi dì liù fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn wǒ
是为第六发无疑心。菩萨摩诃萨又作是念：‘我
dāng zhī yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ suí zhòng shēng xīn wèi qí yǎn shuō
当知一切法皆是佛法，随众生心，为其演说，
xī lìng kāi wù fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
悉令开悟。’发此心时，决定无疑；若生疑心，
wú yǒu shì chù shì wéi dì qī fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò
无有是处。是为第七发无疑心。菩萨摩诃萨又作
shì niàn wǒ dāng yú yī qiè fǎ dé wú zhàng ài mén zhī yī qiè
是念：‘我当于一切法得无障碍门，知一切
zhàng ài bù kě dé gù qí xīn rú shì wú yǒu yí huò zhù zhēn shí
障碍不可得故；其心如是，无有疑惑，住真实
xìng nǎi zhì chéng yú ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí fā cǐ xīn
性，乃至成于阿耨多罗三藐三菩提。’发此心

shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì
时，决定无疑；若生疑心，无有是处。是为第
bā fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn wǒ dāng zhī yī
八发无疑心。菩萨摩诃萨又作是念：‘我当知一
qiè fǎ mò bù jiē shì chū shì jiān fǎ yuǎn lí yī qiè wàng xiǎng diān dǎo
切法莫不皆是出世间法，远离一切妄想颠倒，
yī yī zhuāng yán ér zì zhuāng yán ér wú suǒ zhuāng yán yú cǐ zì liǎo
以一庄严而自庄严而无所庄严；于此自了，
bù yóu tā wù fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
不由他悟。’发此心时，决定无疑；若生疑心，
wú yǒu shì chù shì wéi dì jiǔ fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò
无有是处。是为第九发无疑心。菩萨摩诃萨又作
shì niàn wǒ dāng yú yī qiè fǎ chéng zuì zhèng jué lí yī qiè wàng
是念：‘我当于一切法成最正觉，离一切妄
xiǎng diān dǎo gù dé yī niàn xiāng yīng zhì gù ruò yī ruò yì bù kě dé
想颠倒故，得一念相应智故，若一若异不可得
gù lí yī qiè shù gù jiū jìng wú wéi gù lí yī qiè yán shuō gù
故，离一切数故，究竟无为故，离一切言说故，
zhù bù kě shuō jìng jiè jì gù fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò
住不可说境界际故。’发此心时，决定无疑；若
shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì shí fā wú yí xīn ruò zhū pú
生疑心，无有是处。是为第十发无疑心。若诸菩
sà ān zhù cǐ fǎ zé yú yī qiè fó fǎ xīn wú suǒ yí
萨安住此法，则于一切佛法心无所疑。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bù kě sī yì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不可思议。何
děng wéi shí suǒ wèi yī qiè shàn gēn bù kě sī yì yī qiè shì yuàn
等为十？所谓：一切善根，不可思议。一切誓愿，
bù kě sī yì zhī yī qiè fǎ rú huàn bù kě sī yì fā pú tí xīn
不可思议。知一切法如幻，不可思议。发菩提心
xiū pú sà xíng shàn gēn bù shī wú suǒ fēn bié bù kě sī yì suī
修菩萨行，善根不失，无所分别，不可思议。虽
shēn rù yī qiè fǎ yì bù qǔ miè dù yī yī qiè yuàn wèi chéng mǎn gù
深入一切法，亦不取灭度，以一切愿未成满故，
bù kě sī yì xiū pú sà dào ér shì xiàn jiàng shén rù tāi dàn shēng
不可思议。修菩萨道而示现降神、入胎诞生、
chū jiā kǔ xíng wǎng yì dào chǎng xiáng fú zhòng mó chéng zuì
出家、苦行、往诣道场、降伏众魔、成最

zhèng jué zhuàn zhèng fǎ lún rù bō niè pán shén biàn zì zài wú yǒu
正觉、转正法轮、入般涅槃，神变自在无有
xiū xi bǔ shě bēi yuàn jiù hù zhòng shēng bù kě sī yì suī néng
休息，不舍悲愿救护众生，不可思议。虽能
shì xiàn rú lái shí lì shén biàn zì zài ér yì bù shě děng fǎ jiè xīn jiào
示现如来十力神变自在，而亦不舍等法界心教
huà zhòng shēng bù kě sī yì zhī yī qiè fǎ wú xiàng shì xiàng xiàng
化众生，不可思议。知一切法无相是相，相
shì wú xiàng wú fēn bié shì fēn bié fēn bié shì wú fēn bié fēi yǒu shì
是无相，无分别是分别，分别是无分别，非有是
yǒu yǒu shì fēi yǒu wú zuò shì zuò zuò shì wú zuò fēi shuō shì shuō
有，有是非有，无作是作，作是无作，非说是说，
shuō shì fēi shuō bù kě sī yì zhī xīn yǔ pú tí děng zhī pú tí
说是非说，不可思议。知心与菩提等，知菩提
yǔ xīn děng xīn jí pú tí yǔ zhòng shēng děng yì bù shēng xīn diān
与心等，心及菩提与众生等，亦不生心颠
dǎo xiǎng diān dǎo jiàn diān dǎo bù kě sī yì yú niàn niàn zhōng
倒、想颠倒、见颠倒，不可思议。于念念中
rù miè jìn dìng jìn yī qiè lòu ér bú zhèng shí jì yì bú jìn yǒu lòu
入灭尽定，尽一切漏而不证实际，亦不尽有漏
shàngēn suī zhī yī qiè fǎ wú lòu ér zhī lòu jìn yì zhī lòu miè
善根；虽知一切法无漏，而知漏尽，亦知漏灭；
suī zhī fó fǎ jí shì jiān fǎ shì jiān fǎ jí fó fǎ ér bù yú fó fǎ
虽知佛法即世间法，世间法即佛法，而不于佛法
zhōng fēn bié shì jiān fǎ bù yú shì jiān fǎ zhōng fēn bié fó fǎ yī qiè
中分别世间法，不于世间法中分别佛法；一切
zhū fǎ xī rù fǎ jiè wú suǒ rù gù zhī yī qiè fǎ jiē wú èr wú
诸法悉入法界，无所入故；知一切法皆无二，无
biàn yì gù shì wéi dì shí bù kě sī yì fó zǐ shì wéi pú sà mó
变易故；是为第十不可思议。佛子！是为菩萨摩
hē sà shí zhǒng bù kě sī yì ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé
诃萨十种不可思议。若诸菩萨安住其中，则得
yī qiè zhū fó wú shàng bù kě sī yì fǎ
一切诸佛无上不可思议法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qiǎo mì yǔ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种巧密语。何

děng wéi shí suǒ wèi yú yī qiè fó jīng zhōng qiǎo mì yǔ yú yī
等为十？所谓：于一切佛经中，巧密语；于一

qiè shòu shēng chù qiǎo mì yǔ yú yī qiè pú sà shéntōng biànxian
切受生处，巧密语；于一切菩萨神通变现、
chéngděng zhèng jué qiǎo mì yǔ yú yī qiè zhòngshēng yè bào qiǎo
成等正觉，巧密语；于一切众生业报，巧
mì yǔ yú yī qiè zhòngshēng suǒ qǐ rǎn jìng qiǎo mì yǔ yú yī qiè
密语；于一切众生所起染净，巧密语；于一切
fǎ jiū jìng wú zhàng ài mén qiǎo mì yǔ yú yī qiè xū kōng jiè yī
法究竟无障碍门，巧密语；于一切虚空界，一
yī fāng chù xī yǒu shì jiè huò chéng huò huài jiàn wú kōng chù qiǎo mì yǔ
一方处悉有世界或成或坏，间无空处，巧密语；
yú yī qiè fǎ jiè yī qiè shí fāng nǎi zhì wēi xì chù xī yǒu rú lái
于一切法界、一切十方，乃至微细处，悉有如来
shì xiàn chū shēng nǎi zhì chéng fó rù bō niè pán chōng mǎn fǎ jiè
示现初生，乃至成佛、入般涅槃，充满法界
xī fēn bié jiàn qiǎo mì yǔ jiàn yī qiè zhòngshēng píngděng niè pán wú
悉分别见，巧密语；见一切众生平等涅槃无
biàn yì gù ér bù shě dà yuàn yǐ yī qiè zhì yuàn wèi dé yuán mǎn lìng
变易故，而不舍大愿，以一切智愿未得圆满令
mǎn zú gù qiǎo mì yǔ suī zhī yī qiè fǎ bù yóu tā wù ér bù shě
满足故，巧密语；虽知一切法不由他悟，而不舍
lí zhū shàn zhī shí yú rú lái suǒ zhuǎn jiā zūn jìng yǔ shàn zhī shí hé
离诸善知识，于如来所转加尊敬，与善知识和
hé wú èr yú zhū shàn gēn xiū xí⁵ zhòng zhí huí xiàng ān zhù tóng
合无二，于诸善根修习⁵种植，回向安住，同
yī suǒ zuò tóng yī tǐ xìng tóng yī chū lí tóng yī chéng jiù qiǎo
一所作，同一性，同一出离，同一成就，巧
mì yǔ shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú
密语。是为十。若诸菩萨安住其中，则得如来无
shàng shàn qiǎo wēi mì yǔ
上善巧微密语。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qiǎo fēn bié zhì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种巧分别智。何

děng wéi shí suǒ wèi rù yī qiè chà qiǎo fēn bié zhì rù yī qiè zhòng
等为十？所谓：入一切刹巧分别智；入一切众
shēng chù qiǎo fēn bié zhì rù yī qiè zhòngshēng xīn xíng qiǎo fēn bié zhì
生处巧分别智；入一切众生心行巧分别智；

⁵ 大正藏：集

rù yī qiè zhòngshēnggēnqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè zhòngshēng yè bào
入一切众 生根巧分别智；入一切众 生业报
qiǎo fēn bié zhì rù yī qiè shēngwénxíngqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè dú
巧分别智；入一切声 闻行巧分别智；入一切独
jué xíngqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè pú sà xíngqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè
觉行巧分别智；入一切菩 萨行巧分别智；入一切
shì jiān fǎ qiǎo fēn bié zhì rù yī qiè fó fǎ qiǎo fēn bié zhì shì wéi shí
世间法巧分别智；入一切佛 法巧分别智。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé yī qiè zhū fó wú shàngshànqiǎo
若诸菩 萨安住其中，则得一切诸佛无 上善巧
fēn bié zhū fǎ zhì
分别诸法智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù sānmèi hé děng
“佛子！菩 萨摩诃萨有十 种入三昧。何等
wéi shí suǒ wèi yú yī qiè shì jiè rù sānmèi yú yī qiè zhòngshēng
为十？所谓：于一切世界入三昧；于一切众 生
shēn rù sānmèi yú yī qiè fǎ rù sānmèi jiàn yī qiè fó rù sānmèi
身入三昧；于一切法入三昧；见一切佛入三昧；
zhù yī qiè jié rù sānmèi cóng sānmèi qǐ xiàn bù sī yì shēn rù sānmèi
住一切劫入三昧；从三昧起现不 思议身入三昧；
yú yī qiè fó shēn rù sānmèi jué wù yī qiè zhòngshēngpíngděng rù sān
于一切佛身入三昧；觉悟一切众 生平等入三
mèi yī niànzhōng rù yī qiè pú sà sānmèi zhì rù sānmèi yī niànzhōng
昧；一念 中入一切菩 萨三昧智入三昧；一念 中
yǐ wú ài zhì chéng jiù yī qiè zhū pú sà xíngyuàn wú yǒu xiū xī rù sān
以无碍智 成就一切诸菩 萨行愿无有休息入三
mèi shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé yī qiè zhū fó
昧。是为十。若诸菩 萨安住其中，则得一切诸佛
wú shàngshànqiǎosānmèi fǎ
无 上善巧三昧法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng biān rù hé děng wéi
“佛子！菩 萨摩诃萨有十 种遍入。何等为
shí suǒ wèi zhòngshēngbiān rù guó tǔ biān rù shì jiānzhǒngzhǒng
十？所谓：众 生遍入；国 土遍入；世 间种 种
xiàngbiān rù huǒ zāi biān rù shuǐ zāi biān rù fó biān rù zhuāng
相 遍入；火 灾遍入；水 灾遍入；佛 遍入；庄
yánbiān rù rú lái wú biāngōng dé shēnbiān rù yī qiè zhǒngzhǒngshuō
严 遍入；如 来无边 功德身 遍入；一 切种 种说

fǎ biàn rù yī qiè rú lái zhǒng zhǒng gòng yǎng biàn rù shì wéi shí
法遍入；一切如来种种供养遍入。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà zhì biàn rù
若诸菩萨安住其中，则得如来无上大智遍入
fǎ
法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiě tuō mén hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种解脱门。何等
wéi shí suǒ wèi yī shēn zhōu biàn yī qiè shì jiè jiě tuō mén yú yī
为十？所谓：一身周遍一切世界解脱门；于一
qiè shì jiè shì xiàn wú liàng zhǒng zhǒng sè xiàng jiě tuō mén yǐ yī qiè shì
切世界示现无量种种色相解脱门；以一切世
jiè rù yī fó chà jiě tuō mén pǔ jiā chí yī qiè zhòng shēng jiè jiě tuō
界入一佛刹解脱门；普加持一切众生界解脱
mén yǐ yī qiè fó zhuāng yán shēn chōng mǎn yī qiè shì jiè jiě tuō mén
门；以一切佛庄严身充满一切世界解脱门；
yú zì shēn zhōng jiàn yī qiè shì jiè jiě tuō mén yī niàn zhōng wǎng yī
于自身中见一切世界解脱门；一念中往一
qiè shì jiè jiě tuō mén yú yī shì jiè shì xiàn yī qiè rú lái chū shì jiě
切世界解脱门；于一世界示现一切如来出世解
tuō mén yī shēn chōng mǎn yī qiè fǎ jiè jiě tuō mén yī niàn zhōng shì
脱门；一身充满一切法界解脱门；一念中示
xiàn yī qiè fó yóu xì shén tōng jiě tuō mén shì wéi shí ruò zhū pú sà
现一切佛游戏神通解脱门。是为十。若诸菩萨
ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng jiě tuō mén
安住其中，则得如来无上解脱门。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shén tōng hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种神通。何等
wéi shí suǒ wèi yì niàn sù mìng fāng biàn zhì tōng tiān ěr wú ài fāng
为十？所谓：忆念宿命方便智通；天耳无碍方
biàn zhì tōng zhī tā zhòng shēng bù sī yì xīn xíng fāng biàn zhì tōng tiān
便智通；知他众生不思議心行方便智通；天
yǎn guān chá wú yǒu zhàng ài fāng biàn zhì tōng suí zhòng shēng xīn xiàn bù
眼观察无有障碍方便智通；随众生心现不
sī yì dà shén tōng lì fāng biàn zhì tōng yī shēn pǔ xiàn wú liàng shì jiè
思議大神通力方便智通；一身普现无量世界
fāng biàn zhì tōng yī niàn biàn rù bù kě shuō bù kě shuō shì jiè fāng biàn
方便智通；一念遍入不可说不可说世界方便

zhì tōng chūshēng wú liàng zhuāngyán jù zhuāngyán bù sī yì shì jiè
智通；出生无量庄严具，庄严不思议世界

fāngbiàn zhì tōng shì xiàn bù kě shuō biàn huà shēn fāngbiàn zhì tōng suí
方便智通；示现不可说变化身方便智通；随

bù sī yì zhòngshēng xīn yú bù kě shuō shì jiè xiàn chéng ā nòuduō
不思议众生心，于不可说世界现成阿耨多

luó sān miǎo sān pú tí fāngbiàn zhì tōng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān
罗三藐三菩提方便智通。是为十。若诸菩萨安

zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà shàn qiǎo shén tōng wèi yī qiè
住其中，则得如来无上大善巧神通，为一切

zhòngshēng zhǒng zhǒng shì xiàn lìng qí xiū xué
众生种种示现，令其修学。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng míng hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种明。何等为

shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòngshēng yè bào shàn qiǎo zhì míng zhī
十？所谓：知一切众生业报，善巧智明。知

yī qiè zhòngshēng jìng jiè jì miè qīng jìng wú zhū xì lùn shàn qiǎo
一切众生境界，寂灭清净，无诸戏论，善巧

zhì míng zhī yī qiè zhòngshēng zhǒng zhǒng suǒ yuán wéi shì yī xiàng xī
智明。知一切众生种种所缘唯是一相悉

bù kě dé yī qiè zhū fǎ jiē rú jīn gāng shàn qiǎo zhì míng néng yǐ
不可得，一切诸法皆如金刚，善巧智明。能以

wú liàng wēi miào yīn shēng pǔ wén shí fāng yī qiè shì jiè shàn qiǎo zhì
无量微妙音声，普闻十方一切世界，善巧智

míng pǔ huài yī qiè xīn suǒ rǎn zhuó shàn qiǎo zhì míng néng yǐ fāng
明。普坏一切心所染著，善巧智明。能以方

biàn shì xiàn shòu shēng huò bù shòu shēng shàn qiǎo zhì míng shě lí yī qiè
便示现受生或不受生，善巧智明。舍离一切

xiǎng shòu jìng jiè shàn qiǎo zhì míng zhī yī qiè fǎ fēi xiàng fēi
想、受境界，善巧智明。知一切法非相、非

wú xiàng yī xìng wú xìng wú suǒ fēn bié ér néng liǎo zhī zhǒng zhǒng
无相，一性无性，无所分别，而能了知种种

zhū fǎ yú wú liàng jié fēn bié yǎn shuō zhù yú fǎ jiè chéng ā nòuduō
诸法，于无量劫分别演说，住于法界，成阿耨

duō luó sān miǎo sān pú tí shàn qiǎo zhì míng pú sà mó hē sà zhī yī
多罗三藐三菩提，善巧智明。菩萨摩诃萨知一

qiè zhòngshēng shēng běn wú yǒu shēng liǎo dá shòu shēng bù kě dé gù
切众生生本无有生，了达受生不可得故，

ér zhī yīn zhī yuán zhī shì zhī jìng jiè zhī xíng zhī shēng
而知因、知缘、知事、知境界、知行、知生、
zhī miè zhī yánshuō zhī mí huò zhī lí mí huò zhī diāndǎo zhī
知灭、知言说、知迷惑、知离迷惑、知颠倒、知
lí diāndǎo zhī zá rǎn zhī qīngjìng zhī shēng sǐ zhī niè pán
离颠倒、知杂染、知清静、知生死、知涅槃、
zhī kě dé zhī bù kě dé zhī zhí zhuó zhī wú zhí zhuó zhī zhù
知可得、知不可得、知执著、知无执著、知住、
zhī dòng zhī qù zhī huán zhī qǐ zhī bù qǐ zhī shī huài
知动、知去、知还、知起、知不起、知失坏、
zhī chū lí zhī chéngshú zhī zhūgēn zhī tiáo fú suí qí suǒ yìng
知出离、知成熟、知诸根、知调伏，随其所应
zhǒngzhǒngjiàohuà wèicéngwàng shī pú sà suǒ xíng hé yǐ gù pú
种种教化，未曾忘失菩萨所行。何以故？菩
sà dàn wèi lì yì zhòngshēng gù fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
萨但为利益众生故，发阿耨多罗三藐三菩提
xīn wú yú suǒ wèi shì gù pú sà cháng huà zhòngshēng shēn wú
心，无余所为。是故，菩萨常化众生，身无
pí juàn bù wéi yī qiè shì jiān suǒ zuò shì míng yuán qǐ shànqiǎo zhì
疲倦，不违一切世间所作。是名：缘起善巧智
míng pú sà mó hē sà yú fó wú zhuó bù qǐ zhuó xīn yú fǎ wú
明。菩萨摩诃萨于佛无著，不起著心；于法无
zhuó bù qǐ zhuó xīn yú chā wú zhuó bù qǐ zhuó xīn yú zhòng
著，不起著心；于刹无著，不起著心；于众
shēng wú zhuó bù qǐ zhuó xīn bú jiàn yǒu zhòngshēng ér xíng jiàohuà tiáo
生无著，不起著心；不见有众生而行教化调
fú shuō fǎ rán yì bù shě pú sà zhū xíng dà bēi dà yuàn jiàn fó wén
伏说法，然亦不舍菩萨诸行，大悲大愿，见佛闻
fǎ suí shùn xiū xíng yī yú rú lái zhǒngzhūshàngēn gōngjìng gòngyǎng
法，随顺修行，依于如来种种善根，恭敬供养
wú yǒu xiū xī néng yǐ shén lì zhèndòng shí fāng wú liàng shì jiè qí xīn
无有休息，能以神力震动十方无量世界，其心
guǎng dà děng fǎ jiè gù zhī zhǒngzhǒngshuō fǎ zhī zhòngshēngshù
广大等法界故，知种种说法，知众生数，
zhī zhòngshēngchābié zhī kǔ shēng zhī kǔ miè zhī yī qiè xíng jiē
知众生差别，知苦生，知苦灭，知一切行皆
rú yǐngxiàng xíng pú sà xíng yǒngduàn yī qiè shòushēnggēnběn dàn
如影像，行菩萨行，永断一切受生根本，但

wèi jiù hù yī qiè zhòngshēng xíng pú sà xíng ér wú suǒ xíng suí shùn yī
为救护一切众生，行菩萨行而无所行，随顺一
qiè zhū fó zhǒng xìng fā rú dà shān wáng xīn zhī yī qiè xū wàng diān
切诸佛种性，发如大山王心，知一切虚妄颠
dǎo rù yī qiè zhǒng zhì mén zhì huì guǎng dà bù kě qīng dòng dāng
倒，入一切种智门，智慧广大不可倾动，当
chéng zhèng jué yú shēng sǐ hǎi píng děng jì dù yī qiè zhòngshēng shàn
成正觉，于生死海平等济渡一切众生，善
qiǎo zhì míng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú
巧智明。是为十。若诸菩萨安住其中，则得如
lái wú shàng dà shàn qiǎo zhì míng
来无上大善巧智明。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiě tuō hé děng wéi
“佛子！菩萨摩訶萨有十种解脱。何等为
shí suǒ wèi fán nǎo jiě tuō xié jiàn jiě tuō zhū qǔ jiě tuō yùn
十？所谓：烦恼解脱；邪见解脱；诸取解脱；蕴、
chù jiè jiě tuō chāo èr shèng jiě tuō wú shēng fǎ rěn jiě tuō yú
处、界解脱；超二乘解脱；无生法忍解脱；于
yī qiè shì jiān yī qiè chà yī qiè zhòngshēng yī qiè fǎ lí zhuó jiě
一切世间、一切刹、一切众生、一切法离著解
tuō wú biān zhù jiě tuō fā qǐ yī qiè pú sà xíng rù rú lái wú fēn bié
脱；无边住解脱；发起一切菩萨行入如来无分别
dì jiě tuō yú yī niàn zhōng xī néng liǎo zhī yī qiè sān shì jiě tuō shì
地解脱；于一念中悉能了知一切三世解脱。是
wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé néng shī zuò wú shàng fó shì
为十。若诸菩萨安住此法，则能施作无上佛事，
jiào huà chéng shú yī qiè zhòngshēng
教化成熟一切众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yuán lín hé děng
“佛子！菩萨摩訶萨有十种园林。何等
wéi shí suǒ wèi shēng sǐ shì pú sà yuán lín wú yàn shě gù jiào
为十？所谓：生死是菩萨园林，无厌舍故；教
huà zhòngshēng shì pú sà yuán lín bù pí juàn gù zhù yī qiè jié shì pú
化众生是菩萨园林，不疲倦故；住一切劫是菩
sà yuán lín shè zhū dà xíng gù qīng jìng shì jiè shì pú sà yuán lín
萨园林，摄诸大行故；清净世界是菩萨园林，
zì suǒ zhǐ zhù gù yī qiè mó gōng diàn shì pú sà yuán lín xiáng fú bǐ
自所止住故；一切魔宫殿是菩萨园林，降伏彼

zhòng gù sī wéisuǒwén fǎ shì pú sà yuán lín rú lǐ guānchá gù
众故；思惟所闻法是菩萨园林，如理观察故；
liù bō luó mì sì shè shì sān shí qī pú tí fēn fǎ shì pú sà yuán lín
六波罗蜜、四摄事、三十七菩提分法是菩萨园林，
shào jì cí fù jìng jiè gù shí lì sì wú suǒ wèi shí bā bú gòng nǎi
绍继慈父境界故；十力、四无所畏、十八不共乃
zhì yī qiè fó fǎ shì pú sà yuán lín bú niàn yú fǎ gù shì xiàn yī qiè
至一切佛法是菩萨园林，不念余法故；示现一切
pú sà wēi lì zì zài shéntōng shì pú sà yuán lín yǐ dà shén lì zhuàn
菩萨威力自在神通是菩萨园林，以大神力转
zhèng fǎ lún tiáo fú zhòngshēng wú xiū xī gù yī niàn yú yī qiè chù wèi
正法轮调伏众生无休息故；一念于一切处为
yī qiè zhòngshēng shì chéngzhèng jué shì pú sà yuán lín fǎ shēnzhōu
一切众生示成正觉是菩萨园林，法身周
biàn jìn xū kōng yī qiè shì jiè gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
遍尽虚空一切世界故。是为十。若诸菩萨安住此
fǎ zé dé rú lái wú shàng lí yōunǎo dà ān lè xíng
法，则得如来无上离忧恼、大安乐行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng gōng diàn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种宫殿。何等
wéi shí suǒ wèi pú tí xīn shì pú sà gōng diàn héng bú wàng shī gù
为十？所谓：菩提心是菩萨宫殿，恒不忘失故；
shí shàn yè dào fú dé zhì huì shì pú sà gōng diàn jiàohuà yù jiè zhòng
十善业道福德智慧是菩萨宫殿，教化欲界众
shēng gù sì fàn zhù chán dìng shì pú sà gōng diàn jiàohuà sè jiè zhòng
生故；四梵住禅定是菩萨宫殿，教化色界众
shēng gù shēng jìng jū tiān shì pú sà gōng diàn yī qiè fán nǎo bù rǎn gù
生故；生净居天是菩萨宫殿，一切烦恼不染故；
shēng wú sè jiè shì pú sà gōng diàn lìng zhū zhòngshēng lí nàncù gù
生无色界是菩萨宫殿，令诸众生离难处故；
shēng zá rǎn shì jiè shì pú sà gōng diàn lìng yī qiè zhòngshēng duàn fán
生杂染世界是菩萨宫殿，令一切众生断烦
nǎo gù xiàn chǔ nèi gōng qī zǐ juànshǔ shì pú sà gōng diàn chéng
恼故；现处内宫妻子、眷属是菩萨宫殿，成
jiù wǎng xī tóng xíng zhòngshēng gù xiàn jū lún wáng hù shì shì
就往昔同行众生故；现居轮王、护世、释、
fàn shì pú sà gōng diàn wèitiáo fú zì zài xīn zhòngshēng gù zhù yī qiè
梵是菩萨宫殿，为调伏自在心众生故；住一切

pú sà xíng yóu xì shéntōng jiē dé zì zài shì pú sà gōngdiàn shànyóu
菩萨行游戏神通皆得自在是菩萨宫殿，善游
xì zhū chán jiě tuō sānmèi zhì huì gù yī qiè fó suǒ shòu wú shàng zì
戏诸禅解脱三昧智慧故；一切佛所受无上自
zài yī qiè zhì wángguàndǐng jì shì pú sà gōngdiàn zhù shí lì zhuāng
在、一切智王灌顶记是菩萨宫殿，住十力庄
yán zuò yī qiè fǎ wáng zì zài shì gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
严作一切法王自在事故。是为十。若诸菩萨安住
qí zhōng zé dé fǎ guàndǐng yú yī qiè shì jiān shén lì zì zài
其中，则得法灌顶，于一切世间神力自在。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng suǒ yào hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种所乐。何等为
shí suǒ wèi yào zhèng niàn xīn bù sǎn luàn gù yào zhì huì fēn
十？所谓：乐正念，心不散乱故；乐智慧，分
bié zhū fǎ gù yào wǎng yì yī qiè fó suǒ tīng fǎ wú yàn gù yào zhū
别诸法故；乐往诣一切佛所，听法无厌故；乐诸
fó chōng mǎn shí fāng wú biān jì gù yào pú sà zì zài wèi zhū zhòng
佛，充满十方无边际故；乐菩萨，自在为诸众
shēng yǐ wú liàng mén ér xiàn shēn gù yào zhū sān mèi mén yú yī sān mèi
生以无量门而现身故；乐诸三昧门，于一三昧
mén rù yī qiè sān mèi mén gù yào tuó luó ní chí fǎ bú wàng zhuǎn
门入一切三昧门故；乐陀罗尼，持法不忘转
shòu zhòng shēng gù yào wú ài biàn cái yú yī wén yī jù jīng bù kě
授众生故；乐无碍辩才，于一文一句经不可
shuō jié fēn bié yǎn shuō wú qióng jìn gù yào chéng zhèng jué wèi yī qiè
说劫分别演说无穷尽故；乐成正觉，为一切
zhòng shēng yǐ wú liàng mén shì xiàn yú shēn chéng zhèng jué gù yào zhuàn
众生以无量门示现于身成正觉故；乐转
fǎ lún cuī miè yī qiè yì dào fǎ gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān
法轮，摧灭一切异道法故。是为十。若诸菩萨安
zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó rú lái wú shàng fǎ lè
住此法，则得一切诸佛如来无上法乐。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhuāng yán hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种庄严。何等
wéi shí suǒ wèi lì zhuāng yán bù kě huài gù wú wèi zhuāng yán
为十？所谓：力庄严，不可坏故；无畏庄严，
wú néng fú gù yì zhuāng yán shuō bù kě shuō yì wú qióng jìn gù
无能伏故；义庄严，说不可说义无穷尽故；

fǎ zhuāngyán bā wàn sì qiān fǎ jù guāncháyǎnshuō wú wàng shī gù
法庄严，八万四千法聚观察演说无忘失故；

yuàn zhuāngyán yī qiè pú sà suǒ fā hóng shì wú tuì zhuǎn gù xíng
愿庄严，一切菩萨所发弘誓无退转故；行

zhuāngyán xiū pǔ xián xíng ér chū lí gù chà zhuāngyán yǐ yī qiè
庄严，修普贤行而出离故；刹庄严，以一切

chà zuò yī chà gù pǔ yīn zhuāngyán zhōu biàn yī qiè zhū fó shì jiè yǔ
刹作一刹故；普音庄严，周遍一切诸佛世界雨

fǎ yǔ gù lì chí zhuāngyán yú yī qiè jié xíng wú shù xíng bú duàn jué
法雨故；力持庄严，于一切劫行无数行不断绝

gù biàn huà zhuāngyán yú yī zhòng shēng shēn shì xiàn yī qiè zhòng shēng
故；变化庄严，于一切众生身示现一切众生

shù děng shēn lìng yī qiè zhòng shēng xī dé zhī jiàn qiú yī qiè zhì wú
数等身，令一切众生悉得知见，求一切智无

tuì zhuǎn gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái
退转故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来

yī qiè wú shàng fǎ zhuāngyán
一切无上法庄严。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng bú dòng xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨发十种不动心。何

děng wéi shí suǒ wèi yú yī qiè suǒ yǒu xī jiē néng shě bú dòng xīn
等为十？所谓：于一切所有悉皆能舍不动心；

sī wéi guānchá yī qiè fó fǎ bú dòng xīn yì niàngòngyǎng yī qiè zhū
思惟观察一切佛法不动心；忆念供养一切诸

fó bú dòng xīn yú yī qiè zhòng shēng shì wú nǎo hài bú dòng xīn pǔ
佛不动心；于一切众生誓无恼害不动心；普

shè zhòng shēng bù jiǎn yuàn qīn bú dòng xīn qiú yī qiè fó fǎ wú yǒu xiū
摄众生不拣怨亲不动心；求一切佛法无有休

xī bú dòng xīn yī qiè zhòng shēng shù děng bù kě shuō bù kě shuō jié
息不动心；一切众生数等不可说不可说劫，

xíng pú sà xíng bù shēng pí yàn yì wú tuì zhuǎn bú dòng xīn chéng jiù
行菩萨行不生疲厌亦无退转不动心；成就

yǒu gēn xìn wú zhuó xìn qīng jìng xìn jí qīng jìng xìn lí gòu xìn
有根信、无浊信、清净信、极清净信、离垢信、

míng chè xìn gōng jìng gòng yǎng yī qiè fó xìn bú tuì zhuǎn xìn bù
明彻信、恭敬供养一切佛信、不退转信、不

kě jìn xìn wú néng huài xìn dà huān xǐ yǒng yuè xìn bú dòng xīn
可尽信、无能坏信、大欢喜踊跃信不动心；

chéng jiù chūshēng yī qiè zhì fāngbiàndào bú dòng xīn wén yī qiè pú
成就出生一切智方便道不动心；闻一切菩
sà xíng fǎ xìn shòu bú bàng bú dòng xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān
萨行法信受不谤不动心。是为十。若诸菩萨安
zhù cǐ fǎ zé dé wú shàng yī qiè zhì bú dòng xīn
住此法，则得无上一切智不动心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bù shě shēn dà xīn
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不舍深大心。

hé děng wéi shí suǒ wèi bù shě chéng mǎn yī qiè fó pú tí shēn dà
何等为十？所谓：不舍成满一切佛菩提深大
xīn bù shě jiàohuà tiáo fú yī qiè zhòng shēng shēn dà xīn bù shě bú
心；不舍教化调伏一切众生深大心；不舍不
duàn yī qiè zhū fó zhǒng xìng shēn dà xīn bù shě qīn jìn yī qiè shàn zhī
断一切诸佛种性深大心；不舍亲近一切善知
shí shēn dà xīn bù shě gòng yǎng yī qiè zhū fó shēn dà xīn bù shě
识深大心；不舍供养一切诸佛深大心；不舍
zhuān qiú yī qiè dà shèng gōng dé fǎ shēn dà xīn bù shě yú yī qiè fó
专求一切大乘功德法深大心；不舍于一切佛
suǒ xiū xíng fàn xíng hù chí jìng jiè shēn dà xīn bù shě qīn jìn yī qiè pú
所修行梵行、护持净戒深大心；不舍亲近一切菩
sà shēn dà xīn bù shě qiú yī qiè fó fǎ fāng biàn hù chí shēn dà xīn
萨深大心；不舍求一切佛法方便护持深大心；
bù shě mǎn yī qiè pú sà xíng yuàn jí yī qiè zhū fó fǎ shēn dà xīn
不舍满一切菩萨行愿、集一切诸佛法深大心。
shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé néng bù shě yī qiè fó
是为十。若诸菩萨安住其中，则能不舍一切佛
fǎ
法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì huì guān chá hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智慧观察。何

děng wéi shí suǒ wèi shàn qiǎo fēn bié shuō yī qiè fǎ zhì huì guān chá
等为十？所谓：善巧分别说一切法智慧观察；
liǎo zhī sān shì yī qiè shàn gēn zhì huì guān chá liǎo zhī yī qiè zhū pú sà
了知三世一切善根智慧观察；了知一切诸菩萨
xíng zì zài biàn huà zhì huì guān chá liǎo zhī yī qiè zhū fǎ yì mén zhì huì
行自在变化智慧观察；了知一切诸法义门智慧
guān chá liǎo zhī yī qiè zhū fó wēi lì zhì huì guān chá liǎo zhī yī qiè
观察；了知一切诸佛威力智慧观察；了知一切

tuó luó ní mén zhì huì guānchá yú yī qiè shì jiè pǔ shuō zhèng fǎ zhì
陀罗尼门智慧观察；于一切世界普说正法智
huì guānchá rù yī qiè fǎ jiè zhì huì guānchá zhī yī qiè shí fāng bù
慧观察；入一切法界智慧观察；知一切十方不
kě sī yì zhì huì guānchá zhī yī qiè fó fǎ zhì huì guāng míng wú yǒu
可思议智慧观察；知一切佛法智慧光明无有
zhàng ài zhì huì guānchá shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng
障碍智慧观察。是为十。若诸菩萨安住其中，
zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì guānchá
则得如来无上大智慧观察。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shuō fǎ hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种说法。何等
wéi shí suǒ wèi shuō yī qiè fǎ jiē cóng yuán qǐ shuō yī qiè fǎ jiē
为十？所谓：说一切法皆从缘起；说一切法皆
xī rú huàn shuō yī qiè fǎ wú yǒu guāi zhēng shuō yī qiè fǎ wú yǒu
悉如幻；说一切法无有乖诤；说一切法无有
biān jì shuō yī qiè fǎ wú suǒ yī zhǐ shuō yī qiè fǎ yóu rú jīn gāng
边际；说一切法无所依止；说一切法犹如金刚；
shuō yī qiè fǎ jiē xī rú rú shuō yī qiè fǎ jiē xī jì jìng shuō yī
说一切法皆悉如如；说一切法皆悉寂静；说一
qiè fǎ jiē xī chū lí shuō yī qiè fǎ jiē zhù yī yì běn xìng chéng jiù
切法皆悉出离；说一切法皆住一义，本性成就。
shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé néng shàn qiǎo shuō yī qiè
是为十。若诸菩萨安住其中，则能善巧说一切
fǎ
法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qīng jìng hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种清净。何等为
shí suǒ wèi shēn xīn qīng jìng duàn yí qīng jìng lí jiàn qīng jìng
十？所谓：深心清净；断疑清净；离见清净；
jìng jiè qīng jìng qiú yī qiè zhì qīng jìng biàn cái qīng jìng wú wèi qīng
境界清净；求一切智清净；辩才清净；无畏清
jìng zhù yī qiè pú sà zhì qīng jìng shòu yī qiè pú sà lǜ yī qīng jìng
净；住一切菩萨智清净；受一切菩萨律仪清净；
jù zú chéng jiù wú shàng pú tí sān shí èr zhǒng bǎi fú xiàng bái jìng
具足成就无上菩提、三十二种百福相、白净
fǎ yī qiè shàn gēn qīng jìng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng
法一切善根清净。是为十。若诸菩萨安住其中，

zé dé yī qiè rú lái wú shàng qīng jìng fǎ
则得一切如来无上清净法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yìn hé děng wéi shí?
“佛子！菩萨摩訶萨有十种印。何等为十？”

suǒ wèi pú sà mó hē sà zhī kǔ kǔ huài kǔ xíng kǔ zhuān qiú
所谓：菩萨摩訶萨知苦苦、坏苦、行苦，专求

fó fǎ bù shēng xiè dài xíng pú sà xíng wú yǒu pí xiè bù jīng bú wèi
佛法，不生懈怠，行菩萨行无有疲懈，不惊不畏，

bù kǒng bú bù bù shě dà yuàn qiú yī qiè zhì jiān gù bú tuì jiū jìng
不恐不怖，不舍大愿，求一切智坚固不退，究竟

ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí shì wéi dì yī yìn pú sà mó hē sà
阿耨多罗三藐三菩提，是为第一印。菩萨摩訶萨

jiàn yǒu zhòng shēng yú chī kuánguàn huò yǐ cū bì è yǔ ér xiāng huǐ
见有众生愚痴狂乱，或以粗弊恶语而相毁

rǔ huò yǐ dāozhàng wǎ shí ér jiā sǔn hài zhōng bù yǐ cǐ jìng jiè shě
辱，或以刀杖瓦石而加损害，终不以此境界舍

pú sà xīn dàn rěn rǔ róu hé zhuān xiū fó fǎ zhù zuì shèng dào
菩萨心，但忍辱柔和，专修佛法，住最胜道，

rù lí shēng wèi shì wéi dì èr yìn pú sà mó hē sà wén shuō yǔ yī
入离生位，是为第二印。菩萨摩訶萨闻说与一

qiè zhì xiāng yìng shēn shēn fó fǎ néng yǐ zì zhì shēn xìn rěn kě jiě
切智相应甚深佛法，能以自智，深信忍可，解

liǎo qù rù shì wéi dì sān yìn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn
了趣入，是为第三印。菩萨摩訶萨又作是念：

wǒ fā shēn xīn qiú yī qiè zhì wǒ dāng chéng fó dé ā nòuduō luó
‘我发深心求一切智，我当成佛得阿耨多罗

sān miǎosān pú tí yī qiè zhòng shēng liú zhuǎn wǔ qù shòu wú liàng kǔ
三藐三菩提。一切众生流转五趣受无量苦，

yì dāng lìng qí fā pú tí xīn shēn xìn huān xǐ qín xiū jīng jìn jiān
亦当令其发菩提心，深信欢喜，勤修精进，坚

gù bú tuì shì wéi dì sì yìn pú sà mó hē sà zhī rú lái zhì wú
固不退。’是为第四印。菩萨摩訶萨知如来智无

yǒu biān jì bù yǐ qí xiàn cè rú lái zhì pú sà céng yú wú liàng fó
有边际，不以齐限测如来智；菩萨曾于无量佛

suǒ wén rú lái zhì wú yǒu biān jì gù néng bù yǐ qí xiàn cè duó yī
所闻如来智无有边际故，能不以齐限测度；一

qiè shì jiān wén zì suǒ shuō jiē yǒu qí xiàn xī bù néng zhī rú lái zhì huì
切世间文字所说皆有齐限，悉不能知如来智慧；

shì wéi dì wǔ yìn pú sà mó hē sà yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
是为第五印。菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩
tí dé zuì shèng yù shènsēn yù guǎng yù dà yù zhǒngzhǒng
提得最胜欲、甚深欲、广欲、大欲、种种
yù wú néngshèng yù wú shàng yù jiān gù yù zhòngmó wàidào
欲、无能胜欲、无上欲、坚固欲、众魔外道
bìng qí juànshǔ wú néng huài yù qiú yī qiè zhì bú tuì zhuǎn yù pú sà
并其眷属无能坏欲、求一切智不退转欲，菩萨
zhù rú shì děng yù yú wú shàng pú tí bì jìng bú tuì shì wéi dì liù
住如是等欲，于无上菩提毕竟不退，是为第六
yìn pú sà mó hē sà xíng pú sà xíng bú gù shēnmìng wú néng jǔ
印。菩萨摩诃萨行菩萨行，不顾身命，无能沮
huài fā xīn qù xiàng yī qiè zhì gù yī qiè zhì xìng cháng xiàn qián gù
坏，发心趣向一切智故，一切智性常现前故，
dé yī qiè fó zhì guāng míng gù zhōng bù shě lí fó pú tí zhōng bù
得一切佛智光明故，终不舍离佛菩提，终不
shě lí shàn zhī shí shì wéi dì qī yìn pú sà mó hē sà ruò jiàn shàn nán
舍离善知识，是为第七印。菩萨摩诃萨若见善男
zǐ shàn nǚ rén qù dà shèng zhě lìng qí zēngzhǎng qiú fó fǎ xīn lìng
子、善女人趣大乘者，令其增长求佛法心，令
qí ān zhù yī qiè shàngēn lìng qí shè qǔ yī qiè zhì xīn lìng qí bú tuì
其安住一切善根，令其摄取一切智心，令其不退
wú shàng pú tí shì wéi dì bā yìn pú sà mó hē sà lìng yī qiè zhòng
无上菩提，是为第八印。菩萨摩诃萨令一切众
shēng dé píngděng xīn quàn lìng qín xiū yī qiè zhì dào yǐ dà bēi xīn ér
生得平等心，劝令勤修一切智道，以大悲心而
wèishuō fǎ lìng yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǒng bú tuì zhuǎn
为说法，令于阿耨多罗三藐三菩提永不退转，
shì wéi dì jiǔ yìn pú sà mó hē sà yǔ sān shì zhū fó tóng yī shàngēn
是为第九印。菩萨摩诃萨与三世诸佛同一善根，
bú duàn yī qiè zhū fó zhǒng xìng jiū jìng dé zhì yī qiè zhì zhì shì wéi
不断一切诸佛种性，究竟得至一切智智，是为
dì shí yìn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng yìn pú sà yǐ
第十印。佛子！是为菩萨摩诃萨十种印。菩萨以
cǐ sù chéng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jù zú rú lái yī qiè fǎ
此速成阿耨多罗三藐三菩提，具足如来一切法
wú shàng zhì yìn
无上智印。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì guāngzhào hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智光照。何
děngwéi shí suǒwèi zhī dìngdāngchéng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
等为十？所谓：知定当成阿耨多罗三藐三菩
tí zhì guāngzhào jiàn yī qiè fó zhì guāngzhào jiàn yī qiè zhòngshēng
提智光照；见一切佛智光照；见一切众生
sǐ cǐ shēng bǐ zhì guāngzhào jiě yī qiè xiū duō luó fǎ mén zhì guāng
死此生彼智光照；解一切修多罗法门智光
zhào yī shàn zhī shí fā pú tí xīn jí zhū shàngēn zhì guāngzhào shì
照；依善知识发菩提心集诸善根智光照；示
xiàn yī qiè zhū fó zhì guāngzhào jiàohuà yī qiè zhòngshēng xī lìng ān
现一切诸佛智光照；教化一切众生悉令安
zhù rú lái dì zhì guāngzhào yǎnshuō bù kě sī yì guǎng dà fǎ mén zhì
住如来地智光照；演说不可思议广大法门智
guāngzhào shànqiǎoliǎo zhī yī qiè zhū fó shéntōngwēi lì zhì guāngzhào
光照；善巧了知一切诸佛神通威力智光照；
mǎn zú yī qiè zhū bō luó mì zhì guāngzhào shì wéi shí ruò zhū pú sà
满足一切诸波罗蜜智光照。是为十。若诸菩萨
ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng zhì guāngzhào
安住此法，则得一切诸佛无上智光照。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú děngzhù yī qiè
“佛子！菩萨摩诃萨有十种无等住，一切
zhòngshēng shēngwén dú jué xī wú yǔ děng hé děngwéi shí suǒ
众生、声闻、独觉悉无与等。何等为十？所
wèi pú sà mó hē sà suī guān shí jì ér bù qǔ zhèng yī yī qiè yuàn
谓：菩萨摩诃萨虽观实际而不取证，以一切愿
wèichéngmǎn gù shì wéi dì yī wú děngzhù pú sà mó hē sà zhòng
未成满故，是为第一无等住。菩萨摩诃萨种
děng fǎ jiè yī qiè shàngēn ér bù yú zhōngyǒushǎo zhí zhuó shì wéi
等法界一切善根，而不于中有少执著，是为
dì èr wú děngzhù pú sà mó hē sà xiū pú sà xíng zhī qí rú huà
第二无等住。菩萨摩诃萨修菩萨行，知其如化，
yī yī qiè fǎ xī jì miè gù ér yú fó fǎ bù shēng yí huò shì wéi dì
以一切法悉寂灭故，而于佛法不生疑惑，是为第
sān wú děngzhù pú sà mó hē sà suī lí shì jiān suǒ yǒu wàngxiǎng rán
三无等住。菩萨摩诃萨虽离世间所有妄想，然
néngzuò yì yú bù kě shuō jié xíng pú sà xíng mǎn zú dà yuàn zhōng
能作意，于不可说劫行菩萨行，满足大愿，终

bù zhōng qǐ pí yàn zhī xīn shì wéi dì sì wú děngzhù pú sà mó hē
不中起疲厌之心，是为第四无等住。菩萨摩诃
sà yú yī qiè fǎ wú suǒ qǔ zhuó yī yī qiè fǎ xìng jì miè gù ér bú
萨于一切法无所取著，以一切法性寂灭故，而不
zhèng niè pán hé yǐ gù yī qiè zhì dào wèi chéng mǎn gù shì wéi
证涅槃。何以故？一切智道未成满故，是为
dì wǔ wú děngzhù pú sà mó hē sà zhī yī qiè jié jiē jí fēi jié ér
第五无等住。菩萨摩诃萨知一切劫皆即非劫，而
zhēn shí shuō yī qiè jié shù shì wéi dì liù wú děngzhù pú sà mó hē
真实说一切劫数，是为第六无等住。菩萨摩诃
sà zhī yī qiè fǎ xī wú suǒ zuò ér bù shě zuò dào qiú zhū fó fǎ
萨知一切法悉无所作，而不舍作道，求诸佛法，
shì wéi dì qī wú děngzhù pú sà mó hē sà zhī sān jiè wéi xīn sān shì
是为第七无等住。菩萨摩诃萨知三界唯心、三世
wéi xīn ér liǎo zhī qí xīn wú liàng wú biān shì wéi dì bā wú děngzhù
唯心，而了知其心无量无边，是为第八无等住。
pú sà mó hē sà wèi yī zhòngshēng yú bù kě shuō jié xíng pú sà xíng
菩萨摩诃萨为一众生，于不可说劫行菩萨行，
yù lìng ān zhù yī qiè zhì dì rú wéi yī zhòngshēng wèi yī qiè zhòng
欲令安住一切智地；如为一众生，为一切众
shēng xī yì rú shì ér bù shēng pí yàn shì wéi dì jiǔ wú děngzhù
生悉亦如是，而不生疲厌，是为第九无等住。
pú sà mó hē sà suī xiū xíng yuán mǎn ér bú zhèng pú tí hé yǐ gù
菩萨摩诃萨虽修行圆满，而不证菩提。何以故？
pú sà zuò rú shì niàn wǒ zhī suǒ zuò běn wèi zhòngshēng shì gù wǒ
菩萨作如是念：‘我之所作本为众生，是故我
yīng jiǔ chǔ shēng sǐ fāng biàn lì yì jiē lìng ān zhù wú shàng fó dào
应久处生死，方便利益，皆令安住无上佛道。’
shì wéi dì shí wú děngzhù fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng
是为第十无等住。佛子！是为菩萨摩诃萨十种
wú děngzhù ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé wú shàng dà zhì
无等住。若诸菩萨安住其中，则得无上大智、
yī qiè fó fǎ wú děngzhù
一切佛法无等住。

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

pǔ guāng sān huì wàn xíng yuán xiū pǔ xián píng xiè èr qiān chóu
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千酬.

kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quán shōu fǎ yì yī qí zhōu
苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huā yán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

(一遍)

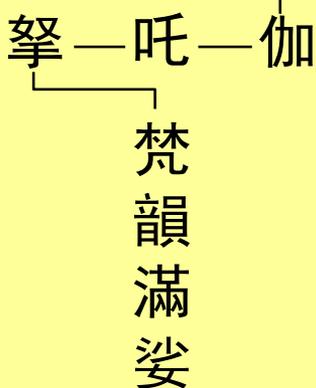
南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

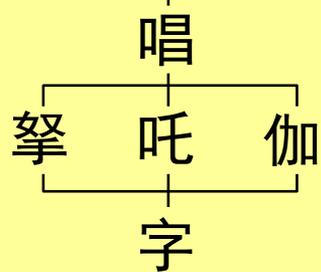
時普願法界眾生入般若波羅蜜門

拏 ◎孃蠶醜袞嬈 擗尼紉啾誑誦孺拏

吒 ○張徵中豬朝 裡知珍徻砧沾轉吒

伽 ●強擎蛩劬翹 散其芹乾禽鍼裘伽

34. 伽 qao qangqengqong qu qao qai qi qin qan qin qanqouqao 強 擎 蛩 劬 翹 散 其 芹 乾 禽 鍼 裘 伽

唱伽字时. pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波 罗 蜜

mén 门.

zhao zhangzhengzhongzhu zhaozhai zhi zhinzhanzhinzhanzhou
35. 吒 張 徵 中 豬 朝 裡 知 珍 徧 砧 詵 軌

zhao chàngzhao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō
吒 唱 吒 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波

luó mì mén
罗 蜜 门 .

nao nangnengnong nu nao nai ni nin nan nin nannounao
36. 拏 孃 蠶 醜 裒 媯 握 尼 紉 嚙 誑 誦 孺 拏

chàngnao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 拏 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波 罗 蜜

mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō qao
四 十 二 字 妙 陀 罗 . 字 字 包 含 义 理 多 . 伽 .

zhao nao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒 . 拏 . 梵 韵 满 娑 婆 . 功 德 大 . 法 界 沐 恩 波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四 生 九 有 . 同 登 华 藏 玄 门 . 八 难 三 途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí wǔ
大方广佛华严经卷第五十五

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī sān
离世间品第三十八之三

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú xià liè xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨发十种无下劣心。何

děngwéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn wǒ dāng
等为十？佛子！菩萨摩诃萨作如是念：‘我当

xiáng fú yī qiè tiān mó jí qí juànshǔ shì wéi dì yī wú xià liè xīn
降伏一切天魔及其眷属。’是为第一无下劣心。

yòuzuò shì niàn wǒ dāng xī pò yī qiè wàidào jí qí xié fǎ
又作是念：‘我当悉破一切外道及其邪法。’

shì wéi dì èr wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè
是为第二无下劣心。又作是念：‘我当于一切

zhòngshēngshànyán kāi yù jiē lìng huān xǐ shì wéi dì sān wú xià liè
众生善言开喻皆令欢喜。’是为第三无下劣

xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāng chéng mǎn biàn fǎ jiè yī qiè bō luó mì
心。又作是念：‘我当成满遍法界一切波罗蜜

xíng shì wéi dì sì wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāng jī
行。’是为第四无下劣心。又作是念：‘我当积

jī yī qiè fú dé zàng shì wéi dì wǔ wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn
集一切福德藏。’是为第五无下劣心。又作是念：

wú shàng pú tí guǎng dà nán chéng wǒ dāng xiū xíng xī lìng yuán
‘无上菩提广大难成，我当修行悉令圆

mǎn shì wéi dì liù wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāng
满。’是为第六无下劣心。又作是念：‘我当

yǐ wú shàng jiàohuà wú shàng tiáo fú jiàohuà tiáo fú yī qiè zhòng
以无上教化、无上调伏，教化调伏一切众

shēng shì wéi dì qī wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn yī qiè
生。’是为第七无下劣心。又作是念：‘一切

shì jiè zhǒngzhǒng bù tóng wǒ dāng yǐ wú liàng shēn chéngděngzhèng
世界种种不同，我当以无量身成等正

jué shì wéi dì bā wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ xiū pú
觉。’ 是为第八无下劣心。又作是念： ‘我修菩

sà xíng shí ruò yǒuzhòngshēng lái cóng wǒ qǐ shǒu zú ěr bí xuè
萨行时，若有众 生来从我乞手足、耳鼻、血

ròu gǔ suǐ qī zǐ xiàngmǎ nǎi zhì wángwèi rú shì yī qiè xī
肉、骨髓、妻子、象马乃至王位，如是一切悉

jiē néngshě bù shēng yī niànyōu huǐ zhī xīn dàn wèi lì yì yī qiè
皆能舍，不生一念忧悔之心，但为利益一切

zhòngshēng bù qiú guǒbào yǐ dà bēi wéishǒu dà cí jiū jìng
众 生，不求果报，以大悲为首，大慈究竟。’

shì wéi dì jiǔ wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn sān shì suǒyǒu yī qiè
是为第九无下劣心。又作是念： ‘三世所有一切

zhū fó yī qiè fó fǎ yī qiè zhòngshēng yī qiè guó tǔ yī qiè
诸佛，一切佛法、一切众 生、一切国土、一切

shì jiān yī qiè sān shì yī qiè xū kōng jiè yī qiè fǎ jiè yī qiè
世间、一切三世、一切虚空界、一切法界、一切

yǔ yán shī shè jiè yī qiè jì miè niè pán jiè rú shì yī qiè zhǒngzhǒng
语言施设界、一切寂灭涅槃界，如是一切种 种

zhū fǎ wǒ dāng yǐ yī niàn xiāng yìng huì xī zhī xī jué xī jiàn xī
诸法，我当以一念相应慧，悉知悉觉，悉见悉

zhèng xī xiū xī duàn rán yú qí zhōng wú fēn bié lí fēn bié wú
证，悉修悉断，然于其中无分别、离分别、无

zhǒngzhǒngchā bié wú gōng dé wú jìng jiè fēi yǒu fēi wú fēi yī
种 种差别、无功德、无境界、非有非无、非一

fēi èr yǐ bú èr zhì zhī yī qiè èr yǐ wú xiàng zhì zhī yī qiè xiàng
非二。以不二智知一切二，以无相智知一切相，

yǐ wú fēn bié zhì zhī yī qiè fēn bié yǐ wú yì zhì zhī yī qiè yì yǐ
以无分别智知一切分别，以无异智知一切异，以

wú chā bié zhì zhī yī qiè chā bié yǐ wú shì jiān zhì zhī yī qiè shì jiān
无差别智知一切差别，以无世间智知一切世间，

yǐ wú shì zhì zhī yī qiè shì yǐ wú zhòngshēng zhì zhī yī qiè zhòng
以无世智知一切世，以无众 生智知一切众

shēng yǐ wú zhí zhuó zhì zhī yī qiè zhí zhuó yǐ wú zhù chù zhì zhī yī
生，以无执著智知一切执著，以无住处智知一

qiè zhù chù yǐ wú zá rǎn zhì zhī yī qiè zá rǎn yǐ wú jìn zhì zhī yī
切住处，以无杂染智知一切杂染，以无尽智知一

qiè jìn yǐ jiū jìng fǎ jiè zhì yú yī qiè shì jiè shì xià nshēn yǐ lí yán
切尽，以究竟法界智于一切世界示现身，以离言

yīn zhì shì bù kě shuō yán yīn yǐ yī zì xìng zhì rù yú wú zì xìng yǐ
音智示不可说言音，以一自性智入于无自性，以
yī jìng jiè zhì xiàn zhǒng zhǒng jìng jiè zhī yī qiè fǎ bù kě shuō ér xiàn
一境界智现种种境界；知一切法不可说，而现
dà zì zài yán shuō zhèng yī qiè zhì dì wèi jiào huà tiáo fú yī qiè zhòng
大自在言说，证一切智地；为教化调伏一切众
shēng gù yú yī qiè shì jiān shì xiàn dà shéntōng biàn huà shì wéi dì
生故，于一切世间示现大神通变化。’是为第
shí wú xià liè xīn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú
十无下劣心。佛子！是为菩萨摩诃萨发十种无
xià liè xīn ruò zhū pú sà ān zhù cǐ xīn zé dé yī qiè zuì shàng wú xià
下劣心。若诸菩萨安住此心，则得一切最上无下
liè fó fǎ
劣佛法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yú ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
“佛子！菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩

tí yǒu shí zhǒng rú shān zēng shàng xīn hé děng wéi shí fó zǐ
提，有十种如山增上心。何等为十？佛子！
pú sà mó hē sà cháng zuò yì qín xiū yī qiè zhì fǎ shì wéi dì yī rú
菩萨摩诃萨常作意勤修一切智法，是为第一如
shān zēng shàng xīn héng guān yī qiè fǎ běn xìng kōng wú suǒ dé shì wéi
山增上心。恒观一切法本性空无所得，是为
dì èr rú shān zēng shàng xīn yuàn yú wú liàng jié xíng pú sà xíng xiū yī
第二如山增上心。愿于无量劫行菩萨行，修一
qiè bái jìng fǎ yǐ zhù yī qiè bái jìng fǎ gù zhī jiàn rú lái wú liàng zhì
切白净法，以住一切白净法故，知见如来无量智
huì shì wéi dì sān rú shān zēng shàng xīn wèi qiú yī qiè fó fǎ gù
慧，是为第三如山增上心。为求一切佛法故，
děng xīn jìng fèng zhū shàn zhī shí wú yì xī qiú wú dào fǎ xīn wéi
等心敬奉诸善知识，无异希求，无盗法心，唯
shēng zūn zhòng wèi céng yǒu yì yī qiè suǒ yǒu xī jiē néng shě shì
生尊重，未曾有意，一切所有悉皆能舍，是
wéi dì sì rú shān zēng shàng xīn ruò yǒu zhòng shēng mǎ rǔ huǐ bàng
为第四如山增上心。若有众生骂辱毁谤、
dǎ bàng tú gē kǔ qí xíng tǐ nǎi zhì duàn mìng rú shì děng shì
打棒、屠割，苦其形体，乃至断命，如是等事
xī jiē néng shòu zhōng bù yīn cǐ shēng dòng luàn xīn shēng chēn hài xīn
悉皆能受，终不因此生动乱心生瞋害心，

yì bú tuì shě dà bēi hóng shì gèng lìng zēng zhǎng wú yǒu xiū xī hé yǐ
亦不退舍大悲弘誓，更令增长无有休息。何以
gù pú sà yú yī qiè fǎ rú shí chū lí shě chéng jiù gù zhèng dé
故？菩萨于一切法如实出离，舍成就故；证得
yī qiè zhū rú lái fǎ rěn rǔ róu hé yǐ zì zài gù shì wéi dì wǔ rú
一切诸如来法，忍辱柔和已自在故。是为第五如
shān zēng shàng xīn pú sà mó hē sà chéng jiù zēng shàng dà gōng dé
山增上心。菩萨摩诃萨成就增上大功德，
suǒ wèi tiān zēng shàng gōng dé rén zēng shàng gōng dé sè zēng shàng
所谓：天增上功德、人增上功德、色增上
gōng dé lì zēng shàng gōng dé juàn shǔ zēng shàng gōng dé yù zēng
功德、力增上功德、眷属增上功德、欲增
shàng gōng dé wáng wèi zēng shàng gōng dé zì zài zēng shàng gōng dé
上功德 王位增上功德 自在增上功德、
fú dé zēng shàng gōng dé zhì huì zēng shàng gōng dé suī fù chéng jiù
福德增上功德、智慧增上功德。虽复成就
rú shì gōng dé zhōng bù yú cǐ ér shēng rǎn zhuó suǒ wèi bù zhuó
如是功德，终不于此而生染著，所谓：不著
wèi bù zhuó yù bù zhuó cái fù bù zhuó juàn shǔ dàn shēn yào fǎ
味、不著欲、不著财富、不著眷属；但深乐法，
suí fǎ qù suí fǎ zhù suí fǎ qù xiàng suí fǎ jiū jìng yǐ fǎ wéi
随法去、随法住、随法趣向、随法究竟，以法为
yī yǐ fǎ wéi jiù yǐ fǎ wéi guī yǐ fǎ wéi shè shǒu hù fǎ
依、以法为救、以法为归、以法为舍，守护法、
ài yào fǎ xī qiú fǎ sī wéi fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà suī
爱乐法、希求法、思惟法。佛子！菩萨摩诃萨虽
fù jù shòu zhǒng zhǒng fǎ lè ér cháng yuǎn lí zhòng mó jìng jiè hé
复具受种种法乐，而常远离众魔境界。何
yǐ gù pú sà mó hē sà yú guò qù shì fā rú shì xīn wǒ dāng
以故？菩萨摩诃萨于过去世发如是心：‘我当
lìng yī qiè zhòng shēng jiē xī yǒng lí zhòng mó jìng jiè zhù fó jìng gù⁶’
令一切众生皆悉永离众魔境界，住佛境界故。⁶’
shì wéi dì liù rú shān zēng shàng xīn pú sà mó hē sà wéi qiú ā nòng duō
是为第六如山增上心。菩萨摩诃萨为求阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí yǐ yú wú liàng ā sēng qí jié xíng pú sà dào jīng
罗三藐三菩提，已于无量阿僧祇劫行菩萨道精

⁶ 大正藏：住佛境界故

qín fěi xiè yóuwèi wǒ jīn shǐ fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
勤匪懈，犹谓：‘我今始发阿耨多罗三藐三菩提
xīn xíng pú sà xíng yì bù jīng yì bú bù yì bú wèi suī
心。’ 行菩萨行，亦不惊、亦不怖、亦不畏。虽
néng yī niàn jí chéng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí rán wèizhòng
能一念即成阿耨多罗三藐三菩提，然为众
shēng gù yú wú liàng jié xíng pú sà xíng wú yǒu xiū xī shì wéi dì qī
生故，于无量劫行菩萨行无有休息，是为第七
rú shānzēngshàng xīn pú sà mó hē sà zhī yī qiè zhòngshēng xìng bù hé
如山增上心。菩萨摩诃萨知一切众生性不和
shàn nántiáonán dù bù néng zhī ēn bù néng bào ēn shì gù wèi
善，难调难度，不能知恩，不能报恩，是故为
qí fā dà shì yuàn yù lìng jiē dé xīn yì zì zài suǒ xíng wú ài shě
其发大誓愿，欲令皆得心意自在，所行无碍，舍
lí è niàn bù yú tā suǒ shēng zhū fán nǎo shì wéi dì bā rú shānzēng
离恶念，不于他所生诸烦恼，是为第八如山增
shàng xīn pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn fēi tā lìng wǒ fā pú
上心。菩萨摩诃萨复作是念：‘非他令我发菩
tí xīn yì bú dài rén zhù wǒ xiū xíng wǒ zì fā xīn jí zhū fó fǎ
提心，亦不待人助我修行。我自发心，集诸佛法，
shì qī zì miǎn jìn wèi lái jié xíng pú sà dào chéng ā nòuduō luó sān
誓期自勉，尽未来劫行菩萨道，成阿耨多罗三
miǎosān pú tí shì gù wǒ jīn xiū pú sà xíng dāng jìng zì xīn yì jìng
藐三菩提。是故我今修菩萨行，当净自心亦净
tā xīn dāng zhī zì jìng jiè yì zhī tā jìng jiè wǒ dāng xī yǔ sān shì
他心，当知自境界亦知他境界，我当悉与三世
zhū fó jìng jiè píngděng shì wéi dì jiǔ rú shānzēngshàng xīn pú sà
诸佛境界平等。’ 是为第九如山增上心。菩萨
mó hē sà zuò rú shì guān wú yǒu yī fǎ xiū pú sà xíng wú yǒu yī
摩诃萨作如是观：‘无有一法修菩萨行，无有一
fǎ mǎn pú sà xíng wú yǒu yī fǎ jiàohuà tiáo fú yī qiè zhòngshēng wú
法满菩萨行，无有一法教化调伏一切众生，无
yǒu yī fǎ gòngyǎng gōngjìng yī qiè zhū fó wú yǒu yī fǎ yú ā nòuduō
有一法供养恭敬一切诸佛，无有一法于阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí yǐ chéng jīn chéng dāng chéng wú yǒu yī
罗三藐三菩提已成、今成、当成，无有一
fǎ yǐ shuō jīn shuō dāng shuō shuō zhě jí fǎ jù bù kě dé ér
法已说、今说、当说，说者及法俱不可得，而

yì bù shě ā nòuduōluó sānmiǎosān pú tí yuàn hé yǐ gù pú
亦不舍阿耨多罗三藐三菩提愿。’ 何以故？菩
sà qiú yī qiè fǎ jiē wú suǒ dé rú shì chūshēng ā nòuduōluó sānmiǎo
萨求一切法皆无所得，如是出生阿耨多罗三藐
sān pú tí shì gù yú fǎ suī wú suǒ dé ér qín xiū xí zēngshàng
三菩提。是故，于法虽无所得，而勤修习增上
shàn yè qīngjìng duì zhì zhì huì yuánmǎn niànniànzēngzhǎng yī
善业，清净对治，智慧圆满，念念增长，一
qiè jù zú qí xīn yú cǐ bù jīng bú bù bú zuò shì niàn ruò yī
切具足。其心于此不惊不怖，不作是念：‘若一
qiè fǎ jiē xī jì miè wǒ yǒu hé yì qiú yú wú shàng pú tí zhī dào
切法皆悉寂灭，我有何义求于无上菩提之道？’
shì wéi dì shí rú shānzēngshàng xīn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà
是为第十如山增上心。佛子！是为菩萨摩诃萨
yú ā nòuduōluó sānmiǎosān pú tí shí zhǒng rú shānzēngshàng xīn ruò
于阿耨多罗三藐三菩提十种如山增上心。若
zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà zhì shānwángzēng
诸菩萨安住其中，则得如来无上大智山王增
shàng xīn
上心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù ā nòuduōluó
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí rú hǎi zhì hé děngwéi shí suǒwèi rù yī qiè
三藐三菩提如海智。何等为十？所谓：入一切
wú liàngzhòngshēng jiè shì wéi dì yī rú hǎi zhì rù yī qiè shì jiè ér
无量众生界，是为第一如海智。入一切世界而
bù qǐ fēn bié shì wéi dì èr rú hǎi zhì zhī yī qiè xū kōng jiè wú liàng
不起分别，是为第二如海智。知一切虚空界无量
wú ài pǔ rù shí fāng yī qiè chā bié shì jiè wǎng shì wéi dì sān rú
无碍，普入十方一切差别世界网，是为第三如
hǎi zhì pú sà mó hē sà shàn rù fǎ jiè suǒwèi wú ài rù bú
海智。菩萨摩诃萨善入法界，所谓：无碍入、不
duàn rù bù cháng rù wú liàng rù bù shēng rù bú miè rù
断入、不常入、无量入、不生入、不灭入、
yī qiè rù xī liǎo zhī gù shì wéi dì sì rú hǎi zhì pú sà mó hē
一切入，悉了知故，是为第四如海智。菩萨摩诃
sà yú guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó pú sà fǎ shī shēngwén
萨于过去、未来、现在诸佛、菩萨、法师、声闻、

dú jué jí yī qiè fán fū suǒ jí shàngēn yǐ jí xiàn jí dāng jí
独觉及一切凡夫所集善根已集、现集、当集，
sān shì zhū fó yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǐ chéng jīn chéng
三世诸佛于阿耨多罗三藐三菩提已成、今成、
dāng chéng suǒ yǒu shàngēn sān shì zhū fó shuō fǎ tiáo fú yī qiè zhòng
当成所有善根，三世诸佛说法调伏一切众
shēng yǐ shuō jīn shuō dāng shuō suǒ yǒu shàngēn yú bǐ yī qiè jiē
生已说、今说、当说所有善根，于彼一切皆
xī liǎo zhī shēn xìn suí xǐ yuàn yào xiū xí wú yǒu yàn zú shì wéi
悉了知，深信随喜，愿乐修习，无有厌足，是为
dì wǔ rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú niàn niàn zhōng rù guò qù shì bù
第五如海智。菩萨摩訶萨于念念中入过去世不
kě shuō jié yú yī jié zhōng huò bǎi yì fó chū shì huò qiān yì fó
可说劫，于一劫中，或百亿佛出世，或千亿佛
chū shì huò bǎi qiān yì fó chū shì huò wú shù huò wú liàng huò wú
出世，或百千亿佛出世，或无数、或无量、或无
biān huò wú děng huò bù kě shù huò bù kě chēng huò bù kě sī
边、或无等、或不可数、或不可称、或不可思、
huò bù kě liáng huò bù kě shuō huò bù kě shuō bù kě shuō chāo guò
或不可量、或不可说、或不可说不可说，超过
suàn shù zhū fó shì zūn chū xīng yú shì jí bǐ zhū fó dào chǎng zhòng huì
算数诸佛世尊出兴于世，及彼诸佛道场众会
shēng wén pú sà shuō fǎ tiáo fú yī qiè zhòng shēng shòu mìng yán cù
声闻、菩萨说法调伏一切众生寿命延促，
fǎ zhù jiǔ jìn rú shì yī qiè xī jiē míng jiàn rú yī jié yī qiè zhū
法住久近，如是一切悉皆明见；如一劫，一切诸
jié jiē yì rú shì qí wú fó jié suǒ yǒu zhòng shēng yǒu yú ā nòuduō
劫皆亦如是。其无佛劫所有众生，有于阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí zhòng zhū shàngēn yì xī liǎo zhī ruò yǒu zhòng
罗三藐三菩提种诸善根，亦悉了知；若有众
shēng shàngēn shú yǐ yú wèi lái shì dāng dé jiàn fó yì xī liǎo zhī
生善根熟已，于未来世当得见佛，亦悉了知。
rú shì guān chá guò qù shì bù kě shuō bù kě shuō jié xīn wú yàn zú
如是观察过去世不可说不可说劫，心无厌足，
shì wéi dì liù rú hǎi zhì pú sà mó hē sà rù wèi lái shì guān chá fēn
是为第六如海智。菩萨摩訶萨入未来世，观察分
bié yī qiè zhū jié wú liàng wú biān zhī hé jié yǒu fó hé jié wú fó
别一切诸劫无量无边，知何劫有佛，何劫无佛，

hé jié yǒu jǐ rú lái chū shì yī yī rú lái míng hào hé děng zhù hé
何劫有几如来出世，一一如来名号何等，住何
shì jiè shì jiè míng hé dù jǐ zhòngshēng shòumìng jǐ shí rú
世界，世界名何，度几众生，寿命几时。如
shì guānchá jìn wèi lái jì jiē xī liǎo zhī bù kě qióng jìn ér wú yàn
是观察，尽未来际皆悉了知，不可穷尽而无厌
zú shì wéi dì qī rú hǎi zhì pú sà mó hē sà rù xiàn zài shì guānchá
足，是为第七如海智。菩萨摩訶萨入现在世观察
sī wéi yú niànniànzhōng pǔ jiàn shí fāng wú biān pǐn lèi bù kě shuō shì
思惟，于念念中普见十方无边品类不可说世
jiè jiē yǒuzhū fó yú wú shàng pú tí yǐ chéng jīn chéng dāngchéng
界，皆有诸佛于无上菩提已成、今成、当成，
wǎng yì dào chǎng pú tí shù xià zuò jí xiángcǎo xiáng fú mó jūn
往诣道场菩提树下，坐吉祥草，降伏魔军，
chéng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí cóng cǐ qǐ yǐ rù yú chéng
成阿耨多罗三藐三菩提；从此起已，入于城
yì shēngtiāngōngdiàn shuō wēimào fǎ zhuàn dà fǎ lún shì xiàn
邑，升天宫殿，说微妙法，转大法轮，示现
shéntōng tiáo fú zhòngshēng nǎi zhì fù zhǔ ā nòuduō luó sānmiǎosān
神通，调伏众生，乃至付嘱阿耨多罗三藐三
pú tí fǎ shě yú shòumìng rù bō niè pán rù niè pán yǐ jié
菩提法，舍于寿命，入般涅槃；入涅槃已，结
jí fǎ zànglǐng jiǔ zhù shì zhuāngyán fó tǎ zhǒngzhǒnggòngyǎng yì
集法藏令久住世，庄严佛塔种种供养。亦
jiàn bǐ shì jiè suǒyǒuzhòngshēng zhí fó wén fǎ shòu chí fěngsòng
见彼世界所有众生，值佛闻法，受持讽诵，
yì niàn sī wéi zēngzhǎng huì jiě rú shì guānchá pǔ biàn shí fāng
忆念思惟，增长慧解。如是观察普遍十方，
ér yú fó fǎ wú yǒucuòmiù hé yǐ gù pú sà mó hē sà liǎo zhī zhū
而于佛法无有错谬。何以故？菩萨摩訶萨了知诸
fó jiē xī rú mèng ér néng wǎng yì yī qiè fó suǒgōngjìnggòngyǎng
佛皆悉如梦，而能往诣一切佛所恭敬供养。
pú sà ěr shí bù zhuó zì shēn bù zhuózhū fó bù zhuó shì jiè
菩萨尔时，不著自身、不著诸佛、不著世界、
bù zhuózhòng huì bù zhuóshuō fǎ bù zhuó jié shù rán jiàn fó wén
不著众会、不著说法、不著劫数，然见佛闻
fǎ guānchá shì jiè rù zhū jié shù wú yǒuyàn zú shì wéi dì bā
法，观察世界，入诸劫数，无有厌足，是为第八

rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú bù kě shuō bù kě shuō jié yī yī jié
如海智。菩萨摩诃萨于不可说不可说劫一一劫

zhōng gòngyǎnggōngjìng bù kě shuō bù kě shuō wú liàngzhū fó shì xiàn
中，供养恭敬不可说不可说无量诸佛，示现

zì shēnmò cǐ shēng bǐ yǐ chūguòsān jiè yī qiègòng jù ér wéigòng
自身殁此生彼，以出过三界一切供具而为供

yǎng bìng jí gòngyǎng pú sà shēngwén yī qiè dà zhòng yī yī
养，并及供养菩萨、声闻、一切大众；一一

rú lái bō niè pán hòu jiē yǐ wú shànggòng jù gòngyǎngshè lì jí
如来般涅槃后，皆以无上供具供养舍利，及

guǎngxíng huì shī mǎn zú zhòngshēng fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ bù
广行惠施满足众生。佛子！菩萨摩诃萨以不

kě sī yì xīn bù qiú bào xīn jiū jìng xīn ráo yì xīn yú bù kě
可思议心、不求报心、究竟心、饶益心，于不可

shuō bù kě shuō jié wèi ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí gù gòngyǎng
说不可说劫，为阿耨多罗三藐三菩提故，供养

zhū fó ráo yì zhòngshēng hù chí zhèng fǎ kāi shì yǎnshuō shì
诸佛，饶益众生，护持正法，开示演说，是

wéi dì jiǔ rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú yī qiè fó suǒ yī qiè pú
为第九如海智。菩萨摩诃萨于一切佛所、一切菩

sà suǒ yī qiè fǎ shī suǒ yī xiàngzhuānqiú pú sà suǒshuō fǎ pú
萨所、一切法师所，一向专求菩萨所说法、菩

sà suǒxué fǎ pú sà suǒjiào fǎ pú sà xiū xíng fǎ pú sà qīngjìng
萨所学法、菩萨所教法、菩萨修行法、菩萨清净

fǎ pú sà chéngshú fǎ pú sà tiáo fú fǎ pú sà píngděng fǎ
法、菩萨成熟法、菩萨调伏法、菩萨平等法、

pú sà chū lí fǎ pú sà zǒng chí fǎ dé cǐ fǎ yǐ shòu chí dú sòng
菩萨出离法、菩萨总持法；得此法已，受持读诵，

fēn bié jiě shuō wú yǒuyàn zú lìng wú liàngzhòngshēng yú fó fǎ zhōng
分别解说，无有厌足；令无量众生，于佛法中，

fā yī qiè zhì xiāngyìng xīn rù zhēn shí xiàng yú ā nòuduō luó sānmiǎo
发一切智相应心，入真实相，于阿耨多罗三藐

sān pú tí dé bú tuì zhuǎn pú sà rú shì yú bù kě shuō bù kě shuō jié
三菩提得不退转。菩萨如是于不可说不可说劫

wú yǒuyàn zú shì wéi dì shí rú hǎi zhì fó zǐ shì wéi pú sà mó
无有厌足，是为第十如海智。佛子！是为菩萨摩

hē sà shí zhǒng rù ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí rú hǎi zhì ruò zhū
诃萨十种入阿耨多罗三藐三菩提如海智。若诸

pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng dà zhì huì hǎi
菩萨安住此法，则得一切诸佛无上大智慧海。

fó zǐ pú sà mó hē sà yú ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
“佛子！菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩

tí yǒu shí zhǒng rú bǎozhù hé děng wéi shí fó zǐ pú sà mó
提，有十种如宝住。何等为十？佛子！菩萨摩

hē sà xī néng wǎng yì wú shù shì jiè zhū rú lái suǒ zhān jìn dǐng lǐ
诃萨悉能往诣无数世界诸如来所，瞻覲顶礼，

chéng shì gòngyǎng shì wéi dì yī rú bǎozhù yú bù sī yì zhū rú lái
承事供养，是为第一如宝住。于不思議诸如来

suǒ tīng wén zhèng fǎ shòu chí yì niàn bú lìng wàng shī fēn bié sī
所，听闻正法，受持忆念，不令忘失，分别思

wéi jué huì zēng zhǎng rú shì suǒ zuò chōng mǎn shí fāng shì wéi dì
惟，觉慧增长，如是所作充满十方，是为第

èr rú bǎozhù yú cǐ chā mò yú chù xiàn shēng ér yú fó fǎ wú
二如宝住。于此刹歿，余处现生，而于佛法无

suǒ mí huò shì wéi dì sān rú bǎozhù zhī cóng yī fǎ chū yī qiè fǎ
所迷惑，是为第三如宝住。知从一法出一切法，

ér néng gè gè fēn bié yǎn shuō yǐ yī qiè fǎ zhǒng zhǒng yì jiū jìng jiē
而能各各分别演说，以一切法种种义究竟皆

shì yī yì gù shì wéi dì sì rú bǎozhù zhī yàn lí fán nǎo zhī zhǐ
是一义故，是为第四如宝住。知厌离烦恼，知止

xī fán nǎo zhī fáng hù fán nǎo zhī chú duàn fán nǎo xiū pú sà xíng
息烦恼，知防护烦恼，知除断烦恼，修菩萨行

bú zhèng shí jì jiū jìng dào yú shí jì bǐ àn fāng biàn shàn qiǎo shàn
不证实际，究竟到于实际彼岸，方便善巧，善

xué suǒ xué lìng wǎng xī yuàn xíng jiē dé chéng mǎn shēn bù pí juàn
学所学，令往昔愿行皆得成满，身不疲倦，

shì wéi dì wǔ rú bǎozhù zhī yī qiè zhòng shēng xīn suǒ fēn bié jiē wú
是为第五如宝住。知一切众生心所分别皆无

chù suǒ ér yì shuō yǒu zhǒng zhǒng fāng chù suī wú fēn bié wú suǒ zào
处所，而亦说有种种方处；虽无分别、无所造

zuò wèi yù tiáo fú yī qiè zhòng shēng ér yǒu xiū xíng ér yǒu suǒ zuò
作，为欲调伏一切众生而有修行、而有所作，

shì wéi dì liù rú bǎozhù zhī yī qiè fǎ jiē tóng yī xìng suǒ wèi wú
是为第六如宝住。知一切法皆同一性，所谓：无

xìng wú zhǒng zhǒng xìng wú wú liàng xìng wú kě suàn shù xìng wú kě
性，无种种性，无无量性，无可算数性，无可

chēngliángxìng wú sè wú xiàng ruò yī ruò duō jiē bù kě dé ér jué
称量性，无色无相，若一若多皆不可得，而决
dìngliǎo zhī cǐ shì zhū fó fǎ cǐ shì pú sà fǎ cǐ shì dú jué fǎ
定了知此是诸佛法、此是菩萨法、此是独觉法、
cǐ shì shēngwén fǎ cǐ shì fán fū fǎ cǐ shì shàn fǎ cǐ shì bú
此是声闻法、此是凡夫法、此是善法、此是不
shàn fǎ cǐ shì shì jiān fǎ cǐ shì chū shì jiān fǎ cǐ shì guò shī fǎ
善法 此是世间法 此是出世间法 此是过失法、
cǐ shì wú guò shī fǎ cǐ shì yǒu lòu fǎ cǐ shì wú lòu fǎ nǎi zhì
此是无过失法、此是有漏法、此是无漏法，乃至
cǐ shì yǒu wéi fǎ cǐ shì wú wéi fǎ shì wéi dì qī rú bǎozhù pú
此是有为法、此是无为法，是为第七如宝住。菩
sà mó hē sà qiú fó bù kě dé qiú pú sà bù kě dé qiú fǎ bù kě
萨摩诃萨求佛不可得、求菩萨不可得、求法不可
dé qiú zhòngshēng bù kě dé ér yì bù shě tiáo fú zhòngshēng lìng yú
得、求众生不可得，而亦不舍调伏众生令于
zhū fǎ chéngzhèng jué yuàn hé yǐ gù pú sà mó hē sà shànqiǎo
诸法成正觉愿。何以故？菩萨摩诃萨善巧
guānchá zhī yī qiè zhòngshēng fēn bié zhī yī qiè zhòngshēng jìng jiè
观察，知一切众生分别，知一切众生境界，
fāngbiàn huà dǎo lìng dé niè pán wèi yù mǎn zú huà zhòngshēng yuàn chì
方便化导令得涅槃；为欲满足化众生愿，炽
rán xiū xíng pú sà xíng gù shì wéi dì bā rú bǎozhù pú sà mó hē sà
然修行菩萨行故。是为第八如宝住。菩萨摩诃萨
zhī shànqiǎo shuō fǎ shì xiàn niè pán wèi dù zhòngshēng suǒ yǒu fāngbiàn
知善巧说法、示现涅槃，为度众生所有方便，
yī qiè jiē shì xīn xiǎng jiàn lì fēi shì diāndǎo yì fēi xū kuáng hé
一切皆是心想建立，非是颠倒，亦非虚诳。何
yǐ gù pú sà liǎo zhī yī qiè zhū fǎ sān shì píngděng rú rú bú dòng
以故？菩萨了知一切诸法三世平等、如如不动、
shí jì wú zhù bú jiàn yǒu yī zhòngshēng yǐ shòuhuà jīn shòuhuà
实际无住，不见有一众生已受化、今受化、
dāng shòuhuà yì zì liǎo zhī wú suǒ xiū xíng wú yǒushǎo fǎ ruò shēng ruò
当受化，亦自了知无所修行，无有少法若生若
miè ér kě dé zhě ér yī yú yī qiè fǎ lìng suǒ yuàn bù kōng shì wéi
灭而可得者，而依于一切法，令所愿不空。是为
dì jiǔ rú bǎozhù pú sà mó hē sà yú bù sī yì wú liàngzhū fó yī
第九如宝住。菩萨摩诃萨于不思議无量诸佛一

yī fó suǒ wén bù kě shuō bù kě shuōshòu jì fǎ míng hào gè yì
一佛所，闻不可说不可说授记法，名号各异，
jié shù bù tóng cóng yú yī jié nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō jié cháng
劫数不同；从于一劫乃至不可说不可说劫常
rú shì wén wén yǐ xiū xíng bù jīng bú bù bù mí bú huò zhī rú
如是闻，闻已修行，不惊不怖，不迷不惑，知如
lái zhì bù sī yì gù rú lái shòu jì yán wú èr gù zì shēn xíng yuàn
来智不思議故，如来授记言无二故，自身行愿
shū shèng lì gù suí yìng shòu huà lìng chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
殊胜力故，随应受化令成阿耨多罗三藐三菩
tí mǎn děng fǎ jiè yī qiè yuàn gù shì wéi dì shí rú bǎo zhù fó zǐ
提满等法界一切愿故，是为第十如宝住。佛子！
shì wéi pú sà mó hē sà yú ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shí zhǒng
是为菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩提十种
rú bǎo zhù ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng dà
如宝住。若诸菩萨安住此法，则得诸佛无上大
zhì huì bǎo
智慧宝。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng rú jīn gāng dà shèng
“佛子！菩萨摩诃萨发十种如金刚大乘

shì yuàn xīn hé děng wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà zuò rú shì
誓愿心。何等为十？佛子！菩萨摩诃萨作如是
niàn yī qiè zhū fǎ wú yǒu biān jì bù kě qióng jìn wǒ dāng
念：‘一切诸法，无有边际，不可穷尽。我当
yǐ jìn sān shì zhì pǔ jiē jué liǎo wú yǒu yí yú shì wéi dì yī
以尽三世智，普皆觉了，无有遗余。’是为第一
rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn
如金刚大乘誓愿心。菩萨摩诃萨又作是念：

yú yī máo duān chù yǒu wú liàng wú biān zhòng shēng hé kuàng yī qiè
‘于一毛端处有无量无边众生，何况一切
fǎ jiè wǒ dāng jiē yǐ wú shàng niè pán ér miè dù zhī shì wéi dì
法界！我当皆以无上涅槃而灭度之。’是为第
èr rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn
二如金刚大乘誓愿心。菩萨摩诃萨又作是念：

shí fāng shì jiè wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn bù kě qióng jìn
‘十方世界，无量无边，无有齐限，不可穷尽。

wǒ dāng yǐ zhū fó guó tǔ zuì shàng zhuāng yán zhuāng yán rú shì yī qiè
我当以诸佛国土最上庄严，庄严如是一切

shì jiè suǒ yǒu zhuāng yán jiē xī zhēn shí shì wéi dì sān rú jīn gāng
世界，所有庄严皆悉真实。’是为第三如金刚
dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn yī qiè zhòng
大乘誓愿心。菩萨摩诃萨又作是念：‘一切众
shēng wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn bù kě qióng jìn wǒ dāng
生，无量无边，无有齐限，不可穷尽。我当
yǐ yī qiè shàngēn huí xiàng yú bǐ wú shàng zhì guāng zhào yào yú
以一切善根，回向于彼无上智光，照耀⁷于
bǐ shì wéi dì sì rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē
彼。’是为第四如金刚大乘誓愿心。菩萨摩诃
sà yòu zuò shì niàn yī qiè zhū fó wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn
萨又作是念：‘一切诸佛，无量无边，无有齐限，
bù kě qióng jìn wǒ dāng yǐ suǒ zhòng shàngēn huí xiàng gòng yǎng xī lìng
不可穷尽。我当以所种善根回向供养，悉令
zhōu biàn wú suǒ quē shǎo rán hòu wǒ dāng chéng ā nòu duō luó sān miǎo
周遍，无所阙少，然后我当成阿耨多罗三藐
sān pú tí shì wéi dì wǔ rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn fó zǐ
三菩提。’是为第五如金刚大乘誓愿心。佛子！
pú sà mó hē sà jiàn yī qiè fó wén suǒ shuō fǎ shēng dà huān xǐ bù
菩萨摩诃萨见一切佛，闻所说法生大欢喜，不
zhuó zì shēn bù zhuó fó shēn jiě rú lái shēn fēi shí fēi xū fēi yǒu
著自身，不著佛身，解如来身非实非虚、非有
fēi wú fēi xìng fēi wú xìng fēi sè fēi wú sè fēi xiàng fēi wú xiàng
非无、非性非无性、非色非无色、非相非无相、
fēi shēng fēi miè shí wú suǒ yǒu yì bú huài yǒu hé yǐ gù bù
非生非灭，实无所有，亦不坏有。何以故？不
kě yǐ yī qiè xìng xiàng ér qǔ zhuó gù shì wéi dì liù rú jīn gāng dà
可以一切性相而取著故。是为第六如金刚大
shèng shì yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà huò bèi zhòng shēng hē
乘誓愿心。佛子！菩萨摩诃萨，或被⁸众生诃
mà huǐ zǐ zhuā dǎ chǔ tà huò jié shǒu zú huò gē ěr bí huò tiǎo
骂毁訾、挝打楚挞，或截手足，或割耳鼻，或挑
qí mù huò jí qí tóu rú shì yī qiè jiē néng rěn shòu zhōng bù yīn
其目，或级其头；如是一切皆能忍受，终不因
cǐ shēng huì hài xīn yú bù kě shuō bù kě shuō wú yāng shù jié xiū pú
此生恚害心。于不可说不可说无央数劫修菩

⁷ 大正藏：曜

⁸ 大正藏：有

sà xíng shè shòu zhòng shēng héng wú fèi shě hé yǐ gù pú sà mó
萨行，摄受众生恒无废舍。何以故？菩萨摩

hē sà yǐ shànguānchá yī qiè zhū fǎ wú yǒu èr xiàng xīn bú dòng luàn
诃萨已善观察一切诸法无有二相，心不动乱，

néng shě zì shēn rěn qí kǔ gù shì wéi dì qī rú jīn gāng dà shèng shì
能舍自身忍其苦故。是为第七如金刚大乘誓

yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn wèi lái shì jié
愿心。佛子！菩萨摩诃萨又作是念：‘未来世劫，

wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn bù kě qióng jìn wǒ dāng jìn bǐ jié
无量无边，无有齐限，不可穷尽。我当尽彼劫，

yú yī shì jiè xíng pú sà dào jiào huà zhòng shēng rú yī shì jiè jìn
于一世界，行菩萨道教化众生；如一世界，尽

fǎ jiè xū kōng jiè yī qiè shì jiè xī yì rú shì ér xīn bù jīng
法界、虚空界、一切世界悉亦如是，而心不惊、

bú bù bú wèi hé yǐ gù wéi pú sà dào fǎ yīng rú shì wèi yī
不怖、不畏。何以故？为菩萨道法应如是，为一

qiè zhòng shēng ér xiū xíng gù shì wéi dì bā rú jīn gāng dà shèng shì
切众生而修行故。’是为第八如金刚大乘誓

yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn ā nòu duō luó
愿心。佛子！菩萨摩诃萨又作是念：‘阿耨多罗

sān miǎo sān pú tí yǐ xīn wéi běn xīn ruò qīng jìng zé néng yuán mǎn yī
三藐三菩提以心为本，心若清净，则能圆满一

qiè shàn gēn yú fó pú tí bì dé zì zài yù chéng ā nòu duō luó sān
切善根，于佛菩提必得自在，欲成阿耨多罗三

miǎo sān pú tí suí yì jí chéng ruò yù chú duàn yī qiè qǔ yuán zhù
藐三菩提随意即成。若欲除断一切取缘，住

yī xiàng dào wǒ yì néng dé ér wǒ bú duàn wèi yù jiū jìng fó pú
一向道，我亦能得，而我不断，为欲究竟佛菩

tí gù yì bù jí zhèng wú shàng pú tí hé yǐ gù wèi mǎn běn
提故，亦不即证无上菩提。何以故？为满本

yuàn jìn yī qiè shì jiè xíng pú sà xíng huà zhòng shēng gù shì wéi dì
愿，尽一切世界行菩萨行化众生故。’是为第

jiǔ rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà zhī
九如金刚大乘誓愿心。佛子！菩萨摩诃萨知

fó bù kě dé pú tí bù kě dé pú sà bù kě dé yī qiè fǎ bù
佛不可得、菩提不可得、菩萨不可得、一切法不

kě dé zhòng shēng bù kě dé xīn bù kě dé xíng bù kě dé guò
可得、众生不可得、心不可得、行不可得、过

qù bù kě dé wèi lái bù kě dé xiàn zài bù kě dé yī qiè shì jiān
去不可得、未来不可得、现在不可得、一切世间

bù kě dé yǒu wéi wú wéi bù kě dé pú sà rú shì jì jìng zhù shèn
不可得、有为无为不可得。菩萨如是寂静住、甚

shēn zhù jì miè zhù wú zhēng zhù wú yán zhù wú èr zhù wú
深住、寂灭住、无诤住、无言住、无二住、无

děng zhù zì xìng zhù rú lǐ zhù jiě tuō zhù niè pán zhù shí jì
等住、自性住、如理住、解脱住、涅槃住、实际

zhù ér yì bù shě yī qiè dà yuàn bù shě sà pó rě xīn bù shě pú
住，而亦不舍一切大愿，不舍萨婆若心，不舍菩

sà xíng bù shě jiào huà zhòng shēng bù shě zhū bō luó mì bù shě tiáo
萨行，不舍教化众生，不舍诸波罗蜜，不舍调

fú zhòng shēng bù shě chéng shì zhū fó bù shě yǎn shuō zhū fǎ bù
伏众生，不舍承事诸佛，不舍演说诸法，不

shě zhuāng yán shì jiè hé yǐ gù pú sà mó hē sà fā dà yuàn gù
舍庄严世界。何以故？菩萨摩诃萨发大愿故，

suī fù liǎo dá yī qiè fǎ xiàng dà cí bēi xīn zhuǎng gèng zēng zhǎng wú
虽复了达一切法相，大慈悲心转更增长，无

liàngōng dé jiē jù xiū xíng yú zhū zhòng shēng xīn bù shě lí hé yǐ gù
量功德皆具修行，于诸众生心不舍离。何以故？

yī qiè zhū fǎ jiē wú suǒ yǒu fán fū yú mí bù zhī bù jué wǒ dāng
‘一切诸法皆无所有，凡夫愚迷不知不觉，我当

lìng bǐ xī dé kāi wù yú zhū fǎ xìng fēn míng zhào liǎo hé yǐ gù
令彼悉得开悟，于诸法性分明照了。’何以故？

yī qiè zhū fó ān zhù jì miè ér yǐ dà bēi xīn yú zhū shì jiān shuō
‘一切诸佛安住寂灭，而以大悲心，于诸世间说

fǎ jiào huà céng wú xiū xī wǒ jīn yún hé ér shě dà bēi yòu wǒ xiān
法教化曾无休息。我今云何而舍大悲？又我先

fā guǎng dà shì yuàn xīn fā jué dìng lì yì yī qiè zhòng shēng xīn fā
发广大誓愿心，发决定利益一切众生心，发

jī jí yī qiè shàn gēn xīn fā ān zhù shàn qiǎo huí xiàng xīn fā chū
积集一切善根心，发安住善巧回向心，发出

shēng shēn zhì huì xīn fā hán shòu yī qiè zhòng shēng xīn fā yú yī
生甚深智慧心，发含受一切众生心，发于一

qiè zhòng shēng píng děng xīn zuò zhēn shí yǔ bù xū kuáng yǔ yuàn
切众生平等心；作真实语、不虚诳语，愿

yǔ yī qiè zhòng shēng wú shàng dà fǎ yuàn bù duàn yī qiè zhū fó zhǒng
与一切众生无上大法，愿不断一切诸佛种

xìng jīn yī qiè zhòngshēng wèi dé jiě tuō wèi chéng zhèng jué wèi jù
性。今一切众生未得解脱、未成正觉、未具
fó fǎ dà yuàn wèi mǎn yún hé ér yù shě lí dà bēi shì wéi dì
佛法，大愿未满，云何而欲舍离大悲？’是为第
shí rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē
十如金刚大乘誓愿心。佛子！是为菩萨摩诃
sà fā shí zhǒng rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn ruò zhū pú sà ān zhù
萨发十种如金刚大乘誓愿心。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rú lái jīn gāng xìng wú shàng dà shéntōng zhì
此法，则得如来金刚性无上大神通智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dà fā qǐ hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种大发起。何等
wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn wǒ dāng gòng
为十？佛子！菩萨摩诃萨作如是念：‘我当供
yǎng gōng jìng yī qiè zhū fó shì wéi dì yī dà fā qǐ yòu zuò shì
养恭敬一切诸佛。’是为第一大发起。又作是
niàn wǒ dāng zhǎng yǎng yī qiè pú sà suǒ yǒu shàn gēn shì wéi
念：‘我当长养一切菩萨所有善根。’是为
dì èr dà fā qǐ yòu zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè rú lái bō niè
第二大发起。又作是念：‘我当于一切如来般涅
pán hòu zhuāng yán fó tǎ yī yī qiè huā yī qiè mán yī qiè xiāng
槃后，庄严佛塔，以一切华、一切鬘、一切香、
yī qiè tú xiāng yī qiè mò xiāng yī qiè yī yī qiè gài yī qiè
一切涂香、一切末香、一切衣、一切盖、一切
chuáng yī qiè fān ér gòng yǎng zhī shòu chí shǒu hù bǐ fó zhèng fǎ
幢、一切幡而供养之，受持守护彼佛正法。’

shì wéi dì sān dà fā qǐ yòu zuò shì niàn wǒ dāng jiào huà tiáo fú yī
是为第三大发起。又作是念：‘我当教化调伏一
qiè zhòngshēng lìng dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shì wéi dì
切众生，令得阿耨多罗三藐三菩提。’是为第
sì dà fā qǐ yòu zuò shì niàn wǒ dāng yǐ zhū fó guó tǔ wú shàng
四大发起。又作是念：‘我当以诸佛国土无上
zhuāng yán ér yǐ zhuāng yán yī qiè shì jiè shì wéi dì wǔ dà fā
庄严，而以庄严一切世界。’是为第五大发
qǐ yòu zuò shì niàn wǒ dāng fā dà bēi xīn wèi yī zhòngshēng
起。又作是念：‘我当发大悲心，为一切众生，
yú yī qiè shì jiè yī yī gè jìn wèi lái jì jié xíng pú sà xíng rú wèi
于一切世界，一一各尽未来际劫行菩萨行；如为

yī zhòngshēng wèi yī qiè zhòngshēng xī yì rú shì jiē lìng dé fó wú
一 众 生，为 一 切 众 生 悉 亦 如 是，皆 令 得 佛 无
shàng pú tí nǎi zhì bù shēng yī niàn pí xiè shì wéi dì liù dà fā
上 菩 提，乃 至 不 生 一 念 疲 懈。’ 是 为 第 六 大 发

qǐ yòuzuò shì niàn bǐ zhū rú lái wú liàng wú biān wǒ dāng yú
起。又 作 是 念：‘彼 诸 如 来 无 量 无 边，我 当 于

yī rú lái suǒ jīng bù sī yì jié gōng jìng gòng yǎng rú yú yī rú lái
一 如 来 所，经 不 思 议 劫 恭 敬 供 养；如 于 一 如 来，

yú yī qiè rú lái xī yì rú shì shì wéi dì qī dà fā qǐ pú sà
于 一 切 如 来 悉 亦 如 是。’ 是 为 第 七 大 发 起。菩 萨

mó hē sà yòuzuò shì niàn bǐ zhū rú lái miè dù zhī hòu wǒ dāng wèi
摩 诃 萨 又 作 是 念：‘彼 诸 如 来 灭 度 之 后，我 当 为

yī yī rú lái suǒ yǒu shè lì gè qǐ bǎo tǎ qí liàng gāo guǎng yǔ bù kě
一 一 如 来 所 有 舍 利 各 起 宝 塔，其 量 高 广 与 不 可

shuō zhū shì jiè děng zào fó xíng xiàng yì fù rú shì yú bù kě sī yì
说 诸 世 界 等；造 佛 形 像 亦 复 如 是，于 不 可 思 议

jié yǐ yī qiè bǎo chuáng fān gài xiāng huā yī fú ér wéi gòng yǎng
劫 以 一 切 宝 幢、幡 盖、香 华 衣 服 而 为 供 养，

bù shēng yī niàn yàn juàn zhī xīn wéi chéng jiù fó fǎ gù wéi gòng yǎng
不 生 一 念 厌 倦 之 心。为 成 就 佛 法 故，为 供 养

zhū fó gù wèi jiào huà zhòngshēng gù wèi hù chí zhèng fǎ kāi shì yǎn
诸 佛 故，为 教 化 众 生 故，为 护 持 正 法 开 示 演

shuō gù shì wéi dì bā dà fā qǐ pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn
说 故。’ 是 为 第 八 大 发 起。菩 萨 摩 诃 萨 又 作 是 念：

wǒ dāng yǐ cǐ shàn gēn chéng wú shàng pú tí dé rù yī qiè zhū rú
‘我 当 以 此 善 根 成 无 上 菩 提，得 入 一 切 诸 如

lái dì yǔ yī qiè rú lái tǐ xìng píng děng shì wéi dì jiǔ dà fā qǐ
来 地，与 一 切 如 来 体 性 平 等。’ 是 为 第 九 大 发 起。

pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn wǒ dāng chéng zhèng jué yǐ yú
菩 萨 摩 诃 萨 复 作 是 念：‘我 当 成 正 觉 已，于

yī qiè shì jiè bù kě shuō jié yǎn shuō zhèng fǎ shì xiàn bù kě sī yì
一 切 世 界 不 可 说 劫，演 说 正 法，示 现 不 可 思 议

zì zài shén tōng shēn yǔ jí yì bù shēng pí juàn bù lí zhèng fǎ
自 在 神 通，身、语 及 意 不 生 疲 倦，不 离 正 法。

yǐ fó lì suǒ chí gù wèi yī qiè zhòngshēng qín xíng dà yuàn gù dà cí
以 佛 力 所 持 故，为 一 切 众 生 勤 行 大 愿 故，大 慈

wéi shǒu gù dà bēi jiū jìng gù dá wú xiàng fǎ gù zhù zhēn shí yǔ
为 首 故，大 悲 究 竟 故，达 无 相 法 故，住 真 实 语

gù zhèng yī qiè fǎ jiē jì miè gù zhī yī qiè zhòngshēng xī bù kě
故，证一切法皆寂灭故；知一切众生悉不可
dé ér yì bù wéizhū yè suǒ zuò gù yǔ sān shì fó tóng yī tǐ gù zhōu
得而亦不违诸业所作故，与三世佛同一体故，周
biàn fǎ jiè xū kōng jiè gù tōng dá zhū fǎ wú xiàng gù chéng jiù
遍法界、虚空界故，通达诸法无相故，成就
bù shēng bú miè gù jù zú yī qiè fó fǎ gù yǐ dà yuàn lì tiáo fú
不生不灭故，具足一切佛法故，以大愿力调伏
zhòngshēng zuò dà fó shì wú yǒu xiū xī shì wéi dì shí dà fā qǐ
众生，作大佛事无有休息。’是为第十大发起
fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng dà fā qǐ ruò zhū pú sà
佛子！是为菩萨摩诃萨十种大发起。若诸菩萨
ān zhù cǐ fǎ zé bú duàn pú sà xíng jù zú rú lái wú shàng dà
安住此法，则不断菩萨行，具足如来无上大
zhì
智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiū jìng dà shì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种究竟大事。何
děng wéi shí suǒ wèi gōng jìng gòng yǎng yī qiè rú lái jiū jìng dà shì
等为十？所谓：恭敬供养一切如来究竟大事；
suí suǒ niàn zhòngshēng xī néng jiù hù jiū jìng dà shì zhuān qiú yī qiè
随所念众生悉能救护究竟大事；专求一切
fó fǎ jiū jìng dà shì jī jí yī qiè shàn gēn jiū jìng dà shì sī wéi yī
佛法究竟大事；积集一切善根究竟大事；思惟一
qiè fó fǎ jiū jìng dà shì mǎn zú yī qiè shì yuàn jiū jìng dà shì chéng
切佛法究竟大事；满足一切誓愿究竟大事；成
jiù yī qiè pú sà xíng jiū jìng dà shì fèng shì yī qiè shàn zhī shí jiū jìng
就一切菩萨行究竟大事；奉事一切善知识究竟
dà shì wǎng yì yī qiè shì jiè zhū rú lái suǒ jiū jìng dà shì wén chí yī
大事；往诣一切世界诸如来所究竟大事；闻持一
qiè zhū fó zhèng fǎ jiū jìng dà shì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
切诸佛正法究竟大事。是为十。若诸菩萨安住此
fǎ zé dé ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí dà zhì huì jiū jìng shì
法，则得阿耨多罗三藐三菩提大智慧究竟事。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bú huài xìn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不坏信。何等
wéi shí suǒ wèi yú yī qiè fó bú huài xìn yú yī qiè fó fǎ bú huài
为十？所谓：于一切佛不坏信；于一切佛法不坏

xìn yú yī qiè shèngsēng bú huài xìn yú yī qiè pú sà bú huài xìn
信；于一切圣僧不坏信；于一切菩萨不坏信；
yú yī qiè shàn zhī shí bú huài xìn yú yī qiè zhòngshēng bú huài xìn
于一切善知识不坏信；于一切众生不坏信；
yú yī qiè pú sà dà yuàn bú huài xìn yú yī qiè pú sà xíng bú huài xìn
于一切菩萨大愿不坏信；于一切菩萨行不坏信；
yú gōngjìng gòngyǎng yī qiè zhū fó bú huài xìn yú pú sà qiǎo mì fāng
于恭敬供养一切诸佛不坏信；于菩萨巧密方
biànjiāohuàtiáo fú yī qiè zhòngshēng bú huài xìn shì wéi shí ruò zhū pú
便教化调伏一切众生不坏信。是为十。若诸菩
sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng dà zhì huì bú huài xìn
萨安住此法，则得诸佛无上大智慧不坏信。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dé shòu jì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种得授记。何

děngwéi shí suǒ wèi nèi yǒu shēn shēn jiě dé shòu jì néng suí shùn qǐ
等为十？所谓：内有甚深解得授记；能随顺起
pú sà zhū shàn gēn dé shòu jì xiū guǎng dà xíng dé shòu jì xiànrán dé
菩萨诸善根得授记；修广大行得授记；现前得
shòu jì bú xiànrán dé shòu jì yīn zì xīn zhèng pú tí dé shòu jì
授记；不现前得授记；因自心证菩提得授记；
chéng jiù rěn dé shòu jì jiāohuàtiáo fú zhòngshēng dé shòu jì jiū jìng
成就忍得授记；教化调伏众生得授记；究竟
yī qiè jié shù dé shòu jì yī qiè pú sà xíng zì zài dé shòu jì shì wéi
一切劫数得授记；一切菩萨行自在得授记。是为
shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé yú yī qiè zhū fó suǒ ér dé shòu
十。若诸菩萨安住此法，则于一切诸佛所而得授
jì
记。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shàn gēn huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种善根回向，

pú sà yóu cǐ néng yī yī qiè shàn gēn xī jīe huí xiàng hé děng wéi shí
菩萨由此能以一切善根悉皆回向。何等为十？
suǒ wèi yǐ wǒ shàn gēn tóng shàn zhī shí yuàn rú shì chéng jiù mò
所谓：以我善根同善知识愿，如是成就，莫
bié chéng jiù yǐ wǒ shàn gēn tóng shàn zhī shí xīn rú shì chéng jiù
别成就；以我善根同善知识心，如是成就，
mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàn gēn tóng shàn zhī shí xíng rú shì chéng jiù
莫别成就；以我善根同善知识行，如是成就

mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí shàngēn rú shì chéng
莫别成就；以我善根同善知识善根，如是成
jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí píngděng rú
就，莫别成就；以我善根同善知识平等，如
shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí niàn
是成就，莫别成就；以我善根同善知识念，
rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí qīng
如是成就，莫别成就；以我善根同善知识清
jìng rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī
净，如是成就，莫别成就；以我善根同善知
shí suǒ zhù rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóng
识所住，如是成就，莫别成就；以我善根同
shàn zhī shí chéngmǎn rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàn
善知识成满，如是成就，莫别成就；以我善
gēntóngshàn zhī shí bú huài rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù shì
根同善知识不坏，如是成就，莫别成就。是
wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàngshàngēn huí
为十。若诸菩萨安住此法，则得无上善根回
xiàng
向。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dé zhì huì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种得智慧。何等
wéi shí suǒ wèi yú shī zì zài dé zhì huì shēn jiě yī qiè fó fǎ dé
为十？所谓：于施自在得智慧；深解一切佛法得
zhì huì rù rú lái wú biān zhì dé zhì huì yú yī qiè wèn dá zhōng néng
智慧；入如来无边智得智慧；于一切问答中能
duàn yí dé zhì huì rù yú zhì zhě yì dé zhì huì shēn jiě yī qiè rú
断疑得智慧；入于智者义得智慧；深解一切如
lái yú yī qiè fó fǎ zhōng yán yīn shàn qiǎo dé zhì huì shēn jiě yú zhū
来于一切佛法中言音善巧得智慧；深解于诸
fó suǒ zhòng shǎo shàngēn bì néng mǎn zú yī qiè bái jìng fǎ huò rú lái
佛所种少善根必能满足一切白净法获如来
wú liàng zhì dé zhì huì chéng jiù pú sà bù sī yì zhù dé zhì huì yú
无量智得智慧；成就菩萨不思議住得智慧；于
yī niàn zhōng xī néng wǎng zhī bù kě shuō fó chà dé zhì huì jué yī qiè
一念中悉能往诣不可说佛刹得智慧；觉一切
fó pú tí rù yī qiè fǎ jiè wén chí yī qiè fó suǒ shuō fǎ shēn rù yī
佛菩提入一切法界闻持一切佛所说法深入一

qiè rú lái zhǒng zhǒng zhuāng yán yīn dé zhì huì shì wéi shí ruò zhū
切如来种种庄严言音得智慧。是为十。若诸
pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng xiàn zhèng zhì
菩萨安住此法，则得一切诸佛无上现证智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā wú liàng wú biān
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发无量无边

guǎng dà xīn hé děng wéi shí suǒ wèi yú yī qiè zhū fó suǒ fā
广大心。何等为十？所谓：于一切诸佛所，发

wú liàng wú biān guǎng dà xīn guān yī qiè zhòng shēng jiè fā wú liàng
无量无边广大心；观一切众生界，发无量

wú biān guǎng dà xīn guān yī qiè chà yī qiè shì yī qiè fǎ jiè
无边广大心；观一切刹、一切世、一切法界，

fā wú liàng wú biān guǎng dà xīn guān chá yī qiè fǎ jiē rú xū kōng
发无量无边广大心；观察一切法皆如虚空，

fā wú liàng wú biān guǎng dà xīn guān chá yī qiè pú sà guǎng dà xíng
发无量无边广大心；观察一切菩萨广大行，

fā wú liàng wú biān guǎng dà xīn zhèng niàn sān shì yī qiè zhū fó fā
发无量无边广大心；正念三世一切诸佛，发

wú liàng wú biān guǎng dà xīn guān bù sī yì zhū yè guǒ bào fā wú
无量无边广大心；观不思议诸业果报，发无

liàng wú biān guǎng dà xīn yán jìng yī qiè fó chà fā wú liàng wú biān
量无边广大心；严净一切佛刹，发无量无边

guǎng dà xīn biàn rù yī qiè zhū fó dà huì fā wú liàng wú biān guǎng
广大心；遍入一切诸佛大会，发无量无边广

dà xīn guān chá yī qiè rú lái miào yīn fā wú liàng wú biān guǎng dà
大心；观察一切如来妙音，发无量无边广大

xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ xīn zé dé yī qiè fó fǎ
心。是为十。若诸菩萨安住此心，则得一切佛法

wú liàng wú biān guǎng dà zhì huì hǎi
无量无边广大智慧海。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fú zàng hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种伏藏。何等

wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè fǎ shì qǐ gōng dé xíng zàng zhī yī qiè fǎ
为十？所谓：知一切法是起功德行藏；知一切法

shì zhèng sī wéi zàng zhī yī qiè fǎ shì tuó luó ní zhào míng zàng zhī yī
是正思惟藏；知一切法是陀罗尼照明藏；知一

qiè fǎ shì biàn cái kāi yǎn zàng zhī yī qiè fǎ shì bù kě shuō shàn jué
切法是辩才开演藏；知一切法是不可说善觉

zhēn shí zàng zhī yī qiè fó zì zài shéntōng shì guānchá shì xiànzàng zhī
真实藏；知一切佛自在神通是观察示现藏；知
yī qiè fǎ shì shànqiǎochūshēngpíngděngzàng zhī yī qiè fǎ shì cháng
一切法是善巧出生平等藏；知一切法是常
jiàn yī qiè zhū fó zàng zhī yī qiè bù sī yì jié shì shànliǎo jiē rú huàn
见一切诸佛藏；知一切不思議劫是善了皆如幻
zhùzàng zhī yī qiè zhū fó pú sà shì fā shēnghuān xǐ jìng xìn zàng shì
住藏；知一切诸佛菩萨是发生欢喜净信藏。是
wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng zhì
为十。若诸菩萨安住此法，则得一切诸佛无上智
huì fǎ zàng xī néngtiáo fú yī qiè zhòngshēng
慧法藏，悉能调伏一切众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lǜ yí hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种律仪。何等为
shí suǒwèi yú yī qiè fó fǎ bù shēng fěi bàng lǜ yí yú yī qiè
十？所谓：于一切佛法不生诽谤律仪；于一切
fó suǒ xìn yào xīn bù kě huài lǜ yí yú yī qiè pú sà suǒ qǐ zūnzhòng
佛所信乐心不可坏律仪；于一切菩萨所起尊重
gōngjìng lǜ yí yú yī qiè shàn zhī shí suǒzhōng bù shě ài yào xīn lǜ yí
恭敬律仪；于一切善知识所终不舍爱乐心律仪；
yú yī qiè shēngwén dú jué bù shēng yì niàn xīn lǜ yí yuǎn lí yī
于一切声闻、独觉不生忆念心律仪；远离一
qiè tuì pú sà dào lǜ yí bù qǐ yī qiè sǔn hài zhòngshēng xīn lǜ yí
切退菩萨道律仪；不起一切损害众生心律仪；
xiū yī qiè shàngēn jiē lìng jiū jìng lǜ yí yú yī qiè mó xī néngxiáng fú
修一切善根皆令究竟律仪；于一切魔悉能降伏
lǜ yí yú yī qiè bō luó mì jiē lìng mǎn zú lǜ yí shì wéi shí ruò
律仪；于一切波罗蜜皆令满足律仪。是为十。若
zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàng dà zhì lǜ yí
诸菩萨安住此法，则得无上大智律仪。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zì zài hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种自在。何等为
shí suǒwèi mìng zì zài yú bù kě shuō jié zhùshòumìng gù xīn
十？所谓：命自在，于不可说劫住寿命故；心
zì zài zhì huì néng rù ā sēng qí zhū sānmèi gù zī jù zì zài néng
自在，智慧能入阿僧祇诸三昧故；资具自在，能
yǐ wú liàng zhuāng yán zhuāng yán yī qiè shì jiè gù yè zì zài suí shí
以无量庄严庄严一切世界故；业自在，随时

shòubào gù shòushēng zì zài yú yī qiè shì jiè shì xiànròushēng gù
受报故；受生自在，于一切世界示现受生故；
jiě zì zài yú yī qiè shì jiè jiàn fó chōngmǎn gù yuàn zì zài suí
解自在，于一切世界见佛充满故；愿自在，随
yù suí shí yú zhū chāzhōngchéngzhèngjué gù shén lì zì zài shì xiàn
欲随时于诸刹中成正觉故；神力自在，示现
yī qiè dà shén biàn gù fǎ zì zài shì xiàn wú biānzhū fǎ mén gù
一切大神变故；法自在，示现无边诸法门故；
zhì zì zài yú niànniànzhōng shì xiàn rú lái shí lì wú wèi chéng
智自在，于念念中示现如来十力、无畏、成
zhèngjué gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yuán
正觉故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得圆
mǎn yī qiè zhū fó zhū bō luó mì zhì huì shén lì pú tí zì zài
满一切诸佛诸波罗蜜智慧神力菩提自在。

大方广佛华严经卷第五十五

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺

mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.

wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎訶.

jǔ zàn
举赞

pǔ guāng sān huì wàn xíng yuán xiū pǔ xián píng xiè èr qiān chóu
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千酬.

kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quán shōu fǎ yì yī qí zhōu
苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔ zàn
举字母赞

(一遍)

huā yán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

rù bō rě bō luó mì mén
入般若波罗蜜门。

saogao si gang si geng su gong su gu si gao
38. 娑迦(二合) 思岡. 思掬. 蘇公. 蘇孤. 思高.

si gai si gi si jin si gan si jin si gan si gou saogao chàng
思該. 西鷄. 西斤. 思干. 西今. 思甘. 思勾. 娑迦 唱

saogao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì mén
娑迦字时. 普愿法界众生. 入般若波罗蜜门。

ye shao yi shang yi sheng yi shong yi shu yi
39. 也娑(二合) 亦桑. 亦僧. 亦崧. 亦甦. 亦

shao yi shai yi shi yi shin yi shan yi shin yi shan yi shou ye
臊. 亦腮. 亦西. 亦辛. 亦珊. 亦心. 亦三. 亦鞞. 也

shao chàng ye shao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
娑 唱 也娑字时. 普愿法界众生. 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门。

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saopao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑颇.

saogao ye shao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn
娑迦. 也娑. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩

bō
波。

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海。

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòng chéng fó dào
我等与 众生 皆共成 佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí liù 大方广佛华严经卷第五十六

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì
唐于阗国三藏沙门实叉难陀译

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī sì 离世间品第三十八之四

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种无碍用。何

děngwéi shí suǒwèi zhòngshēng wú ài yòng guó tǔ wú ài yòng
等为十？所谓：众生无碍用；国土无碍用；
fǎ wú ài yòng shēn wú ài yòng yuàn wú ài yòng jìng jiè wú ài yòng
法无碍用；身无碍用；愿无碍用；境界无碍用；
zhì wú ài yòng shéntōng wú ài yòng shén lì wú ài yòng lì wú ài
智无碍用；神通无碍用；神力无碍用；力无碍
yòng
用。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà zhòngshēngděng wú ài
“佛子！云何为菩萨摩诃萨众生等无碍

yòng
用？

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngzhòngshēng wú ài
“佛子！菩萨摩诃萨有十种众生无碍

yòng hé zhě wéi shí suǒwèi zhī yī qiè zhòngshēng wú zhòngshēng wú
用。何者为十？所谓：知一切众生无众生无
ài yòng zhī yī qiè zhòngshēngdànxiǎngsuǒ chí wú ài yòng wèi yī qiè
碍用；知一切众生但想所持无碍用；为一切
zhòngshēngshuō fǎ wèicéng shī shí wú ài yòng pǔ huàxiàn yī qiè zhòng
众生说法未曾失时无碍用；普化现一切众
shēng jiè wú ài yòng zhì yī qiè zhòngshēng yú yī máokǒngzhōng ér bú
生界无碍用；置一切众生于一毛孔中而不
pò ài wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn tā fāng yī qiè shì jiè
迫隘无碍用；为一切众生示现他方一切世界
lìng qí xī jiàn wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn shì fàn hù
令其悉见无碍用；为一切众生示现释、梵、护

shì zhū tiānshēn wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiànrēngwén pì
世诸天生身无碍用；为一切众生示现声闻、辟
zhī fó jì jìng wēi yí wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn pú sà
支佛寂静威仪无碍用；为一切众生示现菩萨
xíng wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn zhū fó sè shēn xiàng hǎo
行无碍用；为一切众生示现诸佛色身相好、
yī qiè zhì lì chéngděngzhèngjué wú ài yòng shì wéi shí
一切智力、成等正觉无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngguó tǔ wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种国土无碍用。

hé děngwéi shí suǒwèi yī qiè chāzuò yī chā wú ài yòng yī qiè
何等为十？所谓：一切刹作一刹无碍用；一切
chā rù yī máokǒng wú ài yòng zhī yī qiè chā wú yǒu jìn wú ài yòng
刹入一毛孔无碍用；知一切刹无有尽无碍用；
yī shēn jiē jiā fū zuò chōngmǎn yī qiè chā wú ài yòng yī shēnzhōng
一身结跏趺坐充满一切刹无碍用；一身中
xiàn yī qiè chā wú ài yòng zhèndòng yī qiè chā bú lìng zhòngshēng kǒng
现一切刹无碍用；震动一切刹不令众生恐
bù wú ài yòng yǐ yī qiè chā zhuāngyán jù zhuāngyán yī chā wú ài
怖无碍用；以一切刹庄严具庄严一刹无碍
yòng yǐ yī chā zhuāngyán jù zhuāngyán yī qiè chā wú ài yòng yǐ yī
用；以一刹庄严具庄严一切刹无碍用；以一
rú lái yī zhòng huì biàn yī qiè fó chā shì xiàn zhòngshēng wú ài yòng
如来一众会遍一切佛刹示现众生无碍用；
yī qiè xiǎochā zhōngchā dà chā guǎngchā shēnchā yǎngchā
一切小刹、中刹、大刹、广刹、深刹、仰刹、
fù chā cè chā zhèngchā biànzhū fāngwǎng wú liàngchā bié
覆刹、侧刹、正刹，遍诸方网，无量差别，
yǐ cǐ pǔ shì yī qiè zhòngshēng wú ài yòng shì wéi shí
以此普示一切众生无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fǎ wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种法无碍用。何

děngwéi shí suǒwèi zhī yī qiè fǎ rù yī fǎ yī fǎ rù yī qiè fǎ
等为十？所谓：知一切法入一法、一法入一切法，
ér yì bù wéizhòngshēng xīn jiě wú ài yòng cóng bō ruò bō luó mì chū
而亦不违众生心解无碍用；从般若波罗蜜出
shēng yī qiè fǎ wèi tā jiě shuō xī lìng kāi wù wú ài yòng zhī yī qiè
生一切法，为他解说悉令开悟无碍用；知一切

fǎ lí wén zì ér lìngzhòngshēng jiē dé wù rù wú ài yòng zhī yī qiè
法离文字，而令众生皆得悟入无碍用；知一切
fǎ rù yī xiàng ér néngyǎnshuō wú liàng fǎ xiàng wú ài yòng zhī yī
法入一相，而能演说无量法相无碍用；知一
qiè fǎ lí yánshuō néngwèi tā shuō wú biān fǎ mén wú ài yòng yú yī
切法离言说，能为他说无边法门无碍用；于一
qiè fǎ shàn zhuàn pǔ mén zì lún wú ài yòng yī yī qiè fǎ rù yī fǎ
切法善转普门字轮无碍用；以一切法入一法
mén ér bù xiāngwéi yú bù kě shuō jié shuō bù qióng jìn wú ài yòng
门而不相违，于不可说劫说不穷尽无碍用；
yī yī qiè fǎ xī rù fó fǎ lìng zhūzhòngshēng jiē dé wù jiě wú ài
以一切法悉入佛法，令诸众生皆得悟解无碍
yòng zhī yī qiè fǎ wú yǒubiān jì wú ài yòng zhī yī qiè fǎ wú zhàng
用；知一切法无有边际无碍用；知一切法无障
ài jì yóu rú huànwǎng wú liàngchābié yú wú liàng jié wèizhòngshēng
碍际，犹如幻网无量差别，于无量劫为众生
shuō bù kě qióng jìn wú ài yòng shì wéi shí
说不可穷尽无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种身无碍用。何

děngwéi shí suǒwèi yī yī qièzhòngshēngshēn rù jǐ shēn wú ài
等为十？所谓：以一切众生身入己身无碍
yòng yī jǐ shēn rù yī qièzhòngshēngshēn wú ài yòng yī qiè fó shēn
用；以己身入一切众生身无碍用；一切佛身
rù yī fó shēn wú ài yòng yī fó shēn rù yī qiè fó shēn wú ài yòng
入一佛身无碍用；一佛身入一切佛身无碍用；
yī qiè chā rù jǐ shēn wú ài yòng yī yī shēnchōngbiàn yī qiè sān shì
一切刹入己身无碍用；以一身充遍一切三世
fǎ shì xiànzhòngshēng wú ài yòng yú yī shēn shì xiàn wú biānshēn rù
法示现众生无碍用；于一身示现无边身入
sānmèi wú ài yòng yú yī shēn shì xiànzhòngshēngshùděngshēnchéng
三昧无碍用；于一身示现众生数等身成
zhèngjué wú ài yòng yú yī qièzhòngshēngshēnxiàn yī zhòngshēngshēn
正觉无碍用；于一切众生身现一众生身、
yú yī zhòngshēngshēnxiàn yī qièzhòngshēngshēn wú ài yòng yú yī qiè
于一众生身现一切众生身无碍用；于一切
zhòngshēngshēn shì xiàn fǎ shēn yú fǎ shēn shì xiàn yī qièzhòngshēng
众生身示现法身、于法身示现一切众生

shēn wú ài yòng shì wéi shí
身无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yuàn wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种愿无碍用。

hé děng wéi shí suǒ wèi yǐ yī qiè pú sà yuàn zuò zì yuàn wú ài
何等为十？所谓：以一切菩萨愿作自愿无碍

yòng yǐ yī qiè fó chéng pú tí yuàn lì shì xiàn zì chéng zhèng jué wú
用；以一切佛成菩提愿力示现自成正觉无

ài yòng suí suǒ huà zhòng shēng zì chéng ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
碍用；随所化众生自成阿耨多罗三藐三菩

tí wú ài yòng yú yī qiè wú biān jì jié dà yuàn bù duàn wú ài yòng
提无碍用；于一切无边际劫大愿不断无碍用；

yuǎn lí shí shēn bù zhuó zhì shēn yǐ zì zài yuàn xiàn yī qiè shēn wú
远离识身，不著智身，以自在愿现一切身无

ài yòng shě qì zì shēn chéng mǎn tā yuàn wú ài yòng pǔ jiào huà yī
碍用；舍弃自身成满他愿无碍用；普教化一

qiè zhòng shēng ér bù shě dà yuàn wú ài yòng yú yī qiè jié xíng pú sà
切众生而不舍大愿无碍用；于一切劫行菩萨

xíng ér dà yuàn bù duàn wú ài yòng yú yī máo kǒng xiàn chéng zhèng jué
行而大愿不断无碍用；于一毛孔现成正觉，

yǐ yuàn lì gù chōng biàn yī qiè zhū fó guó tǔ yú bù kě shuō bù kě
以愿力故，充遍一切诸佛国土，于不可说不可

shuō shì jiè wèi yī yī zhòng shēng rú shì shì xiàn wú ài yòng shuō yī
说世界，为一众生如是示现无碍用；说一

jù fǎ biàn yī qiè fǎ jiè xìng dà zhèng fǎ yún yào jiě tuō diàn guāng
句法遍一切法界，兴大正法云，耀解脱电光，

zhèn shí fǎ léi yīn yù gān lù wèi yǔ yǐ dà yuàn lì chōng qià yī qiè
震实法雷音，雨甘露味雨，以大愿力充洽一切

zhū zhòng shēng jiè wú ài yòng shì wéi shí
诸众生界无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jìng jiè wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种境界无碍用。

hé děng wéi shí suǒ wèi zài fǎ jiè jìng jiè ér bù shě zhòng shēng jìng
何等为十？所谓：在法界境界而不舍众生境

jiè wú ài yòng zài fó jìng jiè ér bù shě mó jìng jiè wú ài yòng zài niè
界无碍用；在佛境界而不舍魔境界无碍用；在涅

pán jìng jiè ér bù shě shēng sǐ jìng jiè wú ài yòng rù yī qiè zhì jìng jiè
槃境界而不舍生死境界无碍用；入一切智境界

ér bú duàn pú sà zhǒng xìng jìng jiè wú ài yòng zhù jì jìng jìng jiè ér
而不断菩萨种性境界无碍用；住寂静境界而
bù shě sǎn luàn jìng jiè wú ài yòng zhù wú qù wú lái wú xì lùn
不舍散乱境界无碍用；住无去、无来、无戏论、
wú xiàng zhuàng wú tǐ xìng wú yán shuō rú xū kōng jìng jiè ér bù
无相状、无体性、无言说、如虚空境界而不
shě yī qiè zhòng shēng xì lùn jìng jiè wú ài yòng zhù zhū lì jiě tuō jìng
舍一切众生戏论境界无碍用；住诸力解脱境
jiè ér bù shě yī qiè zhū fāng suǒ jìng jiè wú ài yòng rù wú zhòng shēng
界而不舍一切诸方所境界无碍用；入无众生
jì jìng jiè ér bù shě jiào huà yī qiè zhòng shēng wú ài yòng zhù chán dìng
际境界而不舍教化一切众生无碍用；住禅定
jiě tuō shéntōng míng zhì jì jìng jìng jiè ér yú yī qiè shì jiè shì xiàn
解脱、神通明智、寂静境界而于一切世界示现
shòu shēng wú ài yòng zhù rú lái yī qiè xíng zhuāng yán chéng zhèng jué
受生无碍用；住如来一切行庄严成正觉
jìng jiè ér xiàn yī qiè shēng wén pì zhī fó jì jìng wēi yí wú ài yòng
境界而现一切声闻、辟支佛寂静威仪无碍用。
shì wéi shí
是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智无碍用。何
děng wéi shí suǒ wèi wú jìn biàn cái wú ài yòng yī qiè zǒng chí wú
等为十？所谓：无尽辩才无碍用；一切总持无
yǒu wàng shī wú ài yòng néng jué dìng zhī jué dìng shuō yī qiè zhòng shēng
有忘失无碍用；能决定知决定说一切众生
zhū gēn wú ài yòng yú yī niàn zhōng yǐ wú ài zhì zhī yī qiè zhòng shēng
诸根无碍用；于一念中以无碍智知一切众生
xīn zhī suǒ xíng wú ài yòng zhī yī qiè zhòng shēng yù yào suí mián
心之所行无碍用；知一切众生欲乐、随眠、
xí qì fán nǎo bìng suí yìng shòu yào wú ài yòng yī niàn néng rù rú
习气、烦恼病，随应授药无碍用；一念能入如
lái shí lì wú ài yòng yǐ wú ài zhì zhī sān shì yī qiè jié jí qí zhōng
来十力无碍用；以无碍智知三世一切劫及其中
zhòng shēng wú ài yòng yú niàn niàn zhōng xiàn chéng zhèng jué shì xiàn
众生无碍用；于念念中现成正觉示现
zhòng shēng wú yǒu duàn jué wú ài yòng yú yī zhòng shēng xiǎng zhī yī
众生无有断绝无碍用；于一众生想知一

qiè zhòngshēng yè wú ài yòng yú yī zhòngshēng yīn jiě yī qiè zhòng
切众 生业无碍用；于一众 生音解一切众

shēng yǔ wú ài yòng shì wéi shí
生 语无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhōngshéntōng wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种 神通无碍用。

hé děng wéi shí suǒ wèi yú yī shēn shì xiàn yī qiè shì jiè shēn wú ài
何等 为十？所谓：于一身 示现一切世界身无碍

yòng yú yī fó zhòng huì tīng shòu yī qiè fó zhòng huì zhōngsuǒ shuō fǎ
用；于一佛 众会听受一切佛 众会中所说法

wú ài yòng yú yī zhòngshēng xīn niànzhōngchéng jiù bù kě shuō wú
无碍用；于一众 生心念中 成就不可说无

shàng pú tí kāi wù yī qiè zhòngshēng xīn wú ài yòng yī yī yīn xiàn yī
上 菩提开悟一切众 生心无碍用；以一音现一

qiè shì jiè chā bié yán yīn lìng zhū zhòngshēng gè dé jiě liǎo wú ài yòng
切世界差别言音，令诸众 生各得解了无碍用；

yī niànzhōngxiàn jìn qián jì yī qiè jié suǒ yǒu yè guǒzhǒngzhǒng chā bié
一念 中 现尽前际一切劫所有业果种 种差别，

lìng zhū zhòngshēng xī dé zhī jiàn wú ài yòng yī wēi chén chū xiàn guǎng
令诸众 生悉得知见无碍用；一微尘出现广

dà fó chà wú liàng zhuāng yán wú ài yòng lìng yī qiè shì jiè jù zú
大佛刹无量 庄严无碍用；令一切世界具足

zhuāng yán wú ài yòng pǔ rù yī qiè sān shì wú ài yòng fàng dà fǎ
庄严无碍用；普入一切三世无碍用；放大法

guāng míng xiàn yī qiè zhū fó pú tí zhòngshēng xíng yuàn wú ài yòng
光明现一切诸佛菩提、众 生行愿无碍用；

shàn shǒu hù yī qiè tiān lóng yè chā qián tà pó ā xiū luó
善 守护一切天、龙、夜叉、乾闥婆、阿修罗、

jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié shì fàn hù shì shēng
迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽、释、梵、护世、声

wén dú jué pú sà suǒ yǒu rú lái shí lì pú sà shàngēn wú ài
闻、独觉、菩萨、所有如来十力、菩萨善根无碍

yòng shì wéi shí ruò zhū pú sà dé cǐ wú ài yòng zé néng pǔ rù
用。是为十。若诸菩萨得此无碍用，则能普入

yī qiè fó fǎ
一切佛法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhōngshén lì wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种 神力无碍用。

hé děngwéi shí suǒwèi yǐ bù kě shuō shì jiè zhì yī chénzhōng wú
何等为十？所谓：以不可说世界置一尘中无
ài yòng yú yī chénzhōng xiànděng fǎ jiè yī qiè fó chà wú ài yòng
碍用；于一尘中现等法界一切佛刹无碍用；
yǐ yī qiè dà hǎi shuǐ zhì yī máokǒng zhōuxuánwǎngfǎn shí fāng shì jiè
以一切大海水置一毛孔，周旋往返十方世界，
ér yú zhòngshēng wú suǒ chùráo wú ài yòng yǐ bù kě shuō shì jiè nèi
而于众生无所触娆无碍用；以不可说世界内
zì shēnzhōng shì xiàn yī qiè shéntōng suǒ zuò wú ài yòng yǐ yī máo
自身中，示现一切神通所作无碍用；以一毛
xì bù kě shǔ jīn gāngwéishān chí yǐ yóuxíng yī qiè shì jiè bú lìng
系不可数金刚围山，持以游行一切世界，不令
zhòngshēngshēngkǒng bù xīn wú ài yòng yǐ bù kě shuō jié zuò yī jié
众生生恐怖心无碍用；以不可说劫作一劫，
yī jié zuò bù kě shuō jié yú zhōng shì xiàn chéng huàichābié bú lìng
一劫作不可说劫，于中示现成坏差别，不令
zhòngshēng xīn yǒukǒng bù wú ài yòng yú yī qiè shì jiè xiànshuǐ huǒ
众生心有恐怖无碍用；于一切世界现水、火、
fēng zāi zhǒngzhǒng biàn huài ér bù nǎo zhòngshēng wú ài yòng yī qiè shì
风灾种种变坏而不恼众生无碍用；一切世
jiè sān zāi huài shí xī néng hù chí yī qiè zhòngshēng zī shēng zhī jù bú
界三灾坏时，悉能护持一切众生资生之具不
lìng sǔnquē wú ài yòng yǐ yī shǒu chí bù sī yì shì jiè zhì bù kě
令损缺无碍用；以一手持不思議世界，掷不可
shuō shì jiè zhī wài bú lìng zhòngshēng yǒu jīng wù xiǎng wú ài yòng shuō
说世界之外，不令众生有惊怖想无碍用；说
yī qiè chàtóng yú xū kōng lìng zhū zhòngshēng xī dé wù jiě wú ài yòng
一切刹同于虚空，令诸众生悉得悟解无碍用。

shì wéi shí
是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力无碍用。何
děngwéi shí suǒwèi zhòngshēng lì wú ài yòng jiàohuàtiáo fú bù
等为十？所谓：众生力无碍用，教化调伏不
shě lí gù chà lì wú ài yòng shì xiàn bù kě shuō zhuāngyán ér zhuāng
舍离故；刹力无碍用，示现不可说庄严而庄
yán gù fǎ lì wú ài yòng lìng yī qiè shēn rù wú shēn gù jié lì
严故；法力无碍用，令一切身入无身故；劫力

wú ài yòng xiū xíng bú duàn gù fó lì wú ài yòng jué wù shuìmián
无碍用，修行不断故；佛力无碍用，觉悟睡眠
gù xíng lì wú ài yòng shè qǔ yī qiè pú sà xíng gù rú lái lì wú
故；行力无碍用，摄取一切菩萨行故；如来力无
ài yòng dù tuō yī qiè zhòngshēng gù wú shī lì wú ài yòng zì
碍用，度脱一切众生故；无师力无碍用，自
jué yī qiè zhū fǎ gù yī qiè zhì lì wú ài yòng yī yī qiè zhì chéng
觉一切诸法故；一切智力无碍用，以一切智成
zhèng jué gù dà bēi lì wú ài yòng bù shě yī qiè zhòngshēng gù
正觉故；大悲力无碍用，不舍一切众生故。

shì wéi shí
是为十。

fó zǐ rú shì míngwéi pú sà mó hē sà shí zhǒng wú ài
“佛子！如是名为：菩萨摩诃萨十种无碍
yòng ruò yǒu dé cǐ shí wú ài yòngzhě yú ā nòuduō luó sānmiǎosān
用。若有得此十无碍用者，于阿耨多罗三藐三
pú tí yù chéng bù chéng suí yì wú wéi suī chéngzhèng jué ér yì
菩提欲成、不成，随意无违，虽成正觉而亦
bú duàn xíng pú sà xíng hé yǐ gù pú sà mó hē sà fā dà shì yuàn
不断行菩萨行。何以故？菩萨摩诃萨发大誓愿，
rù wú biān wú ài yòngmén shànqiǎo shì xiàn gù
入无边无碍用门，善巧示现故。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yóu xì hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种游戏，何等为
shí suǒ wèi yǐ zhòngshēngshēnzuò chāshēn ér yì bú huàizhòng
十？所谓：以众生身作刹身，而亦不坏众
shēngshēn shì pú sà yóu xì yǐ chāshēnzuò zhòngshēngshēn ér yì
生身，是菩萨游戏；以刹身作众生身，而亦
bú huài yú chāshēn shì pú sà yóu xì yú fó shēn shì xiànshēngwén
不坏于刹身，是菩萨游戏；于佛身示现声闻、
dú jué shēn ér bù sǔn jiǎn rú lái shēn shì pú sà yóu xì yú shēng
独觉身，而不损减如来身，是菩萨游戏；于声
wén dú jué shēn shì xiàn rú lái shēn ér bù zēngzhǎngshēngwén dú
闻、独觉身示现如来身，而不增长声闻、独
jué shēn shì pú sà yóu xì yú pú sà xíngshēn shì xiànchéngzhèng jué
觉身，是菩萨游戏；于菩萨行身示现成正觉
shēn ér yì bú duàn pú sà xíngshēn shì pú sà yóu xì yú chéngzhèng
身，而亦不断菩萨行身，是菩萨游戏；于成正

jué shēn shì xiàn xiū pú sà xíngshēn ér yì bù jiǎnchéng pú tí shēn shì
觉身示现修菩萨行身，而亦不减成菩提身，是
pú sà yóu xì yú niè pán jiè shì xiànshēng sǐ shēn ér bù zhuóshēng
菩萨游戏；于涅槃界示现生死身，而不著生
sǐ shì pú sà yóu xì yú shēng sǐ jiè shì xiàn niè pán yì bù jiū
死，是菩萨游戏；于生死界示现涅槃，亦不究
jìng rù yú niè pán shì pú sà yóu xì rù yú sānmèi ér shì xiànxíng
竟入于涅槃，是菩萨游戏；入于三昧而示现行、
zhù zuò wò yī qiè yè yì bù shě sānmèizhèngshòu shì pú sà
住、坐、卧一切业，亦不舍三昧正受，是菩萨
yóu xì zài yī fó suǒwén fǎ shòu chí qí shēn bú dòng ér yǐ sān
游戏；在一佛所闻法受持，其身不动，而以三
mèi lì yú bù kě shuō zhū fó huì zhōng gè gè xiànshēn yì bù fēnshēn
昧力，于不可说诸佛会中各各现身，亦不分身，
yì bù qǐ dìng ér wén fǎ shòu chí xiāng xù bú duàn rú shì niànniàn yú
亦不起定，而闻法受持相续不断，如是念念于
yī yī sānmèishēn gè chūshēng bù kě shuō bù kě shuō sānmèishēn rú
一一三昧身各出生不可说不可说三昧身，如
shì cì dì yī qiè zhū jié yóu kě qióng jìn ér pú sà sānmèishēn bù kě
是次第一切诸劫犹可穷尽，而菩萨三昧身不可
qióng jìn shì pú sà yóu xì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
穷尽，是菩萨游戏。是为十。若诸菩萨安住此法，
zé dé rú lái wú shàng dà zhì yóu xì
则得如来无上大智游戏。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jìng jiè hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种境界。何等为
shí suǒ wèi shì xiàn wú biān fǎ jiè mén lìng zhòngshēng dé rù shì
十？所谓：示现无边法界门，令众生得入，是
pú sà jìng jiè shì xiàn yī qiè shì jiè wú liàng miào zhuāng yán lìng zhòng
菩萨境界；示现一切世界无量妙庄严，令众
shēng dé rù shì pú sà jìng jiè huà wǎng yī qiè zhòngshēng jiè xī
生得入，是菩萨境界；化往一切众生界，悉
fāng biàn kāi wù shì pú sà jìng jiè yú rú lái shēn chū pú sà shēn
方便开悟，是菩萨境界；于如来身出菩萨身，
yú pú sà shēn chū rú lái shēn shì pú sà jìng jiè yú xū kōng jiè xiàn
于菩萨身出如来身，是菩萨境界；于虚空界现
shì jiè yú shì jiè xiàn xū kōng jiè shì pú sà jìng jiè yú shēng sǐ
世界，于世界现虚空界，是菩萨境界；于生死

jiè xiàn niè pán jiè yú niè pán jiè xiànshēng sǐ jiè shì pú sà jìng jiè
界现涅槃界，于涅槃界现生死界，是菩萨境界；
yú yī zhòngshēng yǔ yánzhōng chūshēng yī qiè fó fǎ yǔ yán shì pú
于一众生语言中，出生一切佛法语言，是菩
sà jìng jiè yǐ wú biānshēnxiànzhuò yī shēn yī shēnzhuò yī qiè chā bié
萨境界；以无边身现作一身，一身作一切差别
shēn shì pú sà jìng jiè yǐ yī shēnchōngmǎn yī qiè fǎ jiè shì pú
身，是菩萨境界；以一身充满一切法界，是菩
sà jìng jiè yú yī niànzhōng lìng yī qiè zhòngshēng fā pú tí xīn
萨境界；于一念中，令一切众生发菩提心，
gè xiàn wú liàngshēnchéngděngzhèngjué shì pú sà jìng jiè shì wéi shí
各现无量身成等正觉，是菩萨境界。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì jìng
若诸菩萨安住此法，则得如来无上大智慧境
jiè
界。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力。何等为十？”

suǒ wèi shēn xīn lì bù zá yī qiè shì qíng gù zēngshàngshēn xīn lì
所谓深心力，不杂一切世情故；增上深心力，
bù shě yī qiè fó fǎ gù fāngbiàn lì zhū yǒusuǒ zuò jiū jìng gù zhì
不舍一切佛法故；方便力，诸有所作究竟故；智
lì liǎo zhī yī qiè xīn xíng gù yuàn lì yī qiè suǒ qiú lìng mǎn gù
力，了知一切心行故；愿力，一切所求令满故；
xíng lì jìn wèi lái jì bù duàn gù shèng lì néngchūshēng yī qiè
行力，尽未来际不断故；乘力，能出生一切
shèng ér bù shě dà shèng gù shénbiàn lì yú yī yī máokǒngzhōng
乘，而不舍大乘故；神变力，于一一毛孔中，
gè gè shì xiàn yī qiè qīngjìng shì jiè yī qiè rú lái chū xīng shì gù pú
各各示现一切清净世界一切如来出兴世故；菩
tí lì lìng yī qiè zhòngshēng fā xīn chéng fó wú duàn jué gù zhuàn
提力，令一切众生发心成佛无断绝故；转
fǎ lún lì shuō yī jù fǎ xī chēng yī qiè zhòngshēng zhū gēn xìng yù gù
法轮力，说一句法悉称一切众生诸根性欲故。
shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng yī qiè
是为十。若诸菩萨安住此法，则得诸佛无上一切
zhì shí lì
智十力。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú wèi hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种无畏。何等为
shí fó zǐ pú sà mó hē sà xī néng wén chí yī qiè yán shuō zuò
十？佛子！菩萨摩诃萨悉能闻持一切言说，作
rú shì niàn shè yǒu zhòng shēng wú liàng wú biān cóng shí fāng lái yǐ
如是念：‘设有众生无量无边从十方来，以
bǎi qiān dà fǎ ér wèn yú wǒ wǒ yú bǐ wèn bú jiàn wēi shǎo nán kě dá
百千大法而问于我。我于彼问不见微少难可答
xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú wèi àn
相；以不见故，心得无畏，究竟到彼大无畏岸，
suí qí suǒ wèn xī néng chóu duì duàn qí yí huò wú yǒu qiè ruò shì
随其所问悉能酬对，断其疑惑无有怯弱。’是
wéi pú sà dì yī wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà dé rú lái guàn
为菩萨第一无畏。佛子！菩萨摩诃萨得如来灌
dǐng wú ài biàn cái dào yú yī qiè wén zì yán yīn kāi shì mì mì jiū jìng
顶无碍辩才，到于一切文字言音开示秘密究竟
bǐ àn zuò rú shì niàn shè yǒu zhòng shēng wú liàng wú biān cóng shí
彼岸，作如是念：‘设有众生无量无边从十
fāng lái yǐ wú liàng fǎ ér wèn yú wǒ wǒ yú bǐ wèn bú jiàn wēi shǎo
方来，以无量法而问于我。我于彼问不见微少
nán kě dá xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú
难可答相；以不见故，心得无畏，究竟到彼大无
wèi àn suí qí suǒ wèn xī néng chóu duì duàn qí yí huò wú yǒu kǒng
畏岸，随其所问悉能酬对，断其疑惑无有恐
jù shì wéi pú sà dì èr wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà zhī
惧。’是为菩萨第二无畏。佛子！菩萨摩诃萨知
yī qiè fǎ kōng lí wǒ lí wǒ suǒ wú zuò wú zuò zhě wú zhī
一切法空，离我、离我所，无作、无作者，无知
zhě wú mìng zhě wú yǎng yù zhě wú bǔ qié luó lí yùn jiè
者，无命者，无养育者，无补伽罗，离蕴、界、
chù yǒng chū zhū jiàn xīn rú xū kōng zuò rú shì niàn bú jiàn
处，永出诸见，心如虚空，作如是念：‘不见
zhòng shēng yǒu wēi shǎo xiàng néng sǔn nǎo wǒ shēn yǔ yì yè hé
众生有微少相能损恼我身、语、意业。’何
yǐ gù pú sà yuǎn lí wǒ wǒ suǒ gù bú jiàn zhū fǎ yǒu shǎo xìng
以故？菩萨远离我、我所故，不见诸法有少性

⁹ 大正藏：酬（後同）

xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú wèi àn
相。以不见故，心得无畏，究竟到彼大无畏岸，
jiān gù yǒngměng bù kě jǔ huài shì wéi pú sà dì sān wú wèi fó
坚固勇猛，不可沮坏，是为菩萨第三无畏。佛
zǐ pú sà mó hē sà fó lì suǒ hù fó lì suǒ chí zhù fó wēi yí
子！菩萨摩诃萨佛力所护，佛力所持，住佛威仪，
suǒ xíng zhēn shí wú yǒu biàn yì zuò rú shì niàn wǒ bú jiàn yǒu shǎo
所行真实，无有变易，作如是念：‘我不见有少
fèn wēi yí lìng zhū zhòng shēng shēng hē zé xiàng yǐ bú jiàn gù
分威仪，令诸众生诃责相。’以不见故，
xīn dé wú wèi yú dà zhòng zhōng ān wěn shuō fǎ shì wéi pú sà dì sì
心得无畏，于大众中安隐说法，是为菩萨第四
wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà shēn yǔ yì yè jiē xī qīng jìng
无畏。佛子！菩萨摩诃萨身、语、意业皆悉清净，
xiān bái róu hé yuǎn lí zhòng è zuò rú shì niàn wǒ bú zì jiàn
鲜白柔和，远离众恶，作如是念：‘我不自见
shēn yǔ yì yè ér yǒu shǎo fèn kě hē zé xiàng yǐ bú jiàn gù
身、语、意业而有少分可诃责相。’以不见故，
xīn dé wú wèi néng lìng zhòng shēng zhù yú fó fǎ shì wéi pú sà dì wǔ
心得无畏，能令众生住于佛法，是为菩萨第五
wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà jīn gāng lì shì tiān lóng
无畏。佛子！菩萨摩诃萨，金刚力士、天、龙、
yè chā qián tà pó ā xiū luó dì shì fàn wáng sì tiān wáng
夜叉、乾闥婆、阿修罗、帝释、梵王、四天王
děng cháng suí shì wèi yī qiè rú lái hù niàn bù shě pú sà mó hē sà
等常随侍卫，一切如来护念不舍。菩萨摩诃萨
zuò rú shì niàn wǒ bú jiàn yǒu zhòng mó wài dào yǒu jiàn zhòng shēng
作如是念：‘我不见有众魔外道有见众生
néng lái zhàng wǒ xíng pú sà dào shǎo fèn zhī xiàng yǐ bú jiàn gù
能来障我行菩萨道少分之相。’以不见故，
xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú wèi àn fā huān xǐ xīn xíng pú sà
心得无畏，究竟到彼大无畏岸，发欢喜心行菩萨
xíng shì wéi pú sà dì liù wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ dé
行，是为菩萨第六无畏。佛子！菩萨摩诃萨已得
chéng jiù dì yī niàngēn xīn wú wàng shī fó suǒ yuè kě zuò rú shì niàn
成就第一念根，心无忘失佛所悦可，作如是念：
rú lái suǒ shuō chéng pú tí dào wén zì jù fǎ wǒ bù yú zhōng jiàn
‘如来所说成菩提道文字句法，我不于中见

yǒushǎo fèn wàng shī zhī xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi shòu
有少分忘失之相。’以不见故，心得无畏，受

chí yī qiè rú lái zhèng fǎ xíng pú sà xíng shì wéi pú sà dì qī wú wèi
持一切如来正法行菩萨行，是为菩萨第七无畏。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhì huì fāng biàn xī yǐ tōng dá pú sà zhū
佛子！菩萨摩诃萨智慧方便悉已通达，菩萨诸

lì jiē dé jiū jìng cháng qín jiào huà yī qiè zhòng shēng héng yǐ yuàn xīn
力皆得究竟，常勤教化一切众生，恒以愿心

xì fó pú tí ér wéi bēi mǐn zhòng shēng gù chéng jiù zhòng shēng gù
系佛菩提，而为悲愍众生故，成就众生故，

yú fán nǎo zhuó shì shì xiàn shòu shēng zhǒng zú zūn guì juàn shǔ yuán mǎn
于烦恼浊世示现受生、种族尊贵、眷属圆满、

suǒ yù cóng xīn huān yú kuài lè ér zuò shì niàn wǒ suī yǔ cǐ
所欲从心、欢娱快乐，而作是念：‘我虽与此

juàn shǔ jù huì bú jiàn shǎo xiàng ér kě tān zhuó fèi wǒ xiū xíng chán dìng
眷属聚会，不见少相而可贪著，废我修行禅定、

jiě tuō jí zhū sān mèi zǒng chí biàn cái pú sà dào fǎ hé
解脱，及诸三昧、总持、辩才、菩萨道法。’何

yǐ gù pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ yǐ dé zì zài dào yú bǐ àn
以故？菩萨摩诃萨于一切法已得自在到于彼岸，

xiū pú sà xíng shì bú duàn jué bú jiàn shì jiān yǒu yī jìng jiè ér néng huò
修菩萨行誓不断绝，不见世间有一境界而能惑

luàn pú sà dào zhě yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà
乱菩萨道者。以不见故，心得无畏，究竟到彼大

wú wèi àn yǐ dà yuàn lì yú yī qiè shì jiè shì xiàn shòu shēng shì wéi
无畏岸，以大愿力于一切世界示现受生，是为

pú sà dì bā wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà héng bú wàng shī sà
菩萨第八无畏。佛子！菩萨摩诃萨恒不忘失萨

pó rě xīn chéng yú dà shèng xíng pú sà xíng yǐ yī qiè zhì dà xīn shì
婆若心，乘于大乘行菩萨行，以一切智大心势

lì shì xiàn yī qiè shēng wén dú jué jì jìng wēi yí zuò rú shì niàn
力，示现一切声闻、独觉寂静威仪，作如是念

10: wǒ bú zì jiàn dāng yú èr shèng ér qǔ chū lí shǎo fēn zhī xiàng
：‘我不自见当于二乘而取出离少分之相。’

yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi dào bǐ wú shàng dà wú wèi àn pǔ
以不见故，心得无畏，到彼无上大无畏岸，普

¹⁰ 大正藏：作是念言

néng shì xiàn yī qiè shèng dào jiū jìng mǎn zú píngděng dà shèng shì wéi
能示现一切乘道，究竟满足平等大乘，是为

pú sà dì jiǔ wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà chéng jiù yī qiè zhū
菩萨第九无畏。佛子！菩萨摩诃萨成就一切诸

bái jìng fǎ jù zú shàngēn yuánmǎnshéntōng jiū jìng zhù yú zhū fó
白净法，具足善根，圆满神通，究竟住于诸佛

pú tí mǎn zú yī qiè zhū pú sà xíng yú zhū fó suǒ shòu yī qiè zhì
菩提，满足一切诸菩萨行，于诸佛所受一切智

guǎndǐng zhī jì ér cháng huà zhòng shēng xíng pú sà dào zuò rú shì niàn
灌顶之记，而常化众生行菩萨道，作如是念：

wǒ bú zì jiàn yǒu yī zhòng shēng yīng kě chéng shú ér bù néng xiàn zhū
‘我不自见有一众生应可成熟而不能现诸

fó zì zài ér chéng shú xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū
佛自在而成熟相。’以不见故，心得无畏，究

jìng dào bǐ dà wú wèi àn bú duàn pú sà xíng bù shě pú sà yuàn
竟到彼大无畏岸，不断菩萨行，不舍菩萨愿，

suí suǒ yìng huà yī qiè zhòng shēng xiàn fó jìng jiè ér huà dù zhī shì wéi
随所应化一切众生现佛境界而化度之，是为

pú sà dì shí wú wèi fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng wú
菩萨第十无畏。佛子！是为菩萨摩诃萨十种无

wèi ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng dà wú wèi
畏。若诸菩萨安住此法，则得诸佛无上大无畏，

ér yì bù shě pú sà wú wèi
而亦不舍菩萨无畏。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bú gòng fǎ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不共法。何

děng wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà bù yóu tā jiào zì rán xiū
等为十？佛子！菩萨摩诃萨不由他教，自然修

xíng liù bō luó mì cháng yào dà shī bù shēng qiān lìn héng chí
行六波罗蜜——常乐大施，不生悭吝；恒持

jìng jiè wú suǒ huǐ fàn jù zú rěn rǔ xīn bú dòng yáo yǒu dà jīng
净戒，无所毁犯；具足忍辱，心不动摇；有大精

jìn wèi céng tuì zhuǎn shàn rù zhū chán yǒng wú sǎn luàn qiǎo xiū
进，未曾退转；善入诸禅，永无散乱；巧修

zhì huì xī chú è jiàn shì wéi dì yī bù yóu tā jiào suí shùn bō luó mì
智慧，悉除恶见。是为第一不由他教随顺波罗蜜

dào xiū liù dù bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà pǔ néng shè shòu
道修六度不共法。佛子！菩萨摩诃萨普能摄受

yī qiè zhòngshēng suǒ wèi yǐ cái jí fǎ ér xíng huì shī zhèngniàn
一切众生。所谓：以财及法而行惠施，正念
xiànrán hé yán ài yǔ qí xīn huān xǐ shì rú shí yì lìng dé
现前，和颜爱语，其心欢喜，示如实义，令得
wù jiě zhū fó pú tí wú yǒuzēngxián píngděng lì yì shì wéi dì
悟解诸佛菩提，无有憎嫌，平等利益。是为第
èr bù yóu tā jiàoshùn sì shè dào qín shè zhòngshēng bú gòng fǎ fó zǐ
二不由他教顺四摄道勤摄众生不共法。佛子！
pú sà mó hē sà shànqiǎo huí xiàng suǒ wèi bù qiú guǒ bào huí xiàng
菩萨摩诃萨善巧回向，所谓：不求果报回向、
shùn fó pú tí huí xiàng bù zhuó yī qiè shì jiānchándìngsānmèi huí xiàng
顺佛菩提回向、不著一切世间禅定三昧回向、
wèi lì yì yī qiè zhòngshēng huí xiàng wèi bú duàn rú lái zhì huì huí
为利益一切众生回向、为不断如来智慧回
xiàng shì wéi dì sān bù yóu tā jiào wèi zhū zhòngshēng fā qǐ shàngēn qiú
向。是为第三不由他教为诸众生发起善根求
fó zhì huì bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà dào shànqiǎo fāng
佛智慧不共法。佛子！菩萨摩诃萨到善巧方
biàn jiū jìng bǐ àn xīn héng gù fù yī qiè zhòngshēng bú yàn shì sù fán
便究竟彼岸，心恒顾复一切众生，不厌世俗凡
yú jìng jiè bú yào èr shèngchū lí zhī dào bù zhuó jǐ lè wéi qín
愚境界，不乐二乘出离之道，不著己乐，唯勤
huà dù shànnéng rù chūchándìng jiě tuō yú zhū sānmèi xī dé zì zài
化度，善能入出禅定解脱，于诸三昧悉得自在，
wǎng lái shēng sǐ rú yóuyuánguān wèicéngzàn qǐ pí yàn zhī xīn huò
往来生死如游园观，未曾暂起疲厌之心；或
zhù mó gōng huò wéi shì tiān fàn wáng shì zhǔ yī qiè shēng chù mǐ
住魔宫，或为释天、梵王、世主，一切生处靡
bù yú zhōng ér xiàn qí shēn huò yú wàidào zhòngzhōngchū jiā ér héng
不于中而现其身；或于外道众中出家，而恒
yuǎn lí yī qiè xié jiàn yī qiè shì jiānwén cí zhòushù zì yìn
远离一切邪见；一切世间文词、咒术、字印、
suànshù nǎi zhì yóu xì gē wǔ zhī fǎ xī jiē shì xiàn wú bù jīng
算数，乃至游戏、歌舞之法，悉皆示现，无不精
qiǎo huò shí shì zuò duānzhèng fù rén zhì huì cái néng shì zhōng dì yī
巧；或时示作端正妇人，智慧才能世中第一；
yú zhū shì jiān chū shì jiān fǎ néng wèn néng shuō wèn dá duàn yí jiē dé
于诸世间，出世间法能问能说，问答断疑皆得

jiū jìng yī qiè shì jiān chū shì jiān shì yì xī tōng dá dào yú bǐ àn
究竟；一切世间、出世间事亦悉通达到于彼岸，
yī qiè zhòngshēnghéng lái zhānyǎng suī xiànshēngwén pì zhī fó wēi
一切众生恒来瞻仰；虽现声闻、辟支佛威
yí ér bù shī dà shèng xīn suī niànniànzhōng shì chéngzhèngjué ér
仪，而不失大乘心；虽念念中示成正觉，而
bú duàn pú sà xíng shì wéi dì sì bù yóu tā jiàofāngbiànsànqiǎo jiū
不断菩萨行。是为第四不由他教方便善巧究
jìng bǐ àn bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà shàn zhī quán shí
竟彼岸不共法。佛子！菩萨摩诃萨善知权实
shuāngxíngdào zhì huì zì zài dào yú jiū jìng suǒ wèi zhù yú niè
双行道，智慧自在，到于究竟。所谓：住于涅
pán ér shì xiànshēng sǐ zhī wú zhòngshēng ér qín xíngjiàohuà jiū jìng
槃而示现生死，知无众生而勤行教化，究竟
jì miè ér xiàn qǐ fánǎo zhù yī jiān mì zhì huì fǎ shēn ér pǔ xiàn wú
寂灭而现起烦恼，住一坚密智慧法身而普现无
liàngzhūzhòngshēngshēn cháng rù shēnchándìng ér shì shòu yù yào
量诸众生身，常入深禅定而示受欲乐，
chángyuǎn lí sān jiè ér bù shězhòngshēng chángyào fǎ lè ér xiànyǒu
常远离三界而不舍众生，常乐法乐而现有
cǎi nǚ gē yǒng xī xì suī yǐ zhòngxiànghǎozhuāngyán qí shēn ér shì
娑¹¹女歌咏嬉戏，虽以众相好庄严其身而示
shòuchǒu lòu pín jiàn zhī xíng cháng jí jí zhòngshàn wú zhūguò è ér
受丑陋贫贱之形，常积集众善无诸过恶而
xiànshēng dì yù chùshēng è guǐ suī yǐ dào yú fó zhì bǐ àn ér
现生地狱、畜生、饿鬼，虽已到于佛智彼岸而
yì bù shě pú sà zhì shēn pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì wú liàng
亦不舍菩萨智身。菩萨摩诃萨成就如是无量
zhì huì shēngwén dú jué shàng bù néng zhī hé kuàng yī qiè tóngméng
智慧，声闻、独觉尚不能知，何况一切童蒙
zhòngshēng shì wéi dì wǔ bù yóu tā jiàoquán shí shuāngxíng bú gòng
众生！是为第五不由他教权实双行不共
fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà shēn kǒu yì yè suí zhì huì xíng
法。佛子！菩萨摩诃萨身、口、意业，随智慧行
jiē xī qīngjìng suǒ wèi jù zú dà cí yǒng lí shā xīn nǎi zhì jù zú
皆悉清净。所谓：具足大慈永离杀心，乃至具足

¹¹ 大正藏：采（後同）

zhèng jiě wú yǒu xié jiàn shì wéi dì liù bù yóu tā jiàoshēn kǒu yì
正解无有邪见。是为第六不由他教身、口、意
yè suí zhì huì xíng bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà jù zú dà
业随智慧行不共法。佛子！菩萨摩诃萨具足大
bēi bù shězhòngshēng dài yī qièzhòngshēng ér shòuzhū kǔ suǒ wèi
悲，不舍众生，代一切众生而受诸苦，所谓：
dì yù kǔ chùshēng kǔ è guǐ kǔ wèi lì yì gù bù shēngláo
地狱苦、畜生苦、饿鬼苦。为利益故，不生劳
juàn wéizhuān dù tuō yī qièzhòngshēng wèicéngdānrǎn wǔ yù jìng jiè
倦，唯专度脱一切众生，未曾耽染五欲境界，
chángwèi jīng qín mièchúzhòng kǔ shì wéi dì qī bù yóu tā jiàocháng qǐ
常为精勤灭除众苦。是为第七不由他教常起
dà bēi bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà chángwéizhòngshēng zhī
大悲不共法。佛子！菩萨摩诃萨常为众生之
suǒ yào jiàn fàn wáng dì shì sì tiān wáng děng yī qiè zhòng shēng jiàn
所乐见，梵王、帝释、四天王等一切众生见
wú yàn zú hé yǐ gù pú sà mó hē sà jiǔ yuǎn shì lái xíng yè qīng
无厌足。何以故？菩萨摩诃萨久远世来，行业清
jìng wú yǒuguò shī shì gù zhòngshēng jiàn zhě wú yàn shì wéi dì bā bù
净无有过失，是故众生见者无厌。是为第八不
yóu tā jiào yī qièzhòngshēng jiē xī yào jiàn bú gòng fǎ fó zǐ pú
由他教一切众生皆悉乐见不共法。佛子！菩
sà mó hē sà yú sà pó rě dà shì zhuāngyán zhì yào jiān gù suī chǔ fán
萨摩诃萨于萨婆若大誓庄严志乐坚固，虽处凡
fū shēngwén dú jué xiǎnnàn zhī chù zhōng bú tuì shī yī qiè zhì xīn
夫、声闻、独觉险难之处，终不退失一切智心
míng jìng miào bǎo fó zǐ rú yǒu bǎo zhū míng jìng zhuāngyán
明净妙宝。佛子！如有宝珠，名：净庄严，
zhì ní lǎo zhōngguāng sè bù gǎi néng lìng zhuóshuǐ xī jiē chéng jìng
置泥潦¹²中光色不改，能令浊水悉皆澄净。
pú sà mó hē sà yì fù rú shì suī zài fán yú zá zhuó dēng chù zhōng
菩萨摩诃萨亦复如是，虽在凡愚杂浊等处，终
bù shī huài qiú yī qiè zhì qīng jìng bǎo xīn ér néng lìng bǐ zhū è zhòng
不失坏求一切智清净宝心，而能令彼诸恶众
shēng yuǎn lí wàng jiàn fán nǎo huì zhuó dé qiú yī qiè zhì qīng jìng
生远离妄见、烦恼、秽浊，得求一切智清净

¹² 大正藏：滂

xīn bǎo shì wéi dì jiǔ bù yóu tā jiào zài zhòng nán chù bù shī yī qiè zhì
心宝。是为第九不由他教在众难处不失一切智
xīn bǎo bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà chéng jiù zì jué jìng jiè
心宝不共法。佛子！菩萨摩诃萨成就自觉境界
zhì wú shī zì wù jiū jìng zì zài dào yú bǐ àn lí gòu fǎ zēng yǐ
智，无师自悟，究竟自在至于彼岸，离垢法缁以
guàn qí shǒu ér yú shàn yǒu bù shě qīn jìn yú zhū rú lái cháng yào zūn
冠其首，而于善友不舍亲近，于诸如来常乐尊
zhòng shì wéi dì shí bù yóu tā jiào dé zuì shàng fǎ bù lí shàn zhī shí
重，是为第十不由他教得最上法不离善知识、
bù shě zūn zhòng fó bú gòng fǎ fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí
不舍尊重佛不共法。佛子！是为菩萨摩诃萨十
zhǒng bú gòng fǎ ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú
种不共法。若诸菩萨安住其中，则得如来无
shàng guǎng dà bú gòng fǎ
上广大不共法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yè hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种业。何等为十？”

suǒ wèi yī qiè shì jiè yè xī néng yán jìng gù yī qiè zhū fó yè
所谓：一切世界业，悉能严净故；一切诸佛业，
xī néng gòng yǎng gù yī qiè pú sà yè tóng zhǒng shàn gēn gù yī
悉能供养故；一切菩萨业，同种善根故；一
qiè zhòng shēng yè xī néng jiāo huà gù yī qiè wèi lái yè jìn wèi lái
切众生业，悉能教化故；一切未来业，尽未来
jì shè qǔ gù yī qiè shén lì yè bù lí yī shì jiè biàn zhì yī qiè shì
际摄取故；一切神力业，不离一世界遍至一切世
jiè gù yī qiè guāng míng yè fàng wú biān sè guāng míng yī yī guāng
界故；一切光明业，放无边色光明，一一光
zhōng yǒu lián huā zuò gè yǒu pú sà jié jiā fū zuò ér xiǎn xiàn gù yī
中有莲华座，各有菩萨结跏趺坐而显现故；一
qiè sān bǎo zhǒng bù duàn yè zhū fó miè hòu shǒu hù zhù chí zhū fó fǎ
切三宝种不断业，诸佛灭后，守护住持诸佛法
gù yī qiè biàn huà yè yú yī qiè shì jiè shuō fǎ jiào huà zhū zhòng shēng
故；一切变化业，于一切世界说法教化诸众生
gù yī qiè jiā chí yè yú yī niàn zhōng suí zhū zhòng shēng xīn zhī suǒ
故；一切加持业，于一念中随诸众生心之所
yù jiē wéi shì xiàn lìng yī qiè yuàn xī chéng mǎn gù shì wéi shí ruò
欲皆为示现，令一切愿悉成满故。是为十。若

zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàngguǎng dà yè
诸菩萨安住此法，则得如来无上广大业。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种身。何等为
shí suǒwèi bù lái shēn yú yī qiè shì jiān bú shòushēng gù bú
十？所谓：不来身，于一切世间不受生故；不
qù shēn yú yī qiè shì jiān qiú bù dé gù bù shí shēn yī qiè shì jiān
去身，于一切世间求不得故；不实身，一切世间
rú shí dé gù bù xū shēn yǐ rú shí lǐ shì shì jiān gù bú jìn shēn
如实得故；不虚身，以如实理示世间故；不尽身，
jìn wèi lái jì wú duàn jué gù jiān gù shēn yī qiè zhòng mó bù néng
尽未来际无断绝故；坚固身，一切众魔不能
huài gù bú dòngshēn zhòng mó wàidào bù néng dòng gù jù xiàngshēn
坏故；不动身，众魔外道不能动故；具相身，
shì xiànqīngjìng bǎi fú xiàng gù wú xiàngshēn fǎ xiàng jiū jìng xī wú
示现清净百福相故；无相身，法相究竟悉无
xiàng gù pǔ zhì shēn yǔ sān shì fó tóng yī shēn gù shì wéi shí
相故；普至身，与三世佛同一身故。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng wú jìn zhī shēn
若诸菩萨安住此法，则得如来无上无尽之身。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn yè hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种身业。何等
wéi shí suǒwèi yī shēn chōngmǎn yī qiè shì jiè shēn yè yú yī qiè
为十？所谓：一身充满一切世界身业；于一切
zhòngshēngqián xī néng shì xiànshēn yè yú yī qiè qù xī néngshòushēng
众生前悉能示现身业；于一切趣悉能受生
shēn yè yóuxíng yī qiè shì jiè shēn yè wǎng yì yī qiè zhū fó zhòng huì
身业；游行一切世界身业；往诣一切诸佛众会
shēn yè néng yǐ yī shǒu pǔ fù yī qiè shì jiè shēn yè néng yǐ yī shǒu
身业；能以一手普覆一切世界身业；能以一手
mó yī qiè shì jiè jīn gāngwéishān suì rú wēichénshēn yè yú zì shēn
磨一切世界金刚围山碎如微尘身业；于自身
zhōngxiàn yī qiè fó chāchéng huài shì yú zhòngshēngshēn yè yǐ yī shēn
中现一切佛刹成坏示于众生身业；以一身
róngshòu yī qiè zhòngshēng jiè shēn yè yú zì shēnzhōng pǔ xiàn yī qiè
容受一切众生界身业；于自身中普现一切
qīngjìng fó chà yī qiè zhòngshēng yú zhōngchéng dàoshēn yè shì wéi
清净佛刹，一切众生于中成道身业。是为

shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng fó yè xī
十。若诸菩萨安住此法，则得如来无上佛业，悉
néng jué wù yī qiè zhòng shēng
能觉悟一切众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà fù yǒu shí zhǒng shēn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨复有十种身。何等

wéi shí suǒ wèi zhū bō luó mì shēn xī zhèng xiū xíng gù sì shè
为十？所谓：诸波罗蜜身，悉正修行故；四摄

shēn bù shě yī qiè zhòng shēng gù dà bēi shēn dài yī qiè zhòng shēng
身，不舍一切众生故；大悲身，代一切众生

shòu wú liàng kǔ wú pí yàn gù dà cí shēn jiù hù yī qiè zhòng shēng
受无量苦无疲厌故；大慈身，救护一切众生

gù fú dé shēn ráo yì yī qiè zhòng shēng gù zhì huì shēn yǔ yī
故；福德身，饶益一切众生故；智慧身，与一

qiè fó shēn tóng yī xìng gù fǎ shēn yǒng lí zhū qù shòu shēng gù
切佛身同一性故；法身，永离诸趣受生故；

fāng biàn shēn yú yī qiè chù xiàn qián gù shén lì shēn shì xiàn yī qiè
方便身，于一切处现前故；神力身，示现一切

shén biàn gù pú tí shēn suí yào suí shí chéng zhèng jué gù shì
神变故；菩提身，随乐、随时成正觉故。是

wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì
为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无上大智慧

shēn
身。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yǔ hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种语。何等为十？

suǒ wèi róu ruǎn yǔ shǐ yī qiè zhòng shēng jiē ān wěn gù gān lù yǔ
所谓：柔软语，使一切众生皆安隐故；甘露语，

lìng yī qiè zhòng shēng xī qīng liáng gù bù kuáng yǔ suǒ yǒu yán shuō jiē
令一切众生悉清凉故；不诳语，所有言说皆

rú shí gù zhēn shí yǔ nǎi zhì mèng zhōng wú wàng yǔ gù guǎng dà
如实故；真实语，乃至梦中无妄语故；广大

yǔ yī qiè shì fàn sì tiān wáng děng jiē zūn jìng gù shèn shēn yǔ
语，一切释梵四天王等皆尊敬故；甚深语，

xiǎn shì fǎ xìng gù jiān gù yǔ shuō fǎ wú jìn gù zhèng zhí yǔ
显示法性故；坚固语，说法无尽故；正直语，

fā yán yì liǎo gù zhǒng zhǒng yǔ suí shí shì xiàn gù kāi wù yī qiè
发言易了故；种种语，随时示现故；开悟一切

zhòngshēng yǔ suí qí yù yào lǐng jiě liǎo gù shì wéi shí ruò zhū pú
众 生 语，随 其 欲 乐 令 解 了 故。是 为 十。若 诸 菩
sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng wēi miào yǔ
萨 安 住 此 法，则 得 如 来 无 上 微 妙 语。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jìng xiū yǔ yè hé
“佛 子！菩 萨 摩 诃 萨 有 十 种 净 修 语 业。何

děng wéi shí suǒ wèi yào tīng wén rú lái yīn shēng jìng xiū yǔ yè yào
等 为 十？所 谓：乐 听 闻 如 来 音 声 净 修 语 业；乐

wén shuō pú sà gōng dé jìng xiū yǔ yè bù shuō yī qiè zhòngshēng bú yào
闻 说 菩 萨 功 德 净 修 语 业；不 说 一 切 众 生 不 乐

wén yǔ jìng xiū yǔ yè zhēn shí yuǎn lí yǔ sì guò shī jìng xiū yǔ yè
闻 语 净 修 语 业；真 实 远 离 语 四 过 失 净 修 语 业；

huān xǐ yǒng yuè zàn tàn rú lái jìng xiū yǔ yè rú lái tā suǒ gāo shēng
欢 喜 踊 跃 赞 叹 如 来 净 修 语 业；如 来 塔 所 高 声

zàn fó rú shí gōng dé jìng xiū yǔ yè yǐ shēn jìng xīn shī zhòngshēng fǎ
赞 佛 如 实 功 德 净 修 语 业；以 深 净 心 施 众 生 法

jìng xiū yǔ yè yīn yuè gē sòng zàn tàn rú lái jìng xiū yǔ yè yú zhū fó
净 修 语 业；音 乐 歌 颂 赞 叹 如 来 净 修 语 业；于 诸 佛

suǒ tīng wén zhèng fǎ bù xī shēn mìng jìng xiū yǔ yè shě shēn chéng shì yī
所 听 闻 正 法 不 惜 身 命 净 修 语 业；舍 身 承 事 一

qiè pú sà jí zhū fǎ shī ér shòu miào fǎ jìng xiū yǔ yè shì wéi shí
切 菩 萨 及 诸 法 师 而 受 妙 法 净 修 语 业。是 为 十。

ruò pú sà mó hē sà yǐ cǐ shí shì jìng xiū yǔ yè¹³ zé dé
“若 菩 萨 摩 诃 萨 以 此 十 事 净 修 语 业¹³，则 得

shí zhǒng shǒu hù hé děng wéi shí suǒ wèi tiān wáng wéi shǒu yī
十 种 守 护。何 等 为 十？所 谓：天 王 为 首，一

qiè tiān zhòng ér wèi shǒu hù lóng wáng wéi shǒu yī qiè lóng zhòng ér wèi
切 天 众 而 为 守 护；龙 王 为 首，一 切 龙 众 而 为

shǒu hù yè chā wáng wéi shǒu qián tà pó wáng wéi shǒu ā xiū luó
守 护；夜 叉 王 为 首，乾 闥 婆 王 为 首，阿 修 罗

wáng wéi shǒu jiā lóu luó wáng wéi shǒu jǐn nà luó wáng wéi shǒu mó
王 为 首，迦 楼 罗 王 为 首，紧 那 罗 王 为 首，摩

hóu luó qié wáng wéi shǒu fàn wáng wéi shǒu yī yī jiē yǔ zì jǐ tú
睺 罗 伽 王 为 首，梵 王 为 首，一 一 皆 与 自 己 徒

zhòng ér wèi shǒu hù rú lái fǎ wáng wéi shǒu yī qiè fǎ shī jiē xī
众 而 为 守 护；如 来 法 王 为 首，一 切 法 师 皆 悉

¹³ 大正藏：佛子！若菩薩摩訶薩以此十事淨修語業

shǒu hù shì wéi shí
守护。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà dé cǐ shǒu hù yǐ zé néng
“佛子！菩萨摩诃萨得此守护已，则能

chéngbàn shí zhǒng dà shì hé děng wéi shí suǒ wèi yī qiè zhòng
成办十种大事。何等为十？所谓：一切众

shēng jiē lìng huān xǐ yī qiè shì jiè xī néng wǎng yì yī qiè zhū gēn
生皆令欢喜，一切世界悉能往诣，一切诸根

jiē néng liǎo zhī yī qiè shèng jiě xī lìng qīng jìng yī qiè fán nǎo jiē lìng
皆能了知，一切胜解悉令清净，一切烦恼皆令

chú duàn yī qiè xí qì jiē lìng shě lí yī qiè yù yào jiē lìng míng jié
除断，一切习气皆令舍离，一切欲乐皆令明洁，

yī qiè shēn xīn xī shǐ zēng zhǎng yī qiè fǎ jiè xī lìng zhōu biàn yī qiè
一切深心悉使增长，一切法界悉令周遍，一切

niè pán pǔ lìng míng jiàn shì wéi shí
涅槃普令明见。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng xīn hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种心。何等为十？

suǒ wèi rú dà dì xīn néng chí néng zhǎng yī qiè zhòng shēng zhū shàn
所谓：如大地心，能持、能长一切众生诸善

gēn gù rú dà hǎi xīn yī qiè zhū fó wú liàng wú biān dà zhì fǎ shuǐ xī
根故；如大海心，一切诸佛无量无边大智法水悉

liú rù gù rú xū mí shān wáng xīn zhì yī qiè zhòng shēng yú chū shì
流入故；如须弥山王心，置一切众生于出世

jiān zuì shàng shàng gēn chù gù rú mó ní bǎo wáng xīn yào yù qīng jìng wú
间最上善根处故；如摩尼宝王心，乐欲清净无

zá rǎn gù rú jīn gāng xīn jué dìng shēn rù yī qiè fǎ gù rú jīn
杂染故；如金刚心，决定深入一切法故；如金

gāng wéi shān xīn zhū mó wài dào bù néng dòng gù rú lián huā xīn yī
刚围山心，诸魔外道不能动故；如莲花心，一

qiè shì fǎ bù néng rǎn gù rú yōu tán bō huā xīn yī qiè jié zhōng nán
切世法不能染故；如优昙钵华心，一切劫中难

zhí yù gù rú jìng rì xīn pò àn zhàng gù rú xū kōng xīn bù
值遇故；如净日心，破闇障故；如虚空心，不

kě liáng gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú
可量故。是为十。若诸菩萨安住其中，则得如

lái wú shàng dà qīng jìng xīn
来无上大清净心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā xīn hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发心。何等为
shí suǒ wèi fā wǒ dāng dù tuō yī qiè zhòngshēng xīn fā wǒ dāng
十？所谓：发我当度脱一切众生心；发我当
lìng yī qiè zhòngshēng chú duàn fán nǎo xīn fā wǒ dāng lìng yī qiè zhòng
令一切众生除断烦恼心；发我当令一切众
shēng xiāo miè xí qì xīn fā wǒ dāng duàn chú yī qiè yí huò xīn fā wǒ
生消灭习气心；发我当断除一切疑惑心；发我
dāng chú miè yī qiè zhòngshēng kǔ nǎo xīn fā wǒ dāng chú miè yī qiè è
当除灭一切众生苦恼心；发我当除灭一切恶
dào zhū nán xīn fā wǒ dāng jìng shùn yī qiè rú lái xīn fā wǒ dāng shàn
道诸难心；发我当敬顺一切如来心；发我当善
xué yī qiè pú sà suǒ xué xīn fā wǒ dāng yú yī qiè shì jiān yī yī máo
学一切菩萨所学心；发我当于一切世间一一毛
duān chù xiàn yī qiè fó chéng zhèng jué xīn fā wǒ dāng yú yī qiè shì jiè
端处现一切佛成正觉心；发我当于一切世界
jī wú shàng fǎ gǔ lìng zhū zhòngshēng suí qí gēn yù xī dé wù jiě xīn
击无上法鼓，令诸众生随其根欲悉得悟解心。
shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà
是为十。若诸菩萨安住其中，则得如来无上大
fā qǐ néng shì xīn
发起能事心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhōu biàn xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种周遍心。何
děng wéi shí suǒ wèi zhōu biàn yī qiè xū kōng xīn fā yì guǎng dà
等为十？所谓：周遍一切虚空心，发意广大
gù zhōu biàn yī qiè fǎ jiè xīn shēn rù wú biān gù zhōu biàn yī qiè
故；周遍一切法界心，深入无边故；周遍一切
sān shì xīn yī niàn xī zhī gù zhōu biàn yī qiè fó chū xiàn xīn yú
三世心，一念悉知故；周遍一切佛出现心，于
rù tāi dàn shēng chū jiā chéng dào zhuàn fǎ lún bō niè pán
入胎、诞生、出家、成道、转法轮、般涅槃
xī míng liǎo gù zhōu biàn yī qiè zhòngshēng xīn xī zhī gēn yù
悉明了故；周遍一切众生心，悉知根、欲、
xí qì gù zhōu biàn yī qiè zhì huì xīn suí shùn liǎo zhī fǎ jiè gù
习气故；周遍一切智慧心，随顺了知法界故；
zhōu biàn yī qiè wú biān xīn zhī zhū huàn wǎng chā bié gù zhōu biàn yī
周遍一切无边心，知诸幻网差别故；周遍一

qiè wú shēng xīn bù dé zhū fǎ zì xìng gù zhōubiàn yī qiè wú ài xīn
切无生心，不得诸法自性故；周遍一切无碍心，
bú zhù zì xīn tā xīn gù zhōubiàn yī qiè zì zài xīn yī niàn pǔ xiàn
不住自心、他心故；周遍一切自在心，一念普现
chéng fó gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé wú
成佛故。是为十。若诸菩萨安住其中，则得无
liàng wú shàng fó fǎ zhōubiàn zhuāng yán
量无上佛法周遍庄严。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng gēn hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种根。何等为十？”

suǒ wèi huān xǐ gēn jiàn yī qiè fó xìn bú huài gù xī wàng gēn
所谓：欢喜根，见一切佛信不坏故；希望根，
suǒ wén fó fǎ jiē wù jiě gù bú tuì gēn yī qiè zuò shì jiē jiū jìng gù
所闻佛法皆悟解故；不退根，一切作事皆究竟故；
ān zhù gēn bú duàn yī qiè pú sà xíng gù wēi xì gēn rù bō ruò bō
安住根，不断一切菩萨行故；微细根，入般若波
luó mì wēi miào lǐ gù bù xiū xī gēn jiū jìng yī qiè zhòng shēng shì gù
罗蜜微妙理故；不休息根，究竟一切众生事故；
rú jīn gāng gēn zhèng zhī yī qiè zhū fǎ xìng gù jīn gāng guāng yàng gēn
如金刚根，证知一切诸法性故；金刚光焰根，
pǔ zhào yī qiè fó jìng jiè gù wú chā bié gēn yī qiè rú lái tóng yī
普照一切佛境界故；无差别根，一切如来同一
shēn gù wú ài jì gēn shēn rù rú lái shí zhǒng lì gù shì wéi shí
身故；无碍际根，深入如来十种力故。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà zhì yuán mǎn
若诸菩萨安住其中，则得如来无上大智圆满
gēn
根。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shēn xīn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种深心。何等

wéi shí suǒ wèi bù rǎn yī qiè shì jiān fǎ shēn xīn bù zá yī qiè èr
为十？所谓：不染一切世间法深心；不杂一切二
shèng dào shēn xīn liǎo dá yī qiè fó pú tí shēn xīn suí shùn yī qiè zhì
乘道深心；了达一切佛菩提深心；随顺一切智
zhì dào shēn xīn bú wéi yī qiè zhòng mó wài dào suǒ dòng shēn xīn jìng xiū
智道深心；不为一切众魔外道所动深心；净修
yī qiè rú lái yuán mǎn zhì shēn xīn shòu chí yī qiè suǒ wén fǎ shēn xīn
一切如来圆满智深心；受持一切所闻法深心；

bù zhuó yī qiè shòu shēng chù shēn xīn jù zú yī qiè wēi xì zhì shēn xīn
不著一切受生处深心；具足一切微细智深心；

xiū yī qiè zhū fó fǎ shēn xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí
修一切诸佛法深心。是为十。若诸菩萨安住其

zhōng zé dé yī qiè zhì wú shàng qīng jìng shēn xīn
中，则得一切智无上清净深心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zēng shàng shēn xīn
“佛子！菩萨摩诃萨有十种增上深心。

hé děng wéi shí suǒ wèi bú tuì zhuǎn zēng shàng shēn xīn jī jí yī
何等为十？所谓：不退转增上深心，积集一

qiè shàn gēn gù lí yí huò zēng shàng shēn xīn jiě yī qiè rú lái mì yǔ
切善根故；离疑惑增上深心，解一切如来密语

gù zhèng chí zēng shàng shēn xīn dà yuàn dà xíng suǒ liú gù zuì shèng
故；正持增上深心，大愿大行所流故；最胜

zēng shàng shēn xīn shēn rù yī qiè fó fǎ gù wéi zhǔ zēng shàng shēn xīn
增上深心，深入一切佛法故；为主增上深心，

yī qiè fó fǎ zì zài gù guǎng dà zēng shàng shēn xīn pǔ rù zhǒng
一切佛法自在故；广大增上深心，普入种

zhǒng fǎ mén gù shàng shǒu zēng shàng shēn xīn yī qiè suǒ zuò chéng bàn
种法门故；上首增上深心，一切所作成办

gù zì zài zēng shàng shēn xīn yī qiè sān mèi shén tōng biàn huà zhuāng yán
故；自在增上深心，一切三昧神通变化庄严

gù ān zhù zēng shàng shēn xīn shè shòu běn yuàn gù wú xiū xī zēng
故；安住增上深心，摄受本愿故；无休息增

shàng shēn xīn chéng shú yī qiè zhòng shēng gù shì wéi shí ruò zhū pú
上深心，成熟一切众生故。是为十。若诸菩

sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng qīng jìng zēng shàng shēn
萨安住此法，则得一切诸佛无上清净增上深

xīn
心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qín xiū hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种勤修。何等为

shí suǒ wèi bù shī qín xiū xī shě yī qiè bù qiú bào gù chí
十？所谓：布施勤修，悉舍一切，不求报故；持

jiè qín xiū tóu tuó kǔ xíng shǎo yù zhī zú wú suǒ qī gù rěn rǔ
戒勤修，头陀苦行，少欲知足，无所欺故；忍辱

qín xiū lí zì tā xiǎng rěn yī qiè è bì jìng bù shēng huì hài xīn
勤修，离自他想，忍一切恶，毕竟不生恚害心

gù jīng jìn qín xiū shēn yǔ yì yè wèicéngsǎnlùn yī qiè
故；精进勤修，身、语、意业未曾散乱，一切
suǒ zuò jiē bú tuì zhuǎn zhì jiū jìng gù chándìng qín xiū jiě tuō sān
所作皆不退转，至究竟故；禅定勤修，解脱三
mèi chūxiànshéntōng lí yī qiè yù fán nǎo dòuzhēngzhū juànshǔ gù
昧，出现神通，离一切欲烦恼斗争诸眷属故；
zhì huì qín xiū xiū xí jī jù yī qiè gōng dé wú yàn juàn gù dà cí qín
智慧勤修，修习积聚一切功德无厌倦故；大慈勤
xiū zhī zhū zhòngshēng wú zì xìng gù dà bēi qín xiū zhī zhū fǎ kōng
修，知诸众生无自性故；大悲勤修，知诸法空，
pǔ dài yī qiè zhòngshēngshòu kǔ wú pí yàn gù jué wù rú lái shí lì
普代一切众生受苦无疲厌故；觉悟如来十力
qín xiū liǎo dá wú ài shì zhòngshēng gù bú tuì fǎ lún qín xiū zhuàn
勤修，了达无碍示众生故；不退法轮勤修，转
zhì yī qiè zhòngshēng xīn gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
至一切众生心故。是为十。若诸菩萨安住此法，
zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì qín xiū
则得如来无上大智慧勤修。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jué dìng jiě hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种决定解。何等

wéi shí suǒ wèi zuì shàng jué dìng jiě zhòng zhí zūnzhòngshàngēn gù
为十？所谓：最上决定解，种植尊重善根故；
zhuāngyán jué dìng jiě chūshēngzhǒngzhǒngzhuāngyán gù guǎng dà jué
庄严决定解，出生种种庄严故；广大决
dìng jiě qí xīn wèicéng xiá liè gù jì miè jué dìng jiě néng rù shèn
定解，其心未曾狭劣故；寂灭决定解，能入甚
shēn fǎ xìng gù pǔ biàn jué dìng jiě fā xīn wú suǒ bù jí gù kān rèn
深法性故；普遍决定解，发心无所不及故；堪任
jué dìng jiě néngshòu fó lì jiā chí gù jiān gù jué dìng jiě cuī pò
决定解，能受佛力加持故；坚固决定解，摧破
yī qiè mó yè gù míngduàn jué dìng jiě liǎo zhī yī qiè yè bào gù
一切魔业故；明断决定解，了知一切业报故；
xiànrán jué dìng jiě suí yì néngxiànshéntōng gù shàolóng jué dìng jiě
现前决定解，随意能现神通故；绍隆决定解，
yī qiè fó suǒ dé jì gù zì zài jué dìng jiě suí yì suí shí chéng
一切佛所得记故；自在决定解，随意、随时成
fó gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú
佛故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无

shàng jué dìng jiě
上 决定解。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jué dìng jiě zhī zhū
“佛子！菩萨摩诃萨有十种决定解知诸
shì jiè hé děng wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè shì jiè rù yī shì jiè
世界。何等为十？所谓：知一切世界入一世界；
zhī yī shì jiè rù yī qiè shì jiè zhī yī qiè shì jiè yī rú lái shēn
知一世界入一切世界；知一切世界，一如来身、
yī lián huā zuò jiē xī zhōu biàn zhī yī qiè shì jiè jiē rú xū kōng zhī
一莲华座皆悉周遍；知一切世界皆如虚空；知
yī qiè shì jiè jù fó zhuāng yán zhī yī qiè shì jiè pú sà chōng mǎn
一切世界具佛庄严；知一切世界菩萨充满；
zhī yī qiè shì jiè rù yī máo kǒng zhī yī qiè shì jiè rù yī zhòng shēng
知一切世界入一毛孔；知一切世界入一众生
shēn zhī yī qiè shì jiè yī fó pú tí shù yī fó dào chǎng jiē xī
身；知一切世界，一佛菩提树、一佛道场皆悉
zhōu biàn zhī yī qiè shì jiè yī yīn pǔ biàn lìng zhū zhòng shēng gè bié
周遍；知一切世界一音普遍，令诸众生各别
liǎo zhī xīn shēng huān xǐ shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
了知，心生欢喜。是为十。若诸菩萨安住此法，
zé dé rú lái wú shàng fó chà guǎng dà jué dìng jiě
则得如来无上佛刹广大决定解。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jué dìng jiě zhī zhòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种决定解知众
shēng jiè hé děng wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòng shēng jiè běn xìng
生界。何等为十？所谓：知一切众生界本性
wú shí zhī yī qiè zhòng shēng jiè xī rù yī zhòng shēng shēn zhī yī qiè
无实；知一切众生界悉入一众生身；知一切
zhòng shēng jiè xī rù pú sà shēn zhī yī qiè zhòng shēng jiè xī rù rú
众生界悉入菩萨身；知一切众生界悉入如
lái zàng zhī yī zhòng shēng shēn pǔ rù yī qiè zhòng shēng jiè zhī yī
来藏；知一众生身普入一切众生界；知一
qiè zhòng shēng jiè xī kān wéi zhū fó fǎ qì zhī yī qiè zhòng shēng jiè
切众生界悉堪为诸佛法器；知一切众生界，
suí qí suǒ yù wèi xiàn shì fàn hù shì shēn zhī yī qiè zhòng shēng
随其所欲，为现释、梵、护世身；知一切众生
jiè suí qí suǒ yù wèi xiàn shēng wén dú jué jì jìng wēi yí zhī
界，随其所欲，为现声闻、独觉寂静威仪；知

yī qiè zhòngshēng jiè wèixiàn pú sà gōng dé zhuāngyánshēn zhī yī qiè
 一切众生界，为现菩萨功德庄严身；知一切
 zhòngshēng jiè wèixiàn rú lái xiàng hǎo jì jìng wēi yí kāi wù zhòng
 众生界，为现如来相好寂静威仪，开悟众
 shēng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng
 生。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无上
 dà wēi lì jué dìng jiě
 大威力决定解。

大方广佛华严经卷第五十六

bǔ quēzhēnyán
 补阙真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mò tuó nán ā bō là dì hē duō zhé zhé nà
 南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折捺
 mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng bō là dì
 弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.叮钵啰帝.
 wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō suō hē
 乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦哄.娑莎诃.

jǔ zàn
 举赞

pǔ guāng sān huì wàn xíng yuán xiū pǔ xián píng xiè èr qiān chóu
 普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千酬.
 kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quán shōu fǎ yì yī qí zhōu
 苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔ zàn
 举字母赞

(一遍)

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēn chuán
 华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
 mì mì yì yōu xuán gōng dé wú biān chàng sòng lì rén tiān
 秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

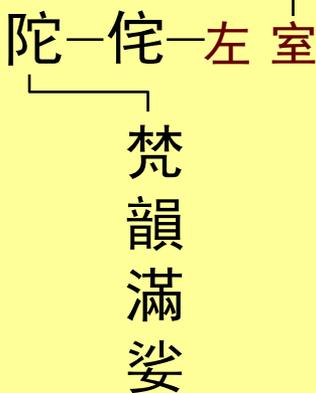
(一遍)

南無華嚴海會佛菩薩 三稱

四生九有同登華藏玄門八難三塗共入毗盧性海

婆功德大法界沐恩波

四十二字妙陀羅字字包含義理多

時普願法界眾生入般若波羅蜜門

40. ^{shì zǎo}室左 (二合) ^{shì zāng}室臧. ^{shì zēng}室增. ^{shù zōng}東宗. ^{shù zù}東租. ^{shì zāo}室遭.

^{shì zāi}室災. ^{shì zī}室資. ^{shì zīn}室津. ^{shē zān}瑟簪. ^{shì zīn}室浸. ^{shē zān}瑟簪. ^{shì zōu}室陬. ^{shì zǎo}室左 唱

^{shì zǎo}室左字时. ^{zì shí}普願法界眾生. ^{pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng}入般若波羅蜜門.

41. ^{chao} 侘 募 登 踵 攄 超 攄 締 獅 脰 琛 覘

chouchao chàng^{chao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
抽 侘 唱 侘 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若

bō luó mì mén
波 罗 蜜 门 .

42. ^{tao} 陀 唐 滕 彤 圖 韜 駘 駘 田 驪 田 曇 骰 陀

chàng^{tao} zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 陀 字 时 . 普 愿 法 界 众 生 . 入 般 若 波 罗 蜜

mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō shì zāo
四 十 二 字 妙 陀 罗 . 字 字 包 含 义 理 多 . 室 左 .

^{chao} 侘 . ^{tao} 陀 . fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
梵 韵 满 娑 婆 . 功 德 大 . 法 界 沐 恩 波 .

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nǎn sān tú
四 生 九 有 . 同 登 华 藏 玄 门 . 八 难 三 途 .

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海 .

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南 无 华 严 海 会 佛 菩 萨 (合 掌 三 称)

huí xiàng jì
回 向 偈

(一 遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切

wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

